

PROSPECT

2019-1-FR01-KA201-063174

I05 – Wytyczne dotyczące wdrażania

Service Learning

(Uczenie się przez usługi)

05: Raportowanie pilotażowe – wytyczne dotyczące wdrażania

AUTOR: AFORMAC/Osengo

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: PROSPECT: Link learning and social commitment for future citizens growth

Numer projektu: 2019-1-FR01-KA201-063174

Partnerstwo: AFORMAC (Aplikant, Francja); Institut za Podgotovka na Slujiteliv Mejdunarodni Organizaciji Zdruhenie (Bułgaria); Regional Department of Education – Pernik (Bułgaria); Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu (Polska); Asociacion Cultural Euroaccion Murcia (Hiszpania); AEVA - Associação para a Educação e Valorização da Região de Aveiro (Portugalia); Direzione Didattica Secondo Circolo Pg (Włochy); Tiber Umbria Comett Education Programme (Włochy); Direzione Didattica III Circolo Perugia (Włochy).

Przy wsparciu Programu Unii Europejskiej Erasmus+.

Zastrzeżenie:

Projekt ten został sfinansowany przy wsparciu Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla wyłącznie poglądy autora i Komisja nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Spis treści

1. Projekt PROSPECT	5
2. Partnerstwo	6
3. Wprowadzenie.....	7
4. Wyniki analizy dobrych praktyk	8
Krajowe wyniki analizy dobrych praktyk:	9
Francja.....	9
Włochy	10
Hiszpania	11
Polska	13
Portugalia	15
Bułgaria	16
5. Efekty Kół Naukowych	18
Krajowe Efekty Kół Naukowych	18
Francja.....	18
Włochy	20
Hiszpania	22
Polska	25
Portugalia	26
Bułgaria	28
6. Model Edukacyjny Prospect.....	31
7. Efekty Szkolenia Personelu (Learning Teaching Training Activity)	36
8. Wyniki pilotażu.....	38
Krajowe wyniki pilotażu	38
Francja.....	38
Włochy	39
Hiszpania	41
Polska	43
Portugalia	45
Bułgaria	46
9. Informacja zwrotna od Zainteresowanych Stron oraz Wydarzenia Podsumowujące (Multiplier Events).....	48
Krajowe Informacje Zwrotne	48

Francja.....	48
Włochy	49
Hiszpania	49
Polska	50
Portugalia	51
Bułgaria	51
10. Przyszła eksploatacja i utrzymanie wyników projektu	53
Konkretne propozycje eksploatacji i utrzymania wyników projektu na poziomie krajowym	53
Francja.....	53
Włochy	53
Hiszpania	54
Polska	55
Portugalia	56
Bułgaria	56
11. Ogólne Wnioski i Zalecenia	57
Wnioski.....	57
Wyzwania	58
Zalecenia	59
Konkretne Krajowe Wnioski i Zalecenia	59
Francja.....	60
Włochy	61
Hiszpania	61
Polska	62
Portugalia	62
Bułgaria	63
12. Raporty pilotażowe sporządzone przez partnerstwo Prospect	65
Francja.....	66
Włochy	70
Hiszpania	77
Polska	81
Portugalia	83
Bułgaria	86

1. Projekt PROSPECT

Projekt PROSPECT miał na celu opracowanie i przetestowanie modelu edukacyjnego skierowanego do wszystkich poziomów szkół, od przedszkola do gimnazjum, skoncentrowanego na Service Learning, jako kluczowym momencie przejścia od wiedzy (wiedzieć) do umiejętności (wiedzieć, jak być) i kompetencji (wiedzieć jak to zrobić). Proces ten gwarantuje szkolenie obywateli zdolnych do krytycznego myślenia i stawiania czoła nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.

Główne cele:

- ✓ Tworzenie doświadczeń edukacyjnych w oparciu o metodologię Service-Learning mających na celu rozwój kompetencji programowych i interdyscyplinarnych, w tym kompetencji obywatelskich;
- ✓ Poprawa kompetencji obywatelskich uczniów w wymiarze globalnym poprzez zestaw działań, które pozwalają im zdobyć wiedzę i umiejętności, aby aktywnie angażować się i próbować rozwiązać rzeczywisty problem w społeczności;
- ✓ Zaangażowanie nauczycieli i trenerów szkolnych w ścieżkę szkoleniową mającą na celu dzielenie się kompetencjami i praktykami w odniesieniu do nowego modelu edukacyjnego opartego na metodologii Service-Learning
- ✓ Opracowanie globalnego modelu edukacyjnego uwzględniającego uczenie usługowe w programach szkolnych na wszystkich poziomach nauczania.

Działania projektowe, opracowane w odniesieniu do wszystkich poziomów kształcenia obowiązkowego, postrzegają jako główny rezultat opracowanie propozycji stworzenia globalnego modelu edukacji, obejmującego debatę i service learning w programach szkolnych poprzez eksperymentalne jednostki nauczania.

Główne działania służące osiągnięciu celów projektu są następujące::

- Zbieranie i analiza interesujących praktyk w sześciu krajach europejskich dotyczących wzmocnienia umiejętności obywatelstwa globalnego w zajęciach programowych w celu monitorowania ich wpływu na kompetencje uczniów.
- Zaprojektowanie modelu edukacyjnego obejmującego umiejętności globalnego obywatelstwa, metodologię uczenia się usług i debatę w programach nauczania edukacji formalnej.
- Wdrożenie doświadczeń partnerskiego uczenia się adresowanych do nauczycieli i trenerów w celu projektowania zajęć programowych opartych na uczeniu się usług jako zestawu działań, które pozwalają uczniom nabywać umiejętności obywatelstwa globalnego.
- Testowanie modelu edukacyjnego opartego o metodologię Service Learning na wszystkich poziomach edukacji objętych przez partnerów projektu.
- Projekt rozpoczął się we wrześniu 2019 r. i zakończy się w lutym 2022 r.

2. Partnerstwo

	AFORMAC (Aplikant, Francja) Adres: 37 Boulevard Aristide Briand – Clermont-Ferrand Email: m.schaefer@aformac.fr Strona internetowa: https://www.aformac.fr/
	ITPIO - Institut za Podgotovka na Slujiteliv Mejdunarodni Organizaciji Zdruzhenie (Bułgaria) Adres: Email: http://itpio.eu/ Strona internetowa: http://itpio.eu/
Regional Department of Education-Pernik, Bulgaria	Regional Department of Education – Pernik (Bułgaria) Adres: Email: mstefanova_riopk@abv.bg Strona internetowa: http://ruobg.com/selectrio/
	Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu (Polska) Adres: ul. Piotrkowska 278, 90-361, Łódź Email: a.orska@wsbinoz.pl Strona internetowa: https://www.medyk.edu.pl/
	Asociacion Cultural Euroaccion Murcia (Hiszpania) Adres: C/Mariano Ruiz Funes, 18 Murcia Email: sarapereira.euroaccion@gmail.com Strona internetowa: http://www.euroaccion.com/
	AEVA - Associação para a Educação e Valorização da Região de Aveiro (Portugalia) Adres: Rua Francisco Ferreira Neves, 567 - Aveiro Email: andreia.baptista@citizens.pt Strona internetowa: https://www.aeva.eu/
	Direzione Didattica Secondo Circolo Pg (Włochy) Adres: Via M. Magnini, 11 - Perugia Email: pgee002001@istruzione.it Strona internetowa: https://secondocircolopg.edu.it/
	TUCEP - Tiber Umbria Comett Education Programme (Włochy) Adres: Via Maritiri 28 marzo, 35 - Perugia Email: tucep@tucep.org Strona internetowa: http://www.tucep.org/
	Direzione Didattica III Circolo Perugia (Włochy) Adres: Via P. Da Palestrina - Perugia Email: pgic868005@istruzione.it Strona internetowa: http://www.istitutocomprensivoperugia4.it/

3. Wprowadzenie

W oparciu o działania osiągnięte w ramach projektu Prospect, niniejszy dokument ma na celu przedstawienie propozycji wdrożenia modeli globalnej edukacji adresowanych do wszystkich poziomów szkół, począwszy od przedszkola do gimnazjum i szkolenia zawodowego skoncentrowanego na *service learning* (uczenie się przez usługi), jako kluczowego momentu dla przejście od wiedzy (wiedzieć) do umiejętności (jak być) i kompetencji (jak to zrobić) w szkolnych programach nauczania. Wytyczne wdrożeniowe zostały opracowane z wykorzystaniem wyników krajowych kół naukowych, pomysłów i informacji zwrotnych uzyskanych z przeprowadzonych spotkań informacyjnych, informacji zwrotnych z pilotażu w każdym kraju.

Jesteśmy głęboko przekonani, że wyniki te pomogą władzom odpowiedzialnym za edukację szkolną i szkolenie w systemie szkolnym, a także szkolenie Vet w planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/ciągłego szkolenia nauczycieli oraz w rozwijaniu podejścia *service learning*. Ma również na celu zwiększenie zainteresowania uczniów użytecznością społeczną i służeniem społeczności.

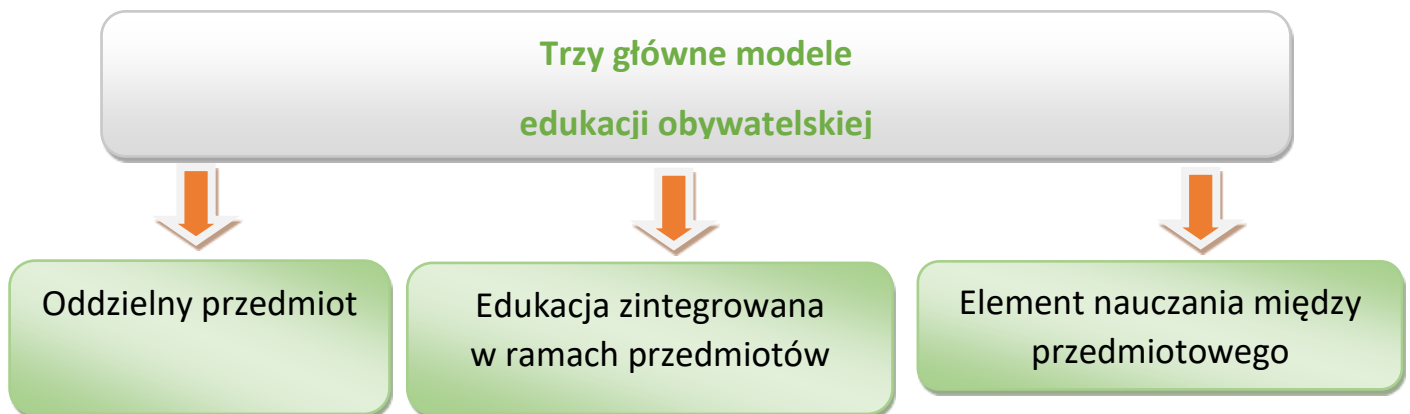
Wyniki projektu są upubliczniane, co ma kluczowe znaczenie dla dalszego dzielenia się tymi inspirującymi wynikami osiągniętymi przez uczestniczące organizacje i osoby. Wyniki poszczególnych produktów można znaleźć na naszej stronie internetowej (<https://prospect.aeva.eu/>) i są one również bezpłatnie dostępne na platformach wyników projektów Erasmus+.

4. Wyniki analizy dobrych praktyk

Badanie Eurydice z 2017 r. potwierdziło, że edukacja obywatelska jest częścią krajowych programów nauczania kształcenia ogólnego we wszystkich krajach. Potwierdziła również, że edukacja obywatelska to znacznie więcej niż tylko nauczanie uczniów o instytucjach politycznych lub historii danego kraju. Wszystkie kraje mają ambitne programy nauczania rozwijające kompetencje związane z efektywnym i konstruktywnym współdziałaniem z innymi, działaniem w sposób społecznie odpowiedzialny, działaniem demokratycznym i krytycznym myśleniem.

Jakich umiejętności potrzebuje uczeń aby stać się aktywnym i odpowiedzialnym obywatelem?

- umiejętności obywatelskie - uczestnictwo w życiu społecznym, np. poprzez wolontariat, oraz wpływanie na wydarzenia polityczne poprzez głosowanie i składanie petycji,
- umiejętności społeczne - życie i praca z innymi, rozwiązywanie konfliktów,
- umiejętności komunikacyjne - słuchanie, rozumienie i uczestniczenie w dyskusjach,
- umiejętności międzykulturowe - budowanie dialogu międzykulturowego i dostrzeganie różnic kulturowych.

W całej Europie stosuje się trzy główne podejścia programowe do edukacji obywatelskiej :

- Element nauczania między przedmiotowego: cele edukacji obywatelskiej, treści lub efekty uczenia się są określone jako przekrojowe w całym programie nauczania i wszyscy nauczyciele są współodpowiedzialni za ich realizację.
- Edukacja zintegrowana w ramach przedmiotów: cele edukacji obywatelskiej, treści lub efekty kształcenia są włączone do dokumentów programowych szerszych przedmiotów lub obszarów kształcenia, często związanych z naukami humanistycznymi/społecznymi.
- Oddzielny przedmiot: cele edukacji obywatelskiej, treści lub efekty kształcenia/uczenia się zawarte są w ramach odrębnego przedmiotu, poświęconego głównie tematyce obywatelskiej.

Połączenie wiedzy, umiejętności i postaw, które pozwolą młodym ludziom stać się aktywnymi obywatelami, z umiejętnościami kształtowania przyszłości demokratycznych społeczeństw na świecie, jest jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed systemami edukacji w XXI wieku. Edukacja obywatelska jest jednym z najważniejszych sposobów, jakimi dysponują kraje europejskie, aby umożliwić młodym ludziom zdobycie kompetencji społecznych i obywatelskich, które będą im potrzebne w przyszłości.

Zebrane Dobre Praktyki można znaleźć w różnych modelach edukacji obywatelskiej. Znajdziemy wśród nich opisy poszczególnych przedmiotów, projektów wpisujących się w kształcenie zintegrowane w obszarach edukacyjnych, czy elementy nauczania między przedmiotowego. Ciekawym elementem są dodatkowe projekty realizowane przez inne niż szkoły placówki oświatowe. Pełny katalog dostępny jest na naszej stronie internetowej.

Krajowe wyniki analizy dobrych praktyk:

Francja

We francuskich badaniach nad najlepszymi praktykami krajowymi podkreślono, że dzięki zastosowaniu metodologii service-learningu uczniowie uświadomili sobie związki między nauczonymi przedmiotami a ich specyfiką, co pozwoliło im zmienić spojrzenie na bliskie otoczenie. Zrozumieli też, że interes jest zrównoważony, uświadomili sobie potrzebę posiadania wielu umiejętności do realizacji projektu, obowiązkowe ograniczenia, które narzucają nam wybory, a zatem zaakceptowali fakt, że nie możemy zmienić wszystkiego.

Wpływ, jaki mogliśmy zaobserwować w trakcie badania dobrych praktyk w zakresie service-learningu i jego efektów, był następujący

Na uczenie się uczniów:

- Lepsze przyswajanie pojęć poznanych na zajęciach
- Ułatwiona integracja z najbliższym otoczeniem
- Udaje się promować lub wzbudzać stan otwartości i ciekawości umysłu
- Zmiana pozycji uczniów na ścieżce kształcenia: uczniowie są bardziej uważni i aktywni podczas zajęć, wykazują chęć osiągnięcia sukcesu. Nieobecności na zajęciach prawie nie występują.
- Poznanie zamiłowania do wysiłku w mniej lub bardziej długim okresie, którego celem nie jest wynik, ale satysfakcja z powodzenia projektu

Na terenie szkoły/ośrodka szkoleniowego:

- Dotarcie do innych klas (które chcą uczestniczyć w takim projekcie), stażystów i nauczycieli/szkoleniowców
- Poprzez te działania organizacja wykracza poza swój zwykły zakres działania i pokazuje, że chce być aktywnym partnerem, składając propozycje różnym instytucjom i stowarzyszeniom, a także firmom.

Na nauczycieli:

- Pozwala trenerom i nauczycielom wzbogacić się, zadawać sobie pytania, znajdować rozwiązania każdego pojawiającego się problemu. Wymiana z młodymi ludźmi i stażystami odbywa się w inny sposób, a trener/nauczyciel jest ich "partnerem".
- Systematyczne łączenie pojęć poznanych na zajęciach z rzeczywistymi doświadczeniami w terenie
- Tworzenie nowej dynamiki z korzyścią dla szkolenia
- Remotywowanie i remobilizowanie uczestników w aktywny sposób

Na przywództwo i relacje zawodowe:

- Projekt związany z service learning i wykorzystujący service learning umożliwia przełamanie "kasty" zawodowej, otwarcie się na innych, wymianę umiejętności (por. ramy odniesienia dla biznesu).
- Emulacja między podmiotami mniej lub bardziej zbliżonymi
- Praca z partnerami zewnętrznymi: szkoły podstawowe, kolegia i licea, stowarzyszenia, instytucje (ministerstwa, urzędy miejskie), firmy.

Ogólne

- Zmiana wizerunku placówki, na zewnątrz i wewnątrz
- Większy szacunek dla środowiska naturalnego. Odkrycie parków naturalnych, dziedzictwa przyrodniczego i potrzeby jego ochrony.
- Wdrożenie podejścia projektowego.
 - o Przeprowadzenie ankiety wśród zainteresowanych osób w organizacjach w celu poznania ich opinii
 - o Podkreślenie celów / określenie planu działania.
 - o Poprawa zrozumienia najbliższego otoczenia i dziedzictwa przyrodniczego
 - o Uczenie się, jak być eko-obywatelem, jak dbać o zrównoważony rozwój
 - o Zwiększenie zaangażowania obywatelskiego

Włochy

Włoskie najlepsze praktyki wybrane przez zespół krajowy są bardzo interesujące i przydatne do zrozumienia metodologii Service Learning zastosowanej w działaniach programowych. Wszystkie zebrane najlepsze praktyki koncentrowały się na głównych tematach projektu, takich jak: etyczna odpowiedzialność uczniów, uczenie się działania dla wspólnego celu, zrozumienie znaczenia i odpowiedzialności za ochronę środowiska, integracja społeczna, promowanie uczestnictwa uczniów jako obywateli świata w kwestiach globalnych.

Choć wszystkie sześć dobrych praktyk uwzględnionych w badaniach krajowych jest znaczących, tą, która reprezentuje najlepsze wykorzystanie metodologii Service Learning do rozwijania umiejętności w zakresie globalnego obywatelstwa, jest projekt "Obywatelstwo = uznanie praw i obowiązków w ramach światowej społeczności" realizowany przez CIVS (Community Commitment Volunteer Service) z udziałem szkół znajdujących się w 46 włoskich miastach.

Projekt ten, wspierany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej we współpracy z Ministerstwem Edukacji, Uniwersytetów i Badań Naukowych, koncentrował się na kwestiach globalnego rozwoju z edukacyjnego punktu widzenia, uświadamiając społeczność szkolnej i całemu społeczeństwu zaangażowanie Włoch we współpracę międzynarodową.

Celem projektu było wypełnienie luki między szkoleniem nauczycieli a narzędziami niezbędnymi do rozwiązywania globalnych problemów naszej planety z edukacyjnego punktu widzenia, z myślą o zrównoważonej przyszłości, poprzez udostępnienie - wraz ze szkoleniem i interwencją ekspertów - jednostek edukacyjnych i materiałów nadających się do codziennego użytku w klasach. Za pomocą tych narzędzi można rozwiązywać istotne dla uczniów sytuacje/problemy związane z bezpieczeństwem żywnościowym, międzynarodowymi migracjami i globalną gospodarką.

Zasadniczo w realizację najlepszych praktyk wskazanych przez partnerów zaangażowani byli nauczyciele, uczniowie, rodzice i społeczność, do której adresowane były działania. Główne cele najlepszych praktyk to:

- Promowanie edukacji, podnoszenia świadomości i uczestnictwa wszystkich obywateli we współpracy międzynarodowej i zrównoważonym rozwoju.
- Promowanie w szkole nauki o głównych problemach globalnych poprzez integrację nauczania programowego z praktyką aktywnego obywatelstwa.

Projekty realizowane w ramach wybranych dobrych praktyk były niezwykle przydatne dla partnerstwa, aby uzyskać jaśniejszy obraz tego, jak stosować metodologię service learning w szkolnych działaniach programowych oraz jak rozwijać jednostki edukacyjne zawarte w modelu edukacyjnym PROSPECT.

Co więcej, analiza dobrych praktyk znalezionych we Włoszech pozwoliła partnerom zidentyfikować obszary zastosowania service learning oraz kompetencje uczniów, które mogą być rozwijane dzięki tej metodologii.

Hiszpania

Projekt został opracowany przez Szkołę Podstawową Monteazahar w gminie Las Torres de Cotillas (Murcja) w pierwszym semestrze 2019 roku w celu zwiększenia świadomości uczniów na temat znaczenia drobnych działań na rzecz środowiska. W szczególności podkreślono znaczenie zasady trzech R (recykling, redukcja i ponowne wykorzystanie) oraz dążenie do rozpowszechnienia nawyków recyklingu poza szkołą, ponieważ stwierdzono, że rodziny uczniów nie mają nawyku recyklingu w domu.

W ten sposób w salach lekcyjnych, w holu szkoły i na placu zabaw zainstalowano pojemniki i kontenery w różnych kolorach, do których można wrzucać odpowiednie odpady. Uczniowie pomogli w ich wykonaniu z materiałów przyniesionych z domu, takich jak czasopisma i gazety, oraz zaproponowali różne imiona dla maskotki projektu. Ponadto uczniowie co tydzień pełnili rolę obserwatorów, którzy sprawdzali, czy pojemniki są prawidłowo używane, gdy inni uczniowie wyrzucali swoje odpady.

Ponadto w ramach przedmiotu przyrodniczego badano negatywne skutki zmian klimatu.

Ogólnie rzecz biorąc, wyniki tego projektu były pozytywne, ponieważ wśród uczniów wzrosła świadomość i nawyk recyklingu. Zdjęcia, filmy i opis projektu zostały udostępnione na szkolnym blogu: www.colegiomonteazahar.blogspot.com

Grupa

W projekcie, opracowanym w trakcie roku szkolnego 2019-2020 przez Szkołę Podstawową Los Rosales w gminie El Palmar (Murcja), uczestniczyły różne stowarzyszenia sąsiedzkie (Stowarzyszenie Puentes de Encuentro, Stowarzyszenie Sąsiedzkie Los Rosales, Stowarzyszenie Sąsiedzkie El Lugar de Don Juan), stowarzyszenia społeczne (Cáritas, Stowarzyszenie Columbares, Stowarzyszenie Młodzież na rzecz Zmian), Uniwersytet w Murcji za pośrednictwem Rektoratu Antropologii Społecznej i Kulturowej oraz Samorząd Lokalny Murcji za pośrednictwem podstawowej opieki społecznej i Centrum Akcji Społecznej Los Rosales.

Celem projektu była pomoc uczniom, którzy źle się zachowywali podczas ostatniego kursu, zmiana tego zachowania i próba zapobieżenia przerwaniu nauki. Projekt polegał na codziennej godzinnej pracy z małymi grupami, w których uczniowie z pomocą mentorów brali udział w uczeniu się przez służbę, podejmowali drobne obowiązki i uczestniczyli w życiu i poprawie społeczności szkolnej i sąsiedzkiej, pracując nad potrzebami różnych stowarzyszeń.

Cel został osiągnięty, ponieważ uczniowie zaangażowani w projekt zaczęli bardziej angażować się w naukę i poprawili swoją postawę.

Rynek

Projekt został opracowany przez Szkołę Podstawową Los Rosales w gminie El Palmar (Murcja) i stowarzyszenie Puentes de Encuentro w trakcie roku szkolnego 2015 - 2016. Uczniowie o niskich kwalifikacjach w zakresie matematyki i języka hiszpańskiego co dwa tygodnie pomagali starszym osobom w dokonywaniu zakupów, zapewniając im towarzystwo, doskonaląc ich umiejętności ustne i matematyczne, a także poprawiając ich umiejętności społeczne i empatię. Starsi ludzie, którzy uczestniczyli w projekcie, poprawili też swoje samopoczucie i zbliżyli się do pomagających im uczniów.

Zostali oni podzieleni na dwie grupy. Jedna z nich poszła z osobą starszą na targ i pomogła jej zrobić zakupy, a druga grupa napisała listę z artykułami spożywczymi, które musieli kupić, a następnie poszła do domu osoby starszej, aby je złożyć i chwilę porozmawiać z kobietą, wyjaśniając, w jaki sposób dokonali zakupu.

Udało im się nawiązać relację z osobami starszymi i utrzymywali ją nawet po zakończeniu projektu.

ABP

Opracowany przez Liceum Ramón y Cajal w 2015 roku Projekt Bazowy (ABP) ma na celu promowanie wspólnego uczenia się poprzez działania bliższe zainteresowaniom uczniów, przy czym nauczyciel pełni rolę facylitatora, zastępując w ten sposób tradycyjną metodologię nauczania. W ramach ABP uczniowie pracują nad projektami badawczymi w małych grupach, wykorzystując narzędzia dydaktyczne, takie jak ankiety, obliczenia i analiza danych, przedstawienia muzyczne, analizę kontekstów kulturowych i historycznych, taniec, śpiew, drama, debaty, narracje, wymyślanie, opowiadanie historii, analizę statystyczną i tworzenie wykresów. Wykorzystywali także technologie informatyczne do wyszukiwania informacji. Na zakończenie projektu prezentują go pozostałym nauczycielom i uczniom.

Ta metoda nauczania pomaga uczniom wzmocnić poczucie własnej wartości oraz pracować z pozytywnymi i dostosowanymi oczekiwaniami, a także rozwijać umiejętności społeczne, współpracę i przywództwo.

Solidarny Feliciano

Opracowany przez Szkołę Podstawową Feliciano Sánchez Saura podczas zajęć szkolnych w roku szkolnym 2018-2019. Celem było opracowanie materiałów, które będą sprzedawane przez społeczne organizacje pozarządowe. W tym celu utworzono 9 grup, w zależności od wieku uczniów, z których każda pracowała z konkretną organizacją pozarządową i była koordynowana przez nauczyciela. Działanie to pomogło zaangażowanym uczniom zwiększyć świadomość na temat działalności organizacji pozarządowych oraz podnieść ich kompetencje społeczne i obywatelskie.

Oceny dokonano na podstawie dzienniczka i kwestionariusza zawierającego kilka wskaźników mierzących stopień uczestnictwa, zadowolenia, atmosferę w grupie, komunikację oraz stopień realizacji celów.

Polska

Publikacja opracowana w ramach IO1 przedstawia przykłady Dobrych Praktyk zebranych w krajach partnerskich projektu PROSPECT: Bułgarii, Francji, Włoszech, Polsce, Portugalii i Hiszpanii, w całej Europie. Zebrane Dobre Praktyki odnoszą się do różnych modeli edukacji obywatelskiej. Można wśród nich znaleźć opisy odrębnych przedmiotów, projekty stanowiące część kształcenia zintegrowanego w ramach obszarów edukacyjnych lub elementy nauczania międzyprzedmiotowego. Ciekawym elementem są dodatkowe projekty realizowane przez inne niż szkoła instytucje edukacyjne. Mamy nadzieję, że katalog stanie się źródłem inspiracji dla nauczycieli i edukatorów oraz zachęci ich do aktywnego szerzenia idei edukacji obywatelskiej.

Celem IO1 było zebranie i analiza ciekawych praktyk dotyczących wzmocnienia globalnych umiejętności obywatelskich w działaniach programowych, w celu monitorowania ich wpływu na kompetencje uczniów. Aby ujednocilić zbieranie praktyk we wszystkich krajach partnerskich, opracowano spójne narzędzia (Szablon opisu praktyk; Metodologia - instrukcje dotyczące opracowywania i opisywania praktyk). Strategia zbierania i analizy danych składała się z kilku etapów:

1. Opracowanie metodologii.
2. Przeprowadzenie analizy (desk research) w każdym z krajów uczestniczących w projekcie.
3. Zebranie opisanych praktyk - poziom krajowy (tłumaczenie na język angielski).
4. Przygotowanie raportu międzynarodowego (tłumaczenie raportu międzynarodowego na języki partnerów).

Wszystkie zespoły krajowe musiały znaleźć i opisać co najmniej 5 interesujących praktyk. Ważnym czynnikiem był wybór najlepszych praktyk. Ważne było, aby przedstawić praktykę charakteryzującą się czymś nowym, innowacyjnym, wprowadzającą nowatorskie rozwiązania w temacie projektu. Jednocześnie dobra praktyka powinna być sprawdzona, przetestowana i zakończona sukcesem.

Jako polski partner wybraliśmy i opisaliśmy 5 najlepszych praktyk. Naszą pracę rozpoczęliśmy od pierwszej dobrej praktyki - WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE - która jest obowiązkowym przedmiotem szkolnym dla uczniów szkoły podstawowej. Przedmiot WOS jest przewidziany w klasie 8 szkoły podstawowej w wymiarze 2 lekcji tygodniowo (Podstawa programowa z 2017 roku). Program treści przedmiotu obejmuje takie tematy, jak: Społeczna natura człowieka, Rodzina, Szkoła i edukacja, Prawa człowieka, Nieletni i prawo, Społeczność lokalna, Społeczność regionalna, Społeczności narodowe/etniczne, Ojczyzna, Udział obywateli w życiu publicznym, Mass media, Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej, Zagadnienia międzynarodowe.

Drugą wybraną najlepszą praktyką był EUROPEJSKI UNIWERSYTET LATAJĄCY realizowany przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce i Centrum Edukacji Obywatelskiej w latach 2014-2020. Europejski Uniwersytet Latający był akcją edukacyjną skierowaną do szkół podstawowych (klasy 7-8) i ponadpodstawowych z miejscowości do 50 tys. mieszkańców. Celem Europejskiego Uniwersytetu Latającego było zainteresowanie młodych ludzi tematyką unijną oraz zwiększenie wiedzy uczniów na tematy związane z praktycznym wymiarem członkostwa Polski w UE. Poprzez praktyczne lekcje europejskie edukatorzy/liderzy chcieli pokazać uczniom i studentom, że Unia Europejska bezpośrednio dotyczy wielu dziedzin ich codziennego życia i że oni sami mogą wpływać na decyzje podejmowane przez instytucje unijne. Europejski Uniwersytet Latający był praktyczną "lekcją" dla młodych ludzi zainteresowanych tematyką europejską. Podczas spotkań prowadzonych przez ekspertów Team Europe i animatorów CEO rozmawiali oni o edukacji i pracy w Unii, demokracji i jej kryzysach, przyszłości Unii i jej problemach, tożsamości i dziedzictwie europejskim. Przykłady tematów związanych z EFU: Wspólny rynek, czyli nauka i praca w UE; Prawa podstawowe w UE; Przyszłość Unii; Unia i świat; Wartości Unii Europejskiej.

Trzecią wybraną najlepszą praktyką był PROGRAM EDUKACJI POLITYCZNEJ realizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO) w roku szkolnym 2017/2018. Projekt skierowany był do szkół podstawowych i ponadpodstawowych, uczniów w wieku od 14 do 19 lat. Wsparcie nauczycieli i szkół w ramach Programu Edukacji Politycznej powinno było doprowadzić do sytuacji, w której młodzież zarówno w szkołach podstawowych, jak i gimnazjach miała możliwość uzyskania rzetelnych informacji na wybrane tematy związane z życiem publicznym; zapoznania się z opiniami na ich temat formułowanymi przez ekspertów z różnych środowisk ideowych oraz polityków z różnych partii politycznych; analizując zebrane materiały, określić swój stosunek do omawianego zagadnienia. Na liście tematów do dyskusji z uczniami znalazły się zarówno zagadnienia pojawiające się na pierwszych stronach gazet, jak i te, których brakuje w codziennych dyskusjach. Zajęcia odbywały się w ramach wiedzy o społeczeństwie, częściowo także na godzinach wychowawczych, lekcjach języka narodowego (polskiego) lub innych przedmiotów, a także (najlepiej) w ramach projektów uczniowskich realizowanych pod opieką nauczycieli.

Kolejną wybraną praktyką była AKCJA SEGREGACJA realizowana przez Szkołę Podstawową im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie w terminie 18.11.2019r. - 18.06.2020r. Adresatami innowacji byli uczniowie klas 0-8 Szkoły Podstawowej. Głównymi celami praktyki było kształtowanie postaw proekologicznych i budzenie szacunku dla przyrody; minimalizacja wytwarzanych odpadów, segregacja odpadów w szkole; poznanie zasad recyklingu, stosowanie go w pracach plastycznych i w domu. Głównymi założeniami pracy podczas zajęć innowacyjnych było wykorzystanie różnego rodzaju surowców do tworzenia małych dzieł sztuki; zapoznanie uczniów z zasadami segregacji odpadów, recyklingu, zero waste; realizacja obowiązku segregacji odpadów poprzez lekcje profilaktyczne, zajęcia plastyczne z recyklingiem, ustawienie w szkole pojemników do segregacji. Zagadnienia te zostały opracowane w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego dla I i II etapu edukacyjnego. Stanowiły one kontynuację przedmiotu edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna oraz w klasach 4-8, uzupełniając i rozszerzając go.

Ostatnią wybraną praktyką był PROJEKT "NIEPODLEGŁA" realizowany również przez Szkołę Podstawową im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie w roku szkolnym 2018/2019. Praktyka ta skierowana była do uczniów Szkoły Podstawowej oraz społeczności lokalnej Szczawina i Zgierza. Praktyka dotyczyła realizacji szeregu działań upamiętniających 100. rocznicę odzyskania przez Polskę

niepodległości. Głównym celem dla uczniów było kształtowanie postawy patriotycznej, poczucia godności, poczucia solidarności, poczucia, że tradycja niepodległościowa jest częścią świadomości i tożsamości historycznej i kulturowej każdego Polaka. Kolejnymi celami dla uczniów było poszerzenie wiedzy uczniów o historii Polski z okresu II Rzeczypospolitej; wzmocnienie poczucia wspólnoty obywatelskiej; rozwijanie kreatywności. Cele dla społeczności lokalnej to integracja środowiska lokalnego; dostarczenie informacji szkole, społeczności lokalnej i innym mieszkańcom gminy Zgierz i miasta Zgierza na temat historii okresu odzyskania niepodległości.

Poszukiwanie dobrych praktyk z pewnością nie było łatwym zadaniem. Dotarcie do szerszych działań, wykraczających poza teren szkoły, było trudne. Zebrane Dobre Praktyki można znaleźć w różnych modelach edukacji obywatelskiej. Są wśród nich opisy odrębnych przedmiotów, projekty stanowiące część kształcenia zintegrowanego w ramach obszarów edukacyjnych czy elementy nauczania międzyprzedmiotowego. Ciekawym elementem są dodatkowe projekty realizowane przez inne niż szkoła instytucje edukacyjne.

Portugalia

Najlepsze praktyki portugalskie wybrane przez zespół krajowy są bardzo interesujące i przydatne do zrozumienia metodologii Service-Learning zastosowanej w działaniach programowych. Zebrane najlepsze praktyki koncentrowały się na głównych tematach projektu, a mianowicie: prawach człowieka, globalnym obywatelstwie, środowisku i zrównoważonym rozwoju, odpowiedzialności młodzieży i jej udziale jako obywateli Europy i świata w sprawach globalnych, integracji społecznej i równości.

Cztery wybrane najlepsze praktyki stanowią dobre wykorzystanie metodologii Service-Learning do rozwijania umiejętności związanych z globalnym obywatelstwem, ponieważ promują rozwój różnych wartości, postaw i kompetencji na różnych poziomach edukacji szkolnej, traktując klasę jako miejsce do teoretycznego uczenia się, poprzez nauczanie treści w każdym obszarze, a społeczność jako ścieżkę do działania, stosując w praktyce to, czego nauczyli się w domu.

Wdrażanie przedstawionych najlepszych praktyk ma na celu zaangażowanie całego grona pedagogicznego, a także rodziny i całej społeczności lokalnej, co ma sprawić, że uczenie się będzie miało charakter integracyjny, aktywny, praktyczny, rzeczywisty i znaczący. Dlatego też ich głównymi celami są:

- Promowanie wartości demokratycznych przez wzmocnienie zrozumienia i spójności społecznej.
- Wzmocnienie wartości aktywnego, świadomego i odpowiedzialnego uczestnictwa obywatelskiego oraz zachęcanie młodzieży do zainteresowania się uczestnictwem w życiu obywatelskim i politycznym.
- Podnoszenie świadomości, jak ważne jest przestrzeganie praw człowieka.
- Podkreślanie znaczenia ich udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących ich teraźniejszości oraz indywidualnej i zbiorowej przyszłości poprzez przedstawianie swoich propozycji organom władzy politycznej.
- Uświadamianie młodym ludziom, że Ekologia Integralna to wspólnota.
- Odkrywanie pięciu R edukacji ekologicznej (Rethink, Refuse, Reduce, Reuse, Recycle), aby spojrzeć, zastanowić się i żyć tymi pięcioma punktami odniesienia z relacyjnej i całościowej perspektywy.
- Zmiana sposobu, w jaki odnosimy się do siebie samych, innych ludzi (bliskich lub dalekich), przyrody i planety.

- Stworzenie etyki troski, która pielęgnuje relacje, jakie nawiązujemy w naszych ekosystemach (rodzinnym, wspólnotowym, globalnym) i zasiewa ziarna transformacji społecznej.
- Pogłębienie tej istoty troski o Innego i Ziemię, Wspólny Dom.
- Rozwijanie poczucia wdzięczności i odpowiedzialności za rzeczy.
- Doświadczenie nowego sposobu widzenia świata i bycia częścią świata, kierowanego przez Ekologię Integralną.

W ten sposób integruje się nauczanie programowe i praktyki aktywnego obywatelstwa.

Zebranie tych najlepszych praktyk stanowiło wartość dodaną do projektu Prospect, ponieważ dały one rzeczywisty obraz tego, czym może być metodologia Service-Learning i jakie kompetencje można osiągnąć. Były one także bardzo dobrym narzędziem do zdefiniowania jednostek edukacyjnych dla modelu edukacyjnego.

Bułgaria

Bułgaria (RWU - Pernik) zaproponowała osiem dobrych i ciekawych praktyk w zakresie realizacji edukacji obywatelskiej i szkoleń z zakresu obywatelstwa.

Praktyki te charakteryzowały się czymś nowym, innowacyjnym, wprowadzały nowatorskie rozwiązania w temacie kształcenia obywateli, zdolnych do krytycznego działania i stawiania czoła nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.

Zaproponowane dobre praktyki przyniosły oczekiwane rezultaty, mierzone skutecznością i efektywnością w zakresie rozwijania i wzmacniania globalnych umiejętności obywatelskich wśród uczniów w ramach zajęć edukacyjnych.

Proponowane praktyki dotyczyły następujących zagadnień:

- "My i nasze środowisko" - uczniowie od V do XII klasy Uniwersytetu Sofijskiego "St. St. Cyril and Methodius" w mieście Radomir – stworzenie szkolnego klubu „Mountain Crystal”- wiedza teoretyczna z lekcji przedmiotów ścisłych została wykorzystana w praktyce: branie osobistej odpowiedzialności za własne zdrowie, za czystsze środowisko i dbałość o przyrodę.

- "Dziecięcy oddział policji" - uczniowie od I do VII klasy Uniwersytetu Sofijskiego "Vasil Levski" Breznik poprzez zajęcia teoretyczne i praktyczne zdobywali wiedzę i umiejętności w zakresie ochrony życia swojego i swoich przyjaciół; radzenia sobie w trudnych sytuacjach w domu, w szkole i na ulicy; swoich praw i obowiązków; pracy zespołowej, szacunku i tolerancji dla innych.

- Koncert charytatywny "Magia Świąt Bożego Narodzenia" - zorganizowany przez uczniów IX klasy PMG "Hristo Smirnenski" Pernik, którzy poprzez realizację szkolnej akcji charytatywnej tworzą dobro, pomagając dzieciom z Pernika, potrzebującym wsparcia w zmaganiach z ciężkimi upośledzeniami zdrowotnymi; osobista ekspresja, kompletność i znaczenie, kreatywność i dobroczynność.

- Iwana Rilskiego - miasto Pernik - inicjatywa patriotyczna jest organizowana w celu zachowania pamięci historycznej, poświęcenia należytej uwagi i szacunku znaczącym datom i miejscom w naszej historii, a poprzez młodych ludzi podtrzymania pamięci o pamiętnych wydarzeniach.

- "Z życzliwością i szacunkiem w działaniu" uczniowie klas I-VII Szkoły Podstawowej im. Hristo Smirnenskigo w Radomirze poprzez odpowiednie działania wnoszą radość w szarą codzienność samotnych i chorych osób z Domu dla Osób Starszych "St. Ivan Rilski" Radomir i ośrodka Dneven dla dorosłych obywateli niepełnosprawnych w Radomirze. Z kolei starsi ludzie przekazują uczniom swoje doświadczenia życiowe w zakresie tradycji, zwyczajów i rzemiosła.
- "Hojny Wtorek" to globalna inicjatywa na rzecz donacji – uczniowie z klas I-VII Szkoły Podstawowej im. Cyryla i Metodego we wsi Dragiczewo zrealizowali szereg działań na rzecz realizacji tej inicjatywy, której celem było zebranie funduszy na remont sali gimnastycznej w szkole. W ten sposób uczniowie dostrzegli, że są częścią wielkiej rodziny, w której rozwijają się ważne działania społeczne i troska o wspólną przestrzeń.
- "Robaczek świętojański – rozświeć ciemność" - stowarzyszenie "SOS Children's Villages - Bulgaria" - pilotaż z uczniami od IV do VII klasy X SP "Aleko Konstantinov" Pernik, który podniósł świadomość praw i obowiązków uczniów oraz umożliwił nabycie umiejętności rozpoznawania pierwszych oznak zaangażowania w handel dziećmi; uczniowie zdobyli również praktyczną wiedzę, jak i gdzie mogą znaleźć wsparcie - struktury, instytucje, infolinie.
- "Bądźmy ludźmi" - uczniowie od I do XII klasy VI SP Cyryla i Metodego "Pernik" kształtowali wiedzę i nabywali umiejętności osobiste do aktywnego współdziałania ze środowiskiem społecznym poprzez budowanie aktywnej postawy obywatelskiej i umiejętności jej obrony, wychowanie w człowieczeństwie i dobru, aktywne przeciwdziałanie pojawianiu się sekt religijnych, agresji, przemocy, nihilizmowi społecznemu, utrzymanie porządku i bezpieczeństwa w szkole.

5. Efekty Kół Naukowych

Koła Naukowe opierały się na doświadczeniu wzajemnego uczenia się i miały na celu dzielenie się kompetencjami i praktykami w odniesieniu do doświadczeń edukacyjnych skoncentrowanych na uczeniu się przez usługę (service learning), jako kluczowym momencie przejścia od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do).

Grupami docelowymi szkolenia byli nauczyciele szkolni, trenerzy i edukatorzy pracujący z dziećmi i/lub młodzieżą w sposób bezpośredni.

Celem kół naukowych dla nauczycieli było zaangażowanie nauczycieli i wychowawców szkolnych w wymianę wiedzy, pomysłów i doświadczeń między uczestnikami. Uczestnicy wiele się nauczyli, wyjaśniając innym swoje pomysły i uczestnicząc w działaniach, w których mogli uczyć się od swoich rówieśników, co przynosiło obopólne korzyści. Rozwinęli umiejętności organizowania i planowania działań edukacyjnych, współpracy z innymi, udzielania i przyjmowania informacji zwrotnych oraz ewaluacji własnego uczenia się.

Krajowe Efekty Kół Naukowych

Francja

Krajowe Koła Naukowe we Francji, realizowane podczas Covid19 w formie spotkań online, miały ogromny wpływ na rozpowszechnianie metodologii uczenia się przez usługi i dostarczyły uczestnikom wielu pytań. Dyskusje posunęły nasze prace do przodu i zostaną wykorzystane w zwiększaniu użyteczności społecznej w naszej organizacji (AFORMAC), a następnie w krajowej federacji VET.

Trenerzy byli bardzo zadowoleni, że zostali zaproszeni do udziału w kole naukowym. Większość z nich nie wiedziała o Service Learning przed przybyciem na spotkanie kół naukowych i była pod wrażeniem stanu wiedzy na temat tej metodologii. Ogólnie byli zadowoleni z możliwości dowiedzenia się więcej na temat Service Learning i jej użyteczności społecznej, ponieważ są to wsłaniałe narzędzia. Niestety, podczas kół naukowych podkreślono, że takie metodologie nie są zbyt często stosowane i znane.

Uczestnicy podsumowali, co i jak service-learning mógłby zmienić w ich codziennej pracy i metodologii:

- Konfrontacja z nowymi praktykami
- Analizowanie tego, co robimy, z innego punktu widzenia
- Zwiększanie umiejętności
- Analizowanie umiejętności miękkich uczestników

Podkreślili również, że zastosowanie tej metodologii doprowadzi do:

- Uczenia się poprzez wykonywanie pracy na rzecz społeczności
- Podania pomocnej dłoni w ramach wolontariatu
- Odzyskania pewności siebie
- Zaangażowania w życie społeczne
- Integracji młodych ludzi

Następnie uczestnicy zastanawiali się nad konkretnymi pomysłami na ich wdrożenie. W ten sposób nasza organizacja będzie wspierać stowarzyszenia w tym procesie, a także będzie mogła przeprowadzić ewaluację, która skupi się na kompetencjach przekrojowych.

Pierwsze propozycje uczestników obejmowały znalezienie stowarzyszenia, które połączyłoby siły, aby poprowadzić tego rodzaju podejście, współpracę z istniejącymi strukturami lub już działającymi w naszej sieci. Niektórzy chcieli połączyć kompetencje przekrojowe ze ścieżką certyfikacji, mobilizując w ten sposób umiejętności miękkie.

Wreszcie, kręgi badawcze zaowocowały konkretnymi pomysłami do realizacji:

W kształceniu obywatelskim i w zakresie języków obcych usługa "Uczenie się i użyteczność społeczna" może sprawić, że integracja i podejście będą bardziej interaktywne.

Zaproponować twórcom stron internetowych na naszych szkoleniach z projektowania stron internetowych stworzenie strony internetowej dla stowarzyszenia

Bardziej ogólnie, aby pomóc w szkoleniu, przyjmując jako wsparcie studium konkretnych przypadków, aby poszerzyć pole możliwości. W każdym przypadku użyteczność społeczna i usługa edukacyjna powinny być zintegrowane w czasie szkolenia. Byłoby nawet lepiej, gdyby był to projekt szkoleniowy lub ogólnie projekt zbiorowy, co ułatwiłoby podnoszenie kwalifikacji w ramach tych doświadczeń.

Po zakończeniu koła naukowego jedna z agencji regionalnych wykorzystwała tę metodologię w odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert i włączyła ją do szkolenia przewidzianego dla uczestników, tworząc w ten sposób eksperyment do pilotażu projektu Prospect.:

Pomysł polegał na zaoferowaniu dni otwartych i kursów szkoleniowych. Celem jest zebranie przez uczestników szkolenia informacji z ich terytorium, aby mogli się zaangażować i zintegrować. Motywem przewodnim projektu jest samzarządzanie grupą. Uczestnicy zdecydują, który projekt chcą zrealizować, i przeanalizują, czego brakuje na ich terenie. Grupą docelową będą stażyści z VET, którzy są bezrobotni.

- Cele

- Być zdolnym do zatrudnienia po 4 miesiącach / znaleziona praca = 8 miesięcy
- Zdolność do zatrudnienia przy "małych pracach".
- Rozwijanie umiejętności biznesowych
- Rejestrowanie się w społeczności
- Rozwijanie umiejętności interdyscyplinarnych

Po zakończeniu kół naukowych większość uczestników nie mogła się doczekać wdrożenia tej metodologii w celu zaangażowania stażystów/uczniów w konkretne działania. Stwarza to nową podstawę i nową ścieżkę dla nowych sposobów działania. Dla niektórych trenerów była to także okazja do poznania pracy w ramach projektu Erasmus+. Uczestnicy stwierdzili również, że warto kontynuować tego typu działania i współpracę. Ogólne wrażenie z Koła Naukowego było bardzo pozytywne.

Główne wyzwania napotkane przez uczestników:

Obecni trenerzy i osoby odpowiedzialne za zasoby mieli jednak pewne uwagi dotyczące barier i problemów związanych z tymi dwoma tematami.:

- Użyteczność społeczna
 - Trudności w transpozycji do kształcenia zawodowego
 - Niewyraźne kontury
- Service Learning
 - Mylenie z możliwościami cyfrowymi (E-learning)
 - Słabo zdefiniowane cele edukacyjne
 - Eksperymenty szkolne trudne do wykorzystania w kształceniu i szkoleniu zawodowym

Bariery we wdrażaniu idei service learning są bardziej istotne w kształceniu zawodowym niż w szkołach. W istocie projekt Prospect ma przybliżyć projekt AFORMAC do tego tematu, który jest raczej rozpowszechniony w edukacji szkolnej i uniwersyteckiej.

Inną kwestią poruszoną przez uczestników było to, jak wyjść poza osłabione społeczeństwo, do którego na razie skierowane jest to podejście? Korzystne byłoby dostosowanie podejścia do użyteczności społecznej i usługi edukacyjnej do każdego rodzaju odbiorców, bez koncentrowania się na ich kompetencjach. Uczestnicy zadali to pytanie, ponieważ w chwili obecnej podejście to wydaje im się skierowane głównie do osób, które są obecnie w gorszej sytuacji i znajdują się w procesie integracji.

Ponadto obserwacja umiejętności w ramach wolontariatu rodzi pytanie: Jak oceniać te umiejętności, gdy uczestnikom nie towarzyszy wykwalifikowany trener. Usługa "Nauka w środowisku edukacji dorosłych" stawia pytanie o kwalifikacje poza ramami instytucjonalnymi.

Jest to raczej brama według działań, a nie kompetencji, ale działania opracowane w ten sposób przez uczących się pozwolą im zdobyć kompetencje przekrojowe, co będzie korzystne dla wszystkich.

Pozostaje jednak faktem, że koncepcja ta jest trudna do wprowadzenia przez certyfikację, która ma ograniczoną liczbę godzin i działań.

Włochy

We włoskich Kołach Naukowych, które ze względu na Covid-19 odbywały się online, uczestniczyło w sumie 28 nauczycieli, którzy wzięli udział w co najmniej jednym z trzech zaplanowanych spotkań. Aby uświadomić uczestnikom tematykę kół naukowych, otrzymali oni na wstępie następujące materiały do przeanalizowania i zrozumienia: strukturę Service Learning, dokument UNESCO oraz 3 dobre praktyki wybrane w ramach badań krajowych. Następnie nauczyciele zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na kilka pytań dotyczących ich wiedzy na temat Service Learning i jego zastosowania w programie nauczania.

Po krótkim przedstawieniu celów projektu PROSPECT, podczas pierwszego spotkania uczestnikom zaprezentowano umiejętności globalnego obywatelstwa oraz strukturę Service Learning. Na koniec spotkania nauczyciele zostali poproszeni o przedstawienie działań, które przeprowadzili ze swoimi uczniami, związanych z metodologią Service Learning lub innych podobnych działań mających na celu poprawę umiejętności obywatelskich uczniów.

Doświadczenia te stanowiły podstawę burzy mózgów podczas drugiego spotkania, które kontynuowano, podsumowując fazy Service Learning (badanie, przygotowanie, refleksja i demonstracja). W tym kontekście nauczyciele podkreślili, że :

- Zaangażowanie rodzin i społeczności lokalnej jest bardzo ważne i powinni oni być aktorami, a nie tylko widzami projektu.
- Kiedy angażujemy różne grupy społeczności lokalnej (stowarzyszenia, urzędy, sklepy, rodziny itp.), ważne jest, aby wyjaśnić im cele projektu i korzyści, jakie odniosą z jego realizacji.
- Wszyscy nauczyciele zaangażowani w działania projektowe związane z daną grupą klasową powinni być dobrze zgrani i pracować w zespole.

Trzecie i ostatnie spotkanie rozpoczęło się od burzy mózgów z udziałem wszystkich uczestników, której celem było zidentyfikowanie wspólnego tematu do stworzenia jednostki edukacyjnej opartej na podejściu Service Learning. Facylitator przedstawił dwa przykłady jednostek lekcyjnych, które następnie zostały przedyskutowane przez wszystkich uczestników w celu znalezienia interesujących wskazówek.

W wyniku dyskusji zebrano istotne **informacje zwrotne** od nauczycieli, które miały na celu określenie celów, struktur i tematów, na których będzie opierał się Model Edukacyjny Prospect. Poniżej przedstawiono kilka istotnych wskazówek:

- definicja globalnego obywatelstwa na poziomie edukacyjnym obejmuje:
 - rozwijanie krytycznego i refleksyjnego poczucia otaczającego nas świata
 - rozwijanie poczucia przynależności i odpowiedzialności
 - wychowanie do współistnienia, zrównoważonego rozwoju oraz przewyższania uprzedzeń i nierówności
 - pracę na rzecz dobrobytu przyszłych pokoleń
 - świadomość bycia częścią problemu i szukania jego rozwiązania poprzez konkretne i żywe działania.
 - przekazanie uczniom wiedzy, umiejętności i wartości, które przyczyniają się do promowania tolerancji, pokoju i sprawiedliwości w świecie
 - poczucie przynależności do większej "społeczności", w której ja, jako jednostka, mogę (i muszę) świadomie uczestniczyć.
 - poszanowanie podstawowych praw i wolności
 - bycie w stanie przyczynić się do dobrobytu świata poprzez empatyczne, zrównoważone i wspierające zachowania.
- Uczestnicy zasugerowali wykorzystanie integracyjnej metodologii **uczenia się opartego na współpracy**, która umożliwi wszystkim uczniom, a zwłaszcza uczniom z niepełnosprawnością fizyczną i poznawczą, odgrywanie roli protagonistów w tworzeniu i realizacji projektu.

Główne wyzwania zidentyfikowane przez uczestników dotyczące wdrażania Service Learning są związane głównie z :

- obawą, że nie będą w stanie zastosować go we własnym kontekście i podczas zajęć programowych, które realizują ze swoimi uczniami;
- trudnościami ze znalezieniem środków finansowych na realizację projektów Service Learning;

- ograniczoną liczbą godzin, jakie nauczyciele mają do dyspozycji na realizację projektów w ramach programu nauczania.

Wreszcie, **rekommendacje** wskazane przez nauczycieli uczestniczących w kóle naukowym były następujące

- o Podjęcie szczególnego wysiłku w celu zastosowania metodologii SL podczas zajęć programowych;
- o Wspieranie uczniów, aby stali się bohaterami podczas realizacji działań opartych na metodologii Service Learning;
- o Usystematyzowanie Service Learning jako podejścia do uczenia się w systemie szkolnym na wszystkich poziomach edukacyjnych;
- o Stosowanie metodologii SL w celu zwiększenia motywacji i poczucia własnej wartości uczniów.
- o Świadome zaangażowanie rodzin i społeczności lokalnej w projekty Service Learning.
- o Koordynacja pracy wszystkich nauczycieli zaangażowanych w realizację przedmiotów w klasie, która uczestniczy w projekcie Service Learning.
- o Określenie możliwych strategii gromadzenia zasobów ekonomicznych do realizacji działań.
- o Zapewnienie zaangażowania stowarzyszeń z sąsiedztwa, zgodnie z tematem projektu, które mogą wnieść wartość dodaną.
- o Zasadnicza rola nauczyciela w określeniu potrzeb kontekstu w celu zdefiniowania wspólnego tematu do stworzenia projektu Service Learning.
- o Wychodząc od makropojęcia, które następnie zostanie rozłożone na pojedyncze działania.
- o Pamiętanie o koncepcji GLOKALNEJ: zaczynasz od aspektów globalnych, aby dotrzeć do lokalnych i vice versa.

Hiszpania

Odbyły się dwie tury spotkań kół naukowych, ponieważ tematem zainteresowane były dwie różne instytucje, a w każdej z nich uczestniczyło mniej niż 20 osób.

1 Spotkanie Koła Naukowego – Runda 1:

Zostało ono zrealizowane wspólnie z Colegio de Educadores Sociales de la Región de Murcia. Uczestnicy zapoznali się ze sobą za pomocą Menti (<https://www.mentimeter.com>), po czym utworzono grupy do następnego działania, które polegało na pracy w grupach i dyskusji na temat metodologii tradycyjnych i holistycznych/alternatywnych oraz ich zalet i wad na platformie Miro (<https://miro.com/login/>).

W odniesieniu do metodyki tradycyjnej uczestnicy wspomnieli, że jest ona dobrze znana i że daje możliwość uzyskania formalnych kwalifikacji zawodowych. Zwrócili jednak uwagę na to, że metodyka tradycyjna jest mniej partycypacyjna i nie dostosowuje się do rzeczywistych potrzeb, a także na autorytarny charakter tej metodyki, ponieważ władzę sprawuje nauczyciel.

Natomiast w odniesieniu do metodologii alternatywnych uznali, że są one bardziej partycypacyjne, lepiej dostosowane do potrzeb i że wiąże się z nimi większa kreatywność. Wspomnieli jednak, że

brakuje szkoleń dla nauczycieli, że metodologia ta nie jest uznawana w oficjalnych programach nauczania, a cele, które należy osiągnąć, są mniej zdefiniowane.

Pojawiły się pewne problemy związane z narzędziami internetowymi, ale generalnie wszystko poszło zgodnie z planem.

2 Spotkanie Koła Naukowego – Runda 1:

Ta sesja koncentrowała się na wdrażaniu przypadków praktycznych. Uczestnicy zostali podzieleni na małe grupy, aby przedyskutować wady i zalety wdrożenia każdej z praktyk, a następnie przedstawili swoje wnioski pozostałym uczestnikom.

Praktyki wybrane przez facylitatorów mają jasno określoną metodologię uczenia się przez usługi i uwzględniają zainteresowania uczestników.

Powtarzającą się informacją zwrotną było istnienie sieci osób i instytucji w ramach współpracy, co pozwala na alokację zasobów - ludzi, funduszy, czasu - przez każdą zaangażowaną stronę. Mimo to w praktyce zawsze uwzględnia się potrzeby i życzenia grupy docelowej, ponieważ to ona jest bohaterem takich działań, a metodologia wymaga udziału i zaangażowania uczniów.

Jeśli chodzi o najlepszą praktykę "Market", jako mocne strony wymienili uczestnictwo i zaangażowanie uczniów, ich wiedzę na temat swojej społeczności, tworzenie sieci społecznych i rozwój kompetencji, natomiast jako słabe strony wymienili małą liczbę użytkowników, którzy skorzystali z projektu, oraz możliwość zachowania ciągłości w czasie.

Jeśli chodzi o najlepszą francuską praktykę "P.A.R.C.S", jako mocne strony wymienili zastosowanie w praktyce tego, czego uczniowie nauczyli się w teorii, oraz korzyści dla społeczności, natomiast jako słabe strony - trudności w kontrolowaniu dużej grupy wychodzącej poza szkołę oraz włączenie tego działania do formalnego programu nauczania.

Podsumowując, uczestnicy tego kręgu badawczego podkreślili trudności z wprowadzeniem tych praktyk do formalnego programu nauczania, a także brak możliwości wydłużenia czasu trwania tego typu zajęć. Wspomnieli też, że słabym punktem jest zaangażowanie kilku uczniów; trudno jest przetestować tę praktykę w większych grupach, ponieważ nie jest ona uwzględniona w programie nauczania i zależy od woli nauczyciela.

3 Spotkanie Koła Naukowego - Runda 1:

Grupa została podzielona na pary w celu opracowania planu działania w oparciu o metodę Polaroida, wykorzystującą service learning jako ramy metodologiczne. Plan zawierał tytuł, zdjęcie przedstawiające ich projekt, profil uczestników, ich liczbę i kontekst, potrzeby grupy docelowej, społeczności i zespołu, opis praktyki oraz harmonogram działań. Ponadto wszyscy uczestnicy przekazali informacje zwrotne dotyczące metodologii i działań przewidzianych w planie działania.

Jedną z głównych informacji zwrotnych dotyczących tego koła naukowego było to, że nowe metodologie wymagają od nauczycieli wyjścia ze strefy komfortu i własnych ograniczeń w celu ich wdrożenia.

1 Spotkanie Koła Naukowego – Runda 2:

Podczas tego etapu w grupach dyskutowano o mocnych i słabych stronach metodyki tradycyjnej i alternatywnej. Jeśli chodzi o metodologię tradycyjną, uczestnicy wspomnieli, że dysponuje ona większymi zasobami, jest lepiej znana, łatwiej ją ocenić, istnieje wyższy poziom kontroli lub że zasady są takie same dla każdej klasy. Zwrócili jednak uwagę, że metody te nie dostosowują się do zmian społecznych, nie zwracają uwagi na różnorodność, ograniczają motywację i kreatywność uczniów, głównym źródłem wiedzy w procesie uczenia się są podręczniki, są zbyt zorientowane na umiejętności pamięciowe, a nauczyciel jest w centrum procesu uczenia się.

Z drugiej strony, w odniesieniu do metodologii alternatywnych, jako zalety podkreślali między innymi: zwracanie większej uwagi na różnorodność, większe zaangażowanie i motywację, ciągłą ewaluację, pobudzanie kreatywności, współpracę między różnymi grupami, wykorzystanie narzędzi informatycznych, lepsze dostosowanie do współczesnego społeczeństwa i rynku pracy, indywidualne podejście do każdego ucznia zgodnie z jego zainteresowaniami oraz rozwijanie autonomii, inteligencji emocjonalnej, pewności siebie i krytycznego myślenia.

Jako wady wymieniali jednak także to, że metodologie te wymagają większej liczby godzin planowania i przygotowania, większych zasobów, wymagają zaangażowania uczniów, że może brakować kompetencji w zakresie komunikacji interpersonalnej lub że obecny program nauczania jest zamknięty.

2 Spotkanie Koła Naukowego – Runda 2:

Uczestnikom zaprezentowano Najlepsze Praktyki *Market* (Hiszpania), *P.A.R.C.S* i *Learning to Undertake and Act in the City* (Francja), którzy w małych grupach dyskutowali o mocnych i słabych stronach ich realizacji oraz o tym, jak można je zastosować w ich własnych kontekstach. Następnie uczestnicy przedstawili swoje wnioski pozostałym uczestnikom.

Jeśli chodzi o *Market*, jako słabą stronę wymienili fakt, że w projekcie uczestniczyła tylko grupa szczególnie wrażliwa, a nie cała grupa, natomiast jako mocne strony podkreślili korzyści fizyczne i psychiczne dla osób starszych, fakt, że projekt wprowadza matematykę do prawdziwego życia, a także wzmocnienie poczucia wspólnoty.

Jeśli chodzi o realizację projektu, wskazali na potrzebę nawiązania kontaktu ze stowarzyszeniami sąsiedzkimi, zidentyfikowania uczniów potrzebujących wzmocnienia oraz sprawdzenia dostępności nauczycieli, którzy mogliby uczestniczyć w projekcie.

W odniesieniu do *P.A.R.C.S.* jako słabą stronę wymienili konieczność dostępu do różnych zasobów w celu przeprowadzenia zajęć, co może być trudne dla niektórych uczniów. Jeśli chodzi o mocne strony, podkreślali zwiększenie aktywności obywatelskiej i ducha krytyki, a także przełamanie barier kulturowych.

Wreszcie, jeśli chodzi o uczenie się podejmowania działań w mieście, docenili pragmatyczną wiedzę, którą ono implikuje, oraz wzrost poczucia własnej wartości i zaangażowania uczniów.

3 Spotkanie Koła Naukowego – Runda 2:

Podobnie jak w poprzedniej rundzie, grupa została podzielona na pary, aby opracować plan działania w oparciu o metodę Polaroida, wykorzystując service learning jako ramy metodologiczne. Plan

zawierał tytuł, zdjęcie przedstawiające ich projekt, grupę docelową - profil uczestników, ich liczbę i kontekst, potrzeby społeczne społeczności edukacyjnej/sąsiedzkiej oraz potrzeby edukacyjne grupy docelowej i zespołu roboczego, opis praktyki - od przygotowania do ewaluacji, harmonogram działania i potrzebne zasoby - materialne, finansowe, ludzkie i czasowe.

Ponadto wszyscy uczestnicy przekazali informacje zwrotne dotyczące metodologii i działań przewidzianych w planie działania.

Jedną z głównych informacji zwrotnych dotyczących tego kręgu badawczego było to, że nowe metodologie są trudne do wdrożenia, ponieważ wiążą się ze zmianą ograniczeń szkolnych i trudno jest zastosować praktykę w przypadku niektórych przedmiotów, a jednocześnie zachować program nauczania wymagany przez system edukacji.

Polska

Zrealizowaliśmy trzy spotkania koła naukowego z nauczycielami/edukatorami w Polsce. Wszystkie spotkania odbyły się w siedzibie Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu i miały formę spotkania "face to face". W spotkaniach wzięli udział nauczyciele, wychowawcy i trenerzy pracujący z młodzieżą. Spotkania Koła Naukowego odbyły się 23 września 2020 r.; 30 września 2020 r. i 7 października 2020 r.

Na pierwszym spotkaniu, podczas dynamicznej dyskusji, uczestnicy Koła Naukowego wyrazili duże zainteresowanie tematem. Podkreślali wagę tematu i znaczenie zaangażowania nauczycieli w rozwijanie edukacji obywatelskiej poprzez service learning. Uczestnicy po raz pierwszy spotkali się z terminem service learning, ale po wyjaśnieniu tej metody okazało się, że niektórzy z nich mieli już z nią styczność. Metoda ta została przez nich oceniona jako bardzo ciekawa i przynosząca dobre efekty, pogłębiająca wiedzę, ale także rozwijająca inne kompetencje niezbędne do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Podczas spotkania dokonano również analizy tradycyjnych metod nauczania i podjęto próbę ich zdefiniowania. Uczestnicy spotkania doszli do wniosku, że jednak te tradycyjne metody są stopniowo, konsekwentnie zastępowane nowymi, a szkoły nie funkcjonują już wyłącznie w oparciu o te tradycyjne metody, ale gwarantują uczniom różne metody i formy uczenia się i rozwoju. Wśród tych tradycyjnych metod główny nacisk kładzie się na metody podające (metody skoncentrowane na nauczycielu), które wynikają z braku czasu na inne metody. Jednak jako alternatywę dla takiego nauczania zaproponowano nauczanie blokowe. Uczestnicy podkreślali, że w szkolnych programach nauczania ważnymi elementami są: komunikacja interpersonalna, inteligencja emocjonalna i psychologia rozwojowa - tak, by każdy uczeń miał możliwość dowiedzieć się, adekwatnie do swojego wieku, jakie zachowania, uczucia itp. są dla niego odpowiednie. Innym ważnym elementem, który się pojawił, jest współpraca z rodzicami i ich świadomość. W trakcie dyskusji wskazano kilka wyzwań: W tradycyjnej edukacji uczeń nie jest podmiotem - jak można to zmienić? Równość i podmiotowe traktowanie są niezbędne; Podejmowanie decyzji przez nauczyciela - to nauczyciele mogą wybierać formy pracy z uczniami, ważne jest, aby przekazywali wymagane treści; Indywidualne podejście do ucznia - jak to zagwarantować przy licznych klasach i niewielkiej ilości czasu na lekcjach. Rekomendacje: Zebrani nauczyciele dyskutowali na temat kompetencji przyszłości - czym są i jak można je uwzględnić w projekcie?

Podczas drugiego spotkania uczestnicy intensywnie pracowali w grupach nad wybranymi praktykami. Wśród wybranych praktyk znalazły się: Robacze świętojański - Rozświetl ciemność (BG), Dobroczynny Wtorek (BG), Wiedza o społeczeństwie (PL), Zielona fala (FR), P.A.R.C.S. (FR). Każda z tych praktyk została szczegółowo przeanalizowana przez uczestników z uwzględnieniem możliwości jej wdrożenia/adaptacji w szkołach/grupach uczestników.

Ostatnie spotkanie było podsumowaniem dwóch poprzednich spotkań, wyciągnięciem wniosków i zaplanowaniem dalszych działań w szkołach uczestników Koła Naukowego. Uczestnicy byli bardzo entuzjastycznie nastawieni do wdrażania edukacji obywatelskiej poprzez service learning w swoich placówkach. Nie zdecydowali się jedynie na zaadaptowanie wybranych Najlepszych Praktyk, ale przedstawili zupełnie nowe pomysły, które w przyszłości będą realizowane w ich szkołach. Jeden z pomysłów dotyczy wspólnego przygotowania przez cztery szkoły projektu dotyczącego rozwijania świadomości geograficznej, kulturowej i przyrodniczej regionów, z których pochodzą szkoły. Opinie uczestników po spotkaniu były pozytywne - nawiązali oni nowe kontakty, wzajemnie się inspirowali i dzielili swoimi doświadczeniami.

Główne wyzwania, z którymi spotkali się uczestnicy: Pomimo wielkiego entuzjazmu dla edukacji obywatelskiej poprzez Service Learning, uczestnicy Koła Naukowego zidentyfikowali wiele różnych czynników, które mogą stanowić wyzwanie. Główne z nich to czas i chęci nauczycieli. Jak podkreślono, to nauczyciel wybiera metody pracy dla swoich uczniów i może wdrażać innowacje pedagogiczne, np. uczenie się przez usługę. Zbyt częste stosowanie wymownych metod wynika ze zbyt krótkiego czasu na realizację treści programowych.

Wśród zebranych rekomendacji można wyróżnić następujące: Włączenie psychologii rozwojowej do programów edukacyjnych; Uczenie komunikacji między uczniami, rodzicami i nauczycielami; Edukacja prawna i obywatelska - punkty informacji prawnej; Zwiększanie świadomości globalnej w zakresie edukacji dzieci i młodzieży; Wzmacnianie umiejętności wchodzenia na rynek pracy; Rozwijanie współpracy z rodzicami - warsztaty dla rodziców.

Ewaluacja koła naukowego. Uczestnicy wysoko ocenili wszystkie aspekty organizacyjne i merytoryczne Koła Naukowego. Materiały dydaktyczne uzyskane podczas Koła Naukowego oraz wiedza i umiejętności zostaną przez nich wykorzystane w pracy z uczniami, głównie w bieżącej pracy z uczniami, w pracy dydaktycznej, przy organizacji projektów edukacyjnych opartych o service learning w obszarze edukacji obywatelskiej oraz posłużą jako inspiracja w tworzeniu innowacji. Dodatkowo uczestnicy podkreślali możliwość przeniesienia zdobytej wiedzy i umiejętności do pracy z rodzicami.

Portugalia

Portugalskie Koła Naukowe odbyły się w formie bezpośredniej i wzięło w nich udział 24 nauczycieli, którzy uczestniczyli w trzech zaplanowanych sesjach. Na wstępie uczestnikom przedstawiono ogólny zarys projektu i wyjaśniono, na czym polega Service-Learning, a także jaka jest ich rola jako edukatorów w promowaniu wśród dzieci i młodzieży poczucia służby i wspólnoty. Grupa została również zapoznana z dokumentem UNESCO dotyczącym globalnej edukacji obywatelskiej oraz z 3 najlepszymi praktykami wybranymi w ramach badań krajowych.

Następnie nauczyciele zostali poproszeni o zastanowienie się nad wyzwaniem, z jakimi spotykają się na co dzień podczas zajęć, a także nad tym, jakich mają uczniów, czyli jaki jest ich profil - czego szukają w szkole, czy i czego chcą się uczyć oraz co zazwyczaj robią, by przyciągnąć uwagę uczniów i zainteresować ich nauką. Obecne czasy są inne, a edukacja staje przed coraz większą liczbą różnych wyzwań jednocześnie: dzisiejszy uczeń nie jest już uczniem sprzed 5 lat, a nawet mniej. W ten sposób uczestnicy nakreślili ogólny profil "współczesnego" ucznia, a w szczególności szkoły, w której uczą.

Ponadto grupa została poproszona o podzielenie się rodzajami zajęć, które zwykle stosują/opracowują na swoich lekcjach, aby sprostać wymaganiom i potrzebom uczniów, a także o zastanowienie się, czy te strategie i metody rzeczywiście odpowiadają ich zainteresowaniom i przykuwają ich uwagę.

Po początkowej nieśmiałości uczestnicy wkrótce zaczęli czuć się swobodnie, dzieląc się własnymi doświadczeniami, trudnościami i pomysłami, co było bardzo dobrym momentem dzielenia się - im więcej się dzielimy, tym więcej mamy do powiedzenia i do przekazania. Grupa podała konkretne przykłady swoich doświadczeń, a dzięki wskazówkom udzielonym przez facylitatora mogła zdać sobie sprawę, że niektóre z działań można uznać za uczenie się przez pracę.

Następnie nauczyciele wymieniali się opiniami i pomysłami na to, jak Service-Learning mógłby skutecznie przyczynić się do rozwoju motywacji i lepszego zrozumienia programów nauczania przedmiotów szkolnych wśród uczniów, a także swoimi obawami i wyzwaniami związanymi z wdrażaniem i dostosowywaniem tych działań do warunków panujących w szkole. Pomimo pewnych trudności (związanych z dostępnymi materiałami lub innymi aspektami logistycznymi), nauczyciele byli świadomi znaczenia tego typu uczenia się/nauczania dla przyciągnięcia uwagi uczniów, rozwijania ich krytycznego myślenia oraz poczucia wspólnoty i aktywnej roli, jaką mogą w niej odgrywać. Cała grupa jednogłośnie stwierdziła, że im bardziej zajęcia angażują społeczność, tym bardziej uczniowie się angażują, czują się przydatni, zainteresowani i aktywni. Nauczyciel ma zatem bardzo ważną rolę do odegrania w promowaniu i przygotowywaniu działań związanych z uczeniem się przez służbę, ponieważ to z pewnością wzbudzi zainteresowanie i zaangażowanie uczniów, a tym samym przyczyni się do sukcesu ich uczenia się.

Na koniec uczestnicy opracowali listę zaleceń, w których określili, jakie zmiany, adaptacje i/lub ulepszenia są ich zdaniem konieczne, by skutecznie zaadaptować te praktyki. Wyrazili swoje zainteresowania związane z przygotowaniem działań w ramach Service-Learningu, po czym zostali podzieleni na nowe grupy i poproszeni o przygotowanie planu działania. Na koniec każda grupa zaprezentowała swój plan działania i otrzymała informację zwrotną na jego temat.

INFORMACJA ZWROTNA OD UCZESTNIKÓW

Bardzo owocne sesje, bogate w doświadczenia, pomysły, opinie i stanowiące wartość dodaną do działań nauczycieli i ich sukcesów w pracy z uczniami. Większość nauczycieli nie miała pojęcia o formalnej koncepcji Service-Learning, choć mogli zauważyć, że przecież już wcześniej promowali kilka działań w ramach metodologii Service-Learning. To może być naprawdę kluczowy moment dla przejścia od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do). Ponadto, była to świetna okazja do współpracy z innymi, udzielania i otrzymywania informacji zwrotnych oraz oceny własnego uczenia się.

WYZWANIA

Obawa, że sytuacja pandemii może być przeszkodą w rozwijaniu działań w ramach Service-Learning, ale także motywacją do podjęcia próby dostosowania tej metodologii do rzeczywistej sytuacji na świecie. Z drugiej strony, problemem mogą być także ograniczenia finansowe, ponieważ niektóre zajęcia wymagają dodatkowych materiałów lub wyposażenia, a szkoły nie zawsze dysponują środkami finansowymi, by zapewnić to, co jest potrzebne. Jednak w przypadku nauczycieli EPA dostosowanie działań do programów nauczania przedmiotów szkolnych nie będzie stanowiło problemu, ponieważ mają oni dużą swobodę i autonomię w działaniach dydaktycznych, a szkoły już rozwija metodologię projektów wśród swoich uczniów.

REKOMENDACJE

Edukacja i szkoła muszą być bardziej praktyczne, a mniej teoretyczne.

Pomimo ewentualnych przeszkód i trudności nigdy nie rezygnuj z metodologii Service-Learning, ponieważ w dzisiejszych czasach okazuje się ona najlepszym sposobem dotarcia do uczniów i potrzeb społeczności lokalnej.

Bułgaria

Celem seminariów w ramach projektu PROSPECT było zaangażowanie nauczycieli z okręgu Pernik w dzielenie się wiedzą, pomysłami i doświadczeniem w zakresie edukacji obywatelskiej. Odbyły się trzy spotkania, w których wzięło udział 23 nauczycieli.

Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z określonymi praktykami i doświadczeniami krajów partnerskich. Podzielili się swoimi pomysłami na temat możliwości włączenia edukacji obywatelskiej do regularnego procesu nauczania. Rozwijali umiejętności organizowania i planowania działań edukacyjnych związanych z edukacją obywatelską, współpracy z innymi, udzielania i przyjmowania informacji zwrotnych oraz oceny własnego uczenia się.

Seminaria pobudziły i zachęciły uczestników do poszukiwania innowacyjnych metod włączania edukacji obywatelskiej w proces uczenia się.

Na podstawie informacji zwrotnych można wyciągnąć następujące wnioski:

Uczestnicy wykazali znaczne zainteresowanie tematem i uznali go za odpowiedni, pouczający, a ich reakcje zostały ocenione jako pozytywne. Metodologia ta została bardzo dobrze przyjęta, ponieważ wyraża różne rodzaje podejścia do Service Learning. Uczestnicy byli bardzo zainteresowani tematem projektu, ponieważ jest on prowokacyjny, jeśli chodzi o radzenie sobie ze stresem i naturę ludzką w ogóle.

Wyciągnięto następujące wnioski: tolerancja, współczucie, empatia, niedyskryminacja, humanitaryzm, troska i zrozumienie trudności, z jakimi borykają się młodzi ludzie, takich jak: nałogi, brak pieniędzy i pracy, nietolerancja i antagonizm na tle etnicznym.

Praktyka uczy nas okazywać i wyrażać nasze reakcje w warunkach strachu, miłości, dumy, czułości i innych. Uczy ludzi: cierpliwości, tolerancji i życzliwości oraz wpaja nam takie wartości. Im lepsze i bardziej pozytywne będą gesty ciała, tym mniej będziemy ulegać agresji.

Praktyka uczy dobrych relacji rówieśniczych, w tym właściwego tonu rozmowy, a także tego, by nie ulegać wpływom i nie być agresywnym.

Znaczenie solidarności, tolerancji, cierpliwości, przebaczenia, zrozumienia, empatii itp. jest podstawą w procesie Service Learning.

Uczestnicy nauczyli się wielu rzeczy, takich jak jednoczesne dążenie do osiągnięcia swoich celów, ale także znalezienie najlepszego wyjścia z trudnej sytuacji lub impasu. Wszystko to jest kwestią wyobraźni i elastyczności.

Ta metodologia Service Learning jest przydatna, ponieważ zachęca do bardziej elastycznego i niekonwencjonalnego myślenia. Pomaga przełamać stereotypy, rozwijać kreatywność i integrującą społeczność.

Uczestnicy zrozumieli, że czasem trzeba spojrzeć z poczuciem humoru i w pewnym stopniu przetestować wrażliwość uczniów i studentów.

Niektóre ze wspólnych pomysłów uczą, jak postrzegamy ludzi, co o nich myślimy, czy się ich boimy, czy jesteśmy szanowani itp.

Niektóre ze wspólnych pomysłów mogą nauczyć nauczycieli myślenia strategicznego, studium silnego przywództwa, ale w ostatnich czasach, obowiązku podejmowania ryzyka oraz umiejętności pracy w zespole. Tego rodzaju praktyki są bardzo przydatne na przykład dla dzieci i młodzieży z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem lub urazami mózgu.

Uczestnicy zdefiniowali następujące wyzwania:

Główne wyzwania stojące przed uczestnikami to adaptacja pomysłu projektu i metodologii Service Learning w niektórych przedmiotach, np. wychowaniu fizycznym, matematyce i fizyce. Innym wyzwaniem jest odpowiedni dobór metod dla każdej grupy wiekowej. Uczestnicy widzą również jako przyszłe wyzwanie rozwój nowych umiejętności nauczycieli w celu łatwiejszego zaadaptowania i wdrożenia metodologii i podejścia do Service Learning w specyficznym kontekście ich pracy w szkole.

Pomysł wdrożenia nowych podejść do Service Learning jest wyzwaniem. Należy przygotować odpowiednie materiały dydaktyczne dla nauczycieli, które będą wspierać proces wdrażania lub tworzenia nowych praktyk w szkole, dostosowane do specyficznego kontekstu danego kraju, typu szkoły, wieku uczniów i przedmiotu nauczanego przez danego nauczyciela.

Niektóre z prezentowanych praktyk nie nadają się do zastosowania w tej formie w warunkach bułgarskich. Należy je zaadaptować do warunków bułgarskich.

Do stosowania tych praktyk potrzebna jest silna motywacja nauczycieli, a także wysoka samoświadomość obywatelska. Nie dotyczy to wszystkich nauczycieli.

Podczas podsumowania, uczestnicy zdefiniowali następujące zalecenia:

Szkolenie dla nauczycieli.

Dogłębna dyskusja na dany temat, uwzględniająca specyfikę uczniów i środowiska uczenia się.

Szkolenie dla nauczycieli w zakresie uczenia się i inicjatywy obywatelskiej w celu zwiększenia ich motywacji, wiedzy i umiejętności.

Szkolenie dla nauczycieli w celu bardziej szczegółowego zapoznania się z metodologią Service Learning; jakie są możliwości dostosowania praktyk, aby nie wyjść poza zakres głównego tematu - Service Learning.

6. Model Edukacyjny Prospect

Model edukacyjny PROSPECT jest prototypem, który definiuje nowy model nauczania dla wszystkich poziomów szkół, od przedszkola do szkół średnich I stopnia, oparty na metodologii Service-Learning, wpływający na kluczowy moment przejścia od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do).

Głównym celem tego modelu edukacyjnego jest **rozwijanie u uczniów globalnych kompetencji obywatelskich**, zapewniających wykształcenie u obywateli umiejętności krytycznego myślenia i stawiania czoła nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.

Wdrożenie nowego modelu edukacyjnego, uwzględniającego Service Learning we wszystkich programach szkolnych, stworzy doświadczenia edukacyjne oparte na podejściu holistycznym, ukierunkowane na rozwój programów nauczania i **kompetencji interdyscyplinarnych zgodnie z podejściem Globalnej Edukacji Obywatelskiej (GCED)**.

Jest to jeden ze strategicznych obszarów programu sektorowego UNESCO w dziedzinie edukacji na lata 2014-2021, zgodny z Agendą i Ramami Działania na rzecz Edukacji 2030¹, a zwłaszcza z Celem 4.7 Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG 4 - Edukacja), który zachęca wszystkie kraje do "zapewnienia wszystkim uczącym się wiedzy i umiejętności promujących zrównoważony rozwój, w tym m.in. poprzez edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju i zrównoważonego stylu życia, praw człowieka, równości płci, promowania kultury pokoju i niestosowania przemocy, obywatelstwa globalnego oraz doceniania różnorodności kulturowej i wkładu kultury w zrównoważony rozwój".

Edukacja na rzecz obywatelstwa globalnego stawia na pierwszym miejscu znaczenie i treści kształcenia w celu budowania pokojowego i zrównoważonego świata. Oba dokumenty europejskie podkreślają także konieczność rozwijania wiedzy, umiejętności, wartości, postaw i zachowań, które pozwalają jednostkom podejmować świadome decyzje i odgrywać aktywne role na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym.

Model edukacyjny PROSPECT składa się głównie z 3 części:

- **Programowe jednostki edukacyjne** oparte na Service Learning jako zestawie działań, które pozwalają uczniom zdobyć wiedzę i umiejętności, aby stać się obywatelami zdolnymi do krytycznego myślenia i stawiania czoła nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.
- **Zbiór Otwartych Zasobów Edukacyjnych** dostępnych na platformie Moodle, gdzie narzędzia szkoleniowe i dydaktyczne, jak również wyniki wdrażania modelu krajowego będą dostępne do wglądu dla nauczycieli, trenerów, uczniów i innych interesariuszy.
- **Wyniki krajowych testów** programów nauczania wdrożonych w szkołach krajów partnerskich, wskazujące na zalety Service Learning w programach nauczania w celu rozwijania u uczniów globalnych kompetencji obywatelskich.

Model edukacyjny jest skierowany przede wszystkim do nauczycieli i trenerów szkolnych, uczniów i decydentów.

¹ <https://en.unesco.org/themes/education2030-sdg4>

Dzięki temu modelowi edukacyjnemu **nauczyciele i trenerzy** mają możliwość przetestowania działań programowych opartych na idei Service Learning, które pozwalają uczniom zdobyć wiedzę i umiejętności pozwalające na aktywne zaangażowanie się i podjęcie próby rozwiązania rzeczywistego problemu w społeczności lokalnej.

Innymi słowy, szkoła, coraz bardziej przywiązana do wartości aktywnej edukacji obywatelskiej, może znaleźć w propozycji Service-Learning interesujące odniesienie pedagogiczne i dydaktyczne, zdolne do wykorzystania najlepszych wskazówek dydaktycznych proponowanych obecnie nauczycielom, ukierunkowując ich na rozwój wymiaru prospołecznego i aktywnego obywatelstwa.

Z drugiej strony, Service Learning to dodatkowa szansa dla **uczniów**, znacząca wartość dodana do ich normalnego doświadczenia edukacyjnego, które nie ogranicza się do klasy.

Uczniowie mają możliwość odgrywania aktywnej roli, jako bohaterowie, we wszystkich fazach projektu, od jego koncepcji, poprzez ocenę, aż po realizację działań solidarnościowych związanych z potrzebami istniejącymi w danej społeczności, poprzez zaangażowanie w tworzenie możliwych i znaczących rozwiązań.

Dzięki Service Learning uczniowie mają możliwość "poruszania się" w ramach regularnego programu szkolnego, sprawdzając swoją wiedzę i umiejętności w rzeczywistym środowisku i w służbie społeczności lokalnej, zajmując się autentycznymi problemami, rozwijając umiejętności oraz zwiększając poczucie tożsamości i przynależności do środowiska lokalnego.

Wreszcie, dokument ten ma charakter strategiczny, adresowany do **władz politycznych** odpowiedzialnych za edukację szkolną i szkolenia w systemie szkolnym na poziomie regionalnym i krajowym, w celu usystematyzowania metodologii Service-Learning służącej doskonaleniu umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa oraz kompetencji kluczowych.

Model edukacyjny oparty na metodologii Service-Learning

Service Learning jest szeroko zakrojoną propozycją pedagogiczną na skalę światową, a w literaturze przedmiotu można znaleźć różne jej definicje. María Nieves Tapia, założycielka i dyrektor *Centro Latinoamericano de Aprendizaje y Servicio Solidario*, definiuje Service Learning jako "zestaw projektów lub programów solidarnościowych (mających na celu zaspokojenie w określony i skuteczny sposób rzeczywistej i odczuwanej potrzeby na danym obszarze, pracujących ze społecznością, a nie tylko dla niej), z protagonistycznym udziałem uczniów, począwszy od wstępnej fazy planowania aż do końcowej ewaluacji i powiązanych w zamierzony sposób z treściami nauczania (w tym treściami programowymi, refleksjami, rozwojem umiejętności obywatelskich i zawodowych)"²

Pedagogiczne korzenie Service Learning można odnaleźć u Johna Deweya³ i Paulo Freire⁴. Freire (1970) uważał, że edukacja jest procesem upodmiotowienia. Zamiast postrzegać edukację jako proces "bankowy", w którym uczniowie są postrzegani jako puste konta czekające na wypełnienie,

² Tapia María Nieves, *Educazione e solidarietà. La pedagogia dell'apprendimento-servizio* (2006) Rome, Città Nuova Editrice.

³ <https://digitalcommons.unomaha.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1152&context=slceslgen>

⁴ Freire, P. (2002). *Pedagogia degli oppressi*. Torino: EGEA

Freire postrzegał relację nauczyciel-uczeń jako relację wzajemną. Nauczyciele uczą, ale są także uczniami; uczniowie uczą się, ale także nauczają. W idealnej sytuacji service-learning jest procesem wzmocnienia pozycji zarówno uczniów, wykładowców, jak i członków społeczności, ponieważ razem są oni współuczestnikami procesu uczenia się i nauczania w tworzeniu lepszych społeczności. Podobnie jak Freire, Dewey odrzucił pogląd, że edukacja to gromadzenie wiedzy, i zamiast tego twierdził, że w edukacji chodzi raczej o rozwijanie umiejętności osądu uczniów, umiejętności niezbędnej w demokracji uczestniczącej.

W świetle powyższego można stwierdzić, że Service Learning (SL) to **podejście edukacyjne, które angażuje uczniów jako protagonistów służby na rzecz społeczności**: "pedagogiczna rewolucja", która wychodząc od rzeczywistej potrzeby związanej z uczniami, społecznością lokalną lub konkretnym wydarzeniem, rozwija program nauczania i umiejętności społeczne poprzez poszukiwanie rozwiązań we wzajemnym dialogu pomiędzy klasą a rzeczywistością.

Jest to zatem proces rozwoju ludzkiego i poznawczego, który streszcza się w hasło "Uczenie się służy, służenie uczy"; podmioty wchodzą w interakcje i współpracują w celu rozwiązywania problemów poprzez uczenie się na poziomie poznawczym, afektywnym i kulturowym w wymiarze cyrkularnym solidarności, w którym uczniowie, poprzez negocjacje edukacyjne, stają się protagonistami swojej nauki i zmiany społecznej.

Wartość dodana wynika z faktu, że choć sprzyja rozwojowi poznawczemu, zachęca także do rozwijania tych wymiarów osoby, o których można by zapomnieć: wymiaru społecznego, etycznego i duchowego. Service-Learning, konfrontując uczniów z problemami występującymi w realnym życiu, zbliża ich do społeczności, czyniąc ich odpowiedzialnymi za jej potrzeby społeczne.

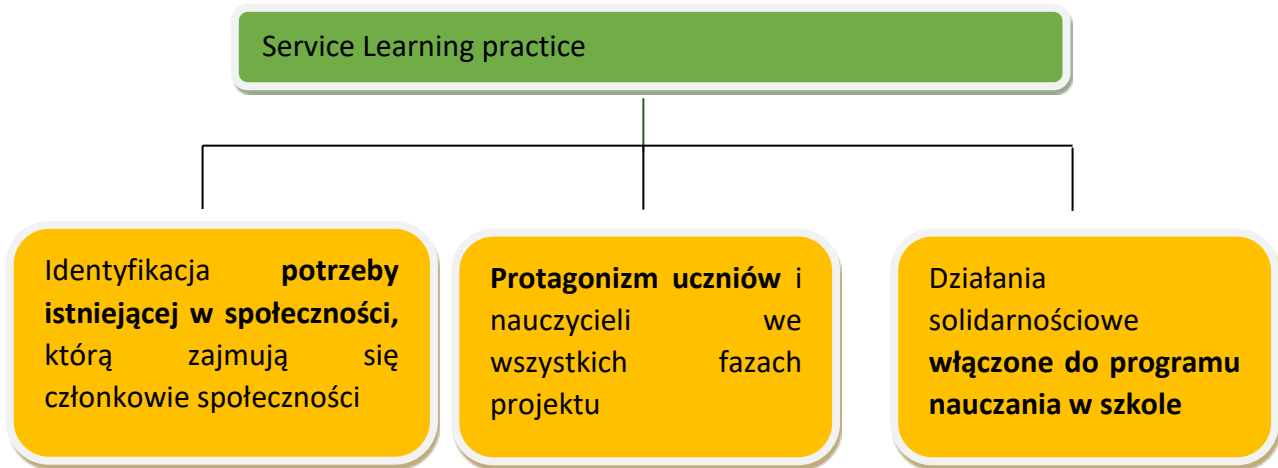
Z edukacyjnego punktu widzenia Service-Learning jest metodą w pełni zgodną z aktualnymi wytycznymi edukacyjnymi, które wymagają, by szkoły pracowały nad rozwojem umiejętności uczniów, a nie były środowiskiem nastawionym wyłącznie na przekazywanie wiedzy.

Nauczanie oparte na kompetencjach wymaga, by uczniowie zostali skonfrontowani z rzeczywistymi problemami i jako bohaterowie byli odpowiedzialni za ich rozwiązanie, wykorzystując wszystkie dostępne im zasoby poznawcze, afektywne, kulturowe i relacyjne.

Dzięki takiemu podejściu uczniowie nie tylko stykają się z rzeczywistością i poznają realne problemy, ale są też zachęceni do wnoszenia własnego wkładu w ich rozwiązywanie.

Mimo różnorodności doświadczeń, które odzwierciedlają różne konteksty kulturowe, można wyróżnić **trzy elementy**, które charakteryzują Service-Learning:

- Działania solidarnościowe muszą być związane z **potrzebą istniejącą w danej społeczności** oraz z członkami społeczności, w której interweniują. Nie jest to, krótko mówiąc, praktyka opiekuńcza.
- Uczniowie odgrywają aktywną rolę jako **bohaterowie** we wszystkich fazach projektu, od jego powstania do ewaluacji.
- Działania solidarnościowe muszą być w pełni **zintegrowane ze szkolnym programem nauczania** i umożliwiać lepsze uczenie się.

Gdybyśmy chcieli podsumować różne cechy Service-Learningu, moglibyśmy powiedzieć, że jest to podejście:

- **Badawcze:** doświadczenia powstają w wyniku wykrycia problemów, a realizowany projekt jest ukierunkowany na ich rozwiązanie;
- **Programowe:** działania są zintegrowane i powiązane z treściami szkolnego programu nauczania;
- **Skoncentrowane na kompetencjach:** uczniowie sprawdzają swoją wiedzę i umiejętności oraz rozwijają kompetencje, mierząc się z autentycznymi problemami;
- **Interdyscyplinarne:** problemy są zazwyczaj złożone, a do ich rozwiązania konieczne jest wykorzystanie większej liczby przedmiotów, które wzajemnie na siebie oddziałują i się integrują;
- **Oparte na współpracy:** w opracowywanie i realizację projektów Service-Learning zaangażowana jest cała grupa klasowa, która staje się społecznością uczącą się.
- **Partycypacyjne:** nie jest to praktyka opiekuńcza, ale współpraca z odbiorcami projektu, którzy są zaangażowani na równym poziomie. Nie tylko otrzymują pomoc, ale sami są zasobem dla rozwoju uczniów;
- **Upełnomocnione:** Service-Learning umożliwia znaczące doświadczenia aktywnego obywatelstwa, w którym szkoła jest zaangażowana w odpowiedzialność społeczną;
- **Transformatywne:** odpowiedzialność społeczna oznacza zaangażowanie zarówno w rozwój osobisty, jak i społeczny, ponieważ jest to coś, co poprawia realia życia społeczności.

Aby zagwarantować osiągnięcie długofalowych rezultatów dzięki wdrożeniu metodologii opartej na uczeniu się przez pracę (Service-Learning), należy wspierać rozwój sieci relacji, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych w stosunku do szkoły, tak by społeczność zewnętrzna także aktywnie uczestniczyła, m.in. poprzez tworzenie sieci i sojuszy w okolicy i z podmiotami, które przyczyniają się do realizacji działań.

Wreszcie, projekty powinny być usystematyzowane na poziomie szkoły, ponieważ podejście Service-Learning nie polega na planowaniu dodatkowych zajęć w ramach szkolnego programu nauczania, ale

na realizacji ustrukturyzowanych działań, które są kontynuowane w czasie (po zakończeniu projektu i po zakończeniu roku szkolnego). ⁵.

⁵ Fiorin Italo, *Otre l'aula. La pedagogia del Service*, Mondadori, Milano, 2016. Fiorin I, *Insegnare ad apprendere*, La Scuola, Brescia, 2014

Fiorin Italo, *La buona scuola*, La Scuola, Brescia, 2008(2016)

7. Efekty Szkolenia Personelu (Learning Teaching Training Activity)

Szkolenie wstępne dla personelu (LTTA) dało możliwość personelowi projektu (nauczycielom/instruktorom na poziomie europejskim) wspólnego zaplanowania nowego modelu nabywania przez uczniów umiejętności obywatelskich na poziomie globalnym, działającego na wszystkich poziomach szkoły, opartego na waloryzacji metodologii Service-Learning.

Uczestnicy LTTA mieli okazję dołączyć do ścieżki partnerskiego uczenia się i zdobyć kompetencje do projektowania działań programowych opartych na Service Learning jako zestawie działań, które pozwalają uczniom zdobyć wiedzę i umiejętności, aby aktywnie zaangażować się i spróbować rozwiązać prawdziwy problem w społeczności. Konieczność zorganizowania wspólnej sesji dla wszystkich nauczycieli/szkoleniowców zrodziła się z powodu wcześniejszych doświadczeń projektowych w dziedzinie edukacji szkolnej: analizując ewaluację wyników szkoleń, partnerzy zgodzili się, że ważne jest wspólne planowanie i dzielenie się metodami i narzędziami, które aktywizują uczenie się zgodnie ze wspólnym modelem edukacyjnym. Dzięki temu partnerzy uzyskali produkty i rezultaty, które są naprawdę innowacyjne i naukowo porównywalne na poziomie europejskim.

Przyjętą metodologią było szkolenie partycypacyjne, w którym wszyscy partnerzy byli bezpośrednio zaangażowani w prezentację tematów poprzez wstępne planowanie działań.

Uczestnicy mieli możliwość wniesienia wkładu w opracowanie modelu edukacyjnego i zawartych w nim jednostek dydaktycznych poprzez działania w grupach.

W ramach szkolenia zastosowano podejście łączące sesje online i offline, aby zwiększyć efektywność uczenia się i zaangażowanie uczestników, co mogłoby być trudniejsze w przypadku szkolenia całkowicie internetowego. Łączna liczba godzin szkoleniowych wyniosła 25, a liczba uczestników 33.

Tematy omawiane i rozwijane podczas LTTA dotyczyły następujących zagadnień:

1. Projekt PROSPECT w pigułce (cele, zadania, działania)
2. Service-Learning jako metoda edukacyjna wzmacniająca kompetencje uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa
3. Jak stworzyć jednostkę edukacyjną opartą na metodologii Service-Learning?
4. Service-learning jako metoda edukacyjna zwiększająca kompetencje uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa w 4 makropojęciach określonych przez partnerstwo, na których będzie się opierał model edukacyjny PROSPECT:
 - ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ŚRODOWISKA
 - IMIGRACJA
 - RÓWNOŚĆ PŁCI
 - OBYWATELSTWO GLOBALNE

Opracowane wówczas jednostki szkoleniowe można znaleźć w odpowiednim obszarze poniżej:

OBSZAR	TYTUŁ	POZIOM SZKOŁY	WIEK UCZNIÓW
ZRÓWNOWAŻONE ŚRODOWISKO	01. Nie wycinajcie tego drzewa!	Przedszkole	5 lat
	02. Zielony ogród dla zdrowego życia	Szkoła podstawowa	8-9 lat
	03. Co jesz?	Szkoła podstawowa Szkoła średnia	12-15 lat
	04. Woda: ważny zasób!	Szkoła podstawowa	7-8 lat
	05. Chaos klimatyczny	Szkoła średnia	15-16 lat
IMIGRACJA	06. Trzymajmy się wszyscy za ręce!	Przedszkole	4-5 lat
	07. Wszyscy jesteśmy obywatelami świata	Przedszkole	5 lat
	08. Jeden świat, różne nacje Jeden świat, różne kultury	Szkoła podstawowa	7-8 lat
	09. Kopciuszek bez granic	Szkoła podstawowa	9-10 lat
	10. Świat bez murów	Szkoła podstawowa	12-14 lat
	11. Razem	Szkoła średnia	14-16 lat
RÓWNOŚĆ PŁCI	12. Zagramy... Ale czy to gra dla dziewczynek czy chłopców?	Przedszkole	4-5 lat
	13. Dwie twarze Janusa: problem płci	Szkoła podstawowa	8-9 lat
	14. Łamanie młotów i miotł	Szkoła podstawowa	10 lat
	15. Wszyscy jesteśmy równi!	Szkoła podstawowa	10-12 lat
	16. Problem płci	Szkoła podstawowa	12-14 lat
	17. Jaka jest Twoja rola w sztuce życia?	Szkoła średnia Kształcenie zawodowe	16-20 lat
GLOBALNE OBYWATELSTWO	18. Ty i ja... dzieci o tych samych prawach!	Przedszkole Szkoła podstawowa	5-7 lat
	19. Przyjaźń	Szkoła podstawowa	8-9 lat
	20. Cyfrowe globalne obywatelstwo	Szkoła podstawowa	9-12 lat
	21. Prawa człowieka	Szkoła podstawowa	11-14 lat
	22. My jako obywatele świata	Szkoła średnia	16-19 lat

8. Wyniki pilotażu

W większości krajów doświadczenie pilotażowe projektu Prospect było bardzo pozytywne zarówno dla nauczycieli, jak i uczniów. We Francji metodologię można było zaadaptować na potrzeby publicznego kształcenia i szkolenia zawodowego z wykorzystaniem metodologii Service-learning, a głównymi tematami projektu była integracja osób długotrwale bezrobotnych. Wyniki są pozytywne, a wielu zaangażowanych nauczycieli zgodziło się, że ważne jest włączenie tej metody nauczania do programu szkolnego, aby pomóc uczniom w nauce, zrozumieniu tematów społecznych i socjalnych, doskonaleniu umiejętności miękkich, pracy zespołowej i odpowiedzialności ekologicznej.

Krajowe wyniki pilotażu

Francja

Metodologia Service-Learning, którą zaproponował projekt Prospect, jest doskonałym sposobem na ponowną integrację osób bezrobotnych na rynku pracy. W naszym przypadku projekt Prospect był początkiem złożenia regionalnej propozycji do lokalnych rad w celu reintegracji długotrwale bezrobotnych za pomocą metodologii uczenia się przez usługi.

Ustrukturyzowana propozycja jednostek i wcześniejsze wyniki projektu były dla nas bardzo pomocne. Chcieliśmy lepiej zrozumieć metodologię uczenia się przez usługi i dostosować to, co już zostało zrobione, do uniwersum szkoleń VET. W miarę postępów projektu trudności z opracowaniem konkretnych jednostek dla sektora VET stały się oczywiste, nie mniej jednak byliśmy w stanie wykorzystać projekt Prospect i jego wyniki, aby zaproponować naszym stażystom nowy, innowacyjny sposób uczestnictwa w społeczności lokalnej i uczenia się.

Początkowe jednostki dydaktyczne zostały stworzone z myślą o odbiorcach szkolnych, ponieważ partnerstwo składa się głównie ze szkół. Właściwe wydawało się stworzenie gotowych do użycia jednostek dydaktycznych dla publiczności szkolnej i swobodniejsze eksperymentowanie z dorosłymi. Biorąc pod uwagę moduły opracowane dla uczniów i odbiorców, AFORMAC dostosował je do treści i idei uczenia się przez pracę z dorosłymi. Nasza organizacja oparła się na eksperymentach zaprojektowanych wokół "Service Learning" i zainspirowanych jednostkami opracowanymi w ramach partnerstwa. Uważamy, że informacje zwrotne uzyskane w wyniku eksperymentów z udziałem dorosłych są bardzo pozytywne dla projektu i pozwalają spojrzeć na niego z innej perspektywy.

Podsumowując, tym, co najlepiej sprawdziło się w projekcie Prospect, była dla nas metodologia Service-learningu oraz wybrane tematy pilotażowych jednostek edukacyjnych, które pozwoliły nam stworzyć nowe pomysły we współpracy z uczestnikami szkolenia i społecznością lokalną.

Uczestnicy byli bardzo entuzjastycznie nastawieni do metodologii i celu eksperymentu. Cieszyli się, że mogą pomóc społeczności lokalnej i zobaczyć reakcje innych na ich działania.

Czuli się zintegrowani ze swoją miejscowością i zadowoleni, że są częścią działania, które przyczynia się do

- łączenia różnych grup wiekowych
- poprawy stanu środowiska i zrównoważonego rozwoju
- dobrostanu zwierząt
- łączenia różnych narodowości.

Tworzenie więzi międzypokoleniowych dało im bardzo dobrą samoocenę i informacje zwrotne od osób starszych, które były bardzo zadowolone. Pomaganie lokalnemu stowarzyszeniu, zwłaszcza organizacji o ugruntowanej pozycji w kraju, takiej jak Czerwony Krzyż, ale także tworzenie więzi między miejscowymi a imigrantami było dla grupy bardzo ważne.

Ogólnie rzecz biorąc, eksperyment pilotażowy miał bardzo pozytywny wpływ na grupę.

Sesje pilotażowe:

Prowadzący zapytał grupę, co mogłaby wymyślić jako działania w ramach "uczenia się przez służbę" i jak zjednoczyć swoje siły, by przysłużyć się społeczności w ramach jednego z czterech tematów wybranych przez partnerstwo.

Pierwsze działanie: Konsultacje grupowe w celu opracowania wspólnego projektu "service-learning".

Grupy zdecydowały się na następujące tematy:

1. Opracowanie ulotki na temat sprzątanania i utrzymania porządku w pokojach w ośrodku (Viltais, w którym mieszkają imigranci i osoby pracujące z młodzieżą), związanej z tematem imigracji, który został wybrany w projekcie Prospect.
2. Stworzenie pocztówek, piątek lustrzanych przez uczniów oraz pozytywnych wiadomości i masek ochronnych przez uczestników szkolenia w celu stworzenia więzi międzypokoleniowej, związanej z tematem obywatelstwa globalnego, opracowanym w ramach projektu Prospect.
3. Zbieranie śmieci w mieście, związane z tematem dotyczącym ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, który pojawił się w projekcie Prospect. (Ten projekt został ponownie przeprowadzony przez drugą grupę).
4. Wykonanie przedmiotów przez uczestników szkolenia na rzecz stowarzyszeń zajmujących się dobrostanem zwierząt w celu podtrzymania ich działalności na rzecz dobrostanu zwierząt, związane z tematem zrównoważonego rozwoju środowiska naturalnego, opracowanym w ramach projektu Prospekt.
5. Wolontariat w Czerwonym Krzyżu polegający na sortowaniu ubrań, przedmiotów itp.

W celu realizacji działań przygotowano pierwsze spotkanie z osobą odpowiedzialną za daną placówkę/stowarzyszenie/samorząd lokalny i wspólnie zastanawiano się nad wyborem działań przydatnych dla społeczności. Ponadto realizacja działań została zaplanowana i przeprowadzona w odpowiednim czasie.

Włochy

W pilotażu jednostek lekcyjnych modelu edukacyjnego PROSPECT wzięło udział 10 klas z włoskich szkół partnerskich ICPG4 i Direzione Didattica II Circolo, liczących łącznie 180 uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej. Przedział wiekowy uczniów wynosi od 6 do 10 lat.

22 nauczycieli zgodziło się przetestować jednostki edukacyjne w ramach swoich zajęć programowych. Byli to głównie nauczyciele różnych przedmiotów, którzy wcześniej byli zaangażowani w działania projektowe, takie jak koła naukowe i LTTA.

W obu szkołach nauczyciele koordynujący projekt PROSPECT zaproponowali jednostki edukacyjne do przetestowania na początku roku szkolnego. Propozycje te spotkały się z dużym zainteresowaniem nauczycieli szkół podstawowych i dość dużym zainteresowaniem nauczycieli szkół średnich, do tego stopnia, że ostatecznie tylko nauczyciele szkół podstawowych byli skłonni przetestować je w swoich klasach.

Przetestowano następujące jednostki dydaktyczne:

Nr 02 - Zielony ogród dla zdrowego życia (obszar Zrównoważony rozwój środowiska)

Nr 03 - Co jesz? (obszar Zrównoważony rozwój środowiska)

Nr 04 - Woda: cenne źródło! (obszar Zrównoważony rozwój środowiska)

Nr 05 - Chaos klimatyczny (obszar Zrównoważony rozwój środowiska)

Nr 06 - Chwyćmy się wszyscy za ręce (obszar Imigracja)

W szczególności opracowano i wdrożono jednostki edukacyjne dotyczące kompetencji w zakresie edukacji ekologicznej, ochrony środowiska i szacunku dla różnych kultur.

Działania prowadzone w zakresie zrównoważonego rozwoju środowiska koncentrowały się na wykorzystaniu wody, zmianach klimatycznych, nawykach żywieniowych oraz szacunku dla ziemi i środowiska, w którym żyjemy.

Dzięki zastosowaniu metodologii wywiadu klinicznego w czasie kręgu uczniowie otrzymali użyteczne informacje, które pozwoliły im zająć się bliskimi im kwestiami, począwszy od epizodów z życia codziennego, zarówno rodzinnego, jak i szkolnego. Oto kilka przykładów:

- WODA: Niedogodności związane ze szkolnymi toaletami, które nigdy nie były remontowane i z których cieknie woda z kranów, stały się przyczynkiem do podjęcia tematu znanego w świecie szkolnym, ale z wykorzystaniem nowego podejścia, Service Learning: świeża woda jako zasób ograniczony i dobro uniwersalne, z wartością dodaną w postaci ścieżki do edukacji obywatelskiej i globalnego obywatelstwa.
- ZMIANY KLIMATYCZNE: Zmiany klimatyczne, których doświadczamy na naszej planecie w ciągu ostatniej dekady, są coraz bardziej alarmującym problemem, który powoli zmienia społeczeństwo, w którym żyjemy, naszą gospodarkę, a przede wszystkim nasze zdrowie. W tym kontekście uczniowie, którzy reprezentują przyszłe pokolenie, zostali zaangażowani w działania mające na celu uświadomienie im, że mogą przyczynić się do ochrony naszej planety, przyjmując zrównoważony styl życia. Dzisiejsze działania mogą mieć wpływ na życie w przyszłości.
- ŻYWNOŚĆ: Zwyczaj stosowania zróżnicowanej i zdrowej diety jest wciąż celem, który niektórzy uczniowie muszą osiągnąć. Jest to także temat do dyskusji z rodzinami i dziećmi, zwłaszcza w celu przełamania konsumpcyjnych stereotypów dotyczących jedzenia. Nauczyciele uważają, że skuteczniejsze jest działanie od najmłodszych lat, by zwiększyć świadomość zdrowych nawyków żywieniowych, zwrócić większą uwagę na ograniczanie marnotrawstwa oraz uświadomić, że problem żywności na świecie jest poważny i powszechny, zwłaszcza w biednych społeczeństwach.

Imigracja i szacunek dla odmiennych kultur to kwestie coraz bardziej obecne w naszym społeczeństwie, które powoli je zmienia. W ostatnich latach zjawisko imigracji we Włoszech staje się coraz bardziej palące ze względu na ciągłe wyładunki i ofiary na morzu, sytuację pandemiczną i aspekt ekonomiczny. W tym kontekście dzieci i młodzież, które reprezentują przyszłe pokolenie, muszą być świadome, że mogą przyczynić się do budowania lepszego świata, który będzie zdolny do współistnienia w poszanowaniu i ochronie wszystkich kultur.

Zastosowanie metodologii service learning poprzez takie strategie, jak czas kręgu, burza mózgów, praca w grupach, uświadomiło uczniom, jak ważne są wyżej wymienione tematy dla zwiększenia ich umiejętności w zakresie globalnego obywatelstwa, także dzięki większej świadomości zagadnień związanych z tym tematem.

Ponadto wizyty edukacyjne (w sytuacjach, gdy było to możliwe ze względu na stan zdrowia) oraz porównanie z rzeczywistością i tematami spoza kontekstu szkolnego okazały się bardzo motywujące i potrafiły wzbudzić w uczniach nową świadomość.

Uczniowie uczestniczący w ścieżkach edukacyjnych wykazali się dużą aktywnością poznawczą i operacyjną, tworząc na koniec każdej jednostki produkty do upowszechniania, które świadczyły o świadomości globalnych kompetencji obywatelskich związanych z różnymi jednostkami edukacyjnymi.

Podsumowując, można powiedzieć, że uzyskane wyniki mają zasadniczo dwa poziomy:

- Z punktu widzenia pracy wykonanej przez nauczycieli było to wiele poszukiwań w zakresie treści, działań i strategii, które nie zawsze są typowe dla tradycyjnej pracy w klasie.
- Jeśli chodzi o uczenie się uczniów, odnotowano bardzo wysoki poziom zainteresowania poruszonymi tematami, silną motywację do poszukiwania oryginalnych rozwiązań oraz silnego ducha współpracy i uczestnictwa. Wyniki nauczania były na ogół na średnio-wysokim poziomie, także w przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Hiszpania

Pilotaż został przeprowadzony w trzech szkołach: La Espiga, La Corolla i szkoła Antonio Hellín Costa. W projekcie uczestniczyło kilku nauczycieli, z których każdy miał do wykonania określone zadanie, np. dostosowanie zajęć do języka migowego lub współpraca w zakresie swojej specjalizacji: Informatyka, Nauki ścisłe, Muzyka, Język angielski... itd.

Zajęcia pilotażowe przeprowadzono w ośrodkach edukacyjnych, w salach lekcyjnych, warsztatach, na placach zabaw na świeżym powietrzu lub boiskach sportowych. W przypadku szkoły w La Corolla było to kilka wycieczek związanych z życiem morskim (Akwarium, Muzeum Morskie i plaże w pobliżu szkoły).

W zależności od szkoły w wycieczce wzięło udział 42 uczniów z poziomu przedszkolnego i podstawowego (szkoła La Espiga), 37 uczniów z czwartej klasy szkoły podstawowej (szkoła La Corolla) oraz 11 uczniów z pierwszych klas szkoły średniej (szkoła Antonio Hellín). W tym ostatnim przypadku chodziło o uczniów, którzy zwykle zachowywali się wobec nauczycieli destrukcyjnie i wyzywająco, mieli niską tolerancję na frustrację, byli niestabilni emocjonalnie lub mieli tendencję do wagarowania.

Pilotaż w każdej ze szkół przebiegał inaczej. W szkole w La Espiga polegał na realizacji projektów na rzecz społeczności lokalnej, przy czym uczniowie starszych klas szkoły podstawowej byli odpowiedzialni za koordynację działań. Rozwijali oni takie umiejętności, jak samodzielność, krytyczne myślenie czy postawa współpracy. Korzystali z zasobów centrum edukacyjnego oraz innych podarowanych przez społeczność lokalną i dzięki organizacji pchlego targu. W szczególności wykorzystali drukarki 3D, niektóre z nich podarowane przez Urząd Miasta i inną szkołę; drukarkę do cięcia laserowego (drewno dostarczyły lokalne firmy); drukarkę cyfrową z Urzędu Miasta do drukowania plakatów i ulotek; maski i torby firmowe podarowane przez Urząd Miasta i lokalne firmy; kalendarze i długopisy podarowane przez Urząd Miasta; tablety, tablicę interaktywną, projektor,

laptopy i telefony komórkowe uczniów, przenośny głośnik, pendrivy uczniów, maszynę do robienia plakietek, laminarkę, kopertownicę, maszynę do robienia kartek i wiertarki.

W szkole La Corola uczniowie czwartej klasy szkoły podstawowej uczestniczyli w kampanii informacyjnej na temat realizacji Celu 14 "Ochrona i zrównoważone wykorzystanie oceanów, mórz i zasobów morskich". Obejmowała ona m.in. wystawy plakatów, konferencje, filmy na portalach społecznościowych, tworzenie dzieł sztuki z tworzyw sztucznych oraz zbieranie śmieci. Dzięki tym działaniom uczestnicy wzmocnili kilka przedmiotów objętych programem nauczania, takich jak informatyka, język angielski, język hiszpański, sztuki plastyczne czy nauki społeczne i przyrodnicze. Nabierali także poczucia przynależności obywatelskiej, kształtowali takie postawy i umiejętności, jak odpowiedzialność, praca zespołowa, uczestnictwo społeczne, tolerancja na frustrację, kreatywność, hojność, empatia, szacunek, komunikacja, wzajemna pomoc czy organizacja. Wykorzystywali materiały stworzone przez siebie, podręczniki, programy do projektowania cyfrowego, webinaria, media społecznościowe, a także przeprowadzali sesje międzypokoleniowe z rodzinami.

W szkole Antonia Hellína celem metodyki Service Learning była poprawa atmosfery w szkole wśród uczniów, nauczycieli i rodzin, promowanie postaw współpracy, tolerancji i współistnienia poprzez wprowadzenie środków zapobiegawczych, by uniknąć wagarów. W ten sposób projekt Service Learning w tej szkole, nazwany Odrodzenie, składał się z godzinnych warsztatów, podczas których uczniowie z tendencją do wagarowania, absencji i złego zachowania w klasie wykonywali różne zadania związane z utrzymaniem i poprawą stanu obiektów oraz codziennym funkcjonowaniem szkoły, takie jak prace ogrodnicze, naprawy, malowanie, porządkowanie, przyjmowanie gości, mediacje, przygotowywanie konferencji itp. W tym celu wykorzystywali materiały pochodzące z recyklingu, takie jak palety, drewno czy okna, a narzędzia zapewniła im Szkoła.

Po przeprowadzeniu wstępnej ewaluacji w szkole w La Espiga stwierdzono, że uczniowie potrzebują doskonalenia umiejętności wypowiedzania się w mowie i piśmie, wykonywania podstawowych obliczeń, rozwiązywania problemów, wiedzy o środowisku, rozwijania zainteresowań technologią, współpracy oraz wnoszenia znaczącego wkładu w życie grupy, aby poczuć się docenionymi i zwiększyć poczucie własnej wartości.

Dlatego też projekty realizowane w ramach metodologii service learning miały na celu promowanie talentów i zdolności uczniów, zwiększając ich motywację, poprzez projekty ukierunkowane na rozwijanie ich talentów, by przyczynić się do wspólnego dobra i nabrać zaangażowania w życie społeczne.

Efekty zastosowania metodologii service learning w szkole w La Espiga to: wzrost szacunku dla innych, docenianie pracy każdego człowieka z uwzględnieniem jego darów i umiejętności; pozytywna atmosfera współpracy i współuczestnictwa wśród różnych grup społeczności szkolnej, przynosząca korzyści sektorom, które zwykle nie są zaangażowane w działania szkoły, np. osobom starszym; zwiększenie motywacji uczniów i nauczycieli, ułatwienie koordynacji, dialogu i dzielenia się pomysłami; rozwój umiejętności posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (strony internetowe, blogi, aplikacje, programy) oraz umiejętności pisanie i streszczania; rozwój partnerstwa z różnymi grupami społeczności lokalnej.

Projekty realizowane w tej szkole w ramach metodologii service learning można znaleźć tutaj: <http://saludtorvis.blogspot.com/>

Ponadto zamieszczono specjalne linki dotyczące jednego z projektów, zatytułowanego "Print to go on... Overcoming barriers". »: [Project document](#) (z linkami do mikroprojektów i wpisów na blogach dotyczących działań), [Implementation Plan](#) (podsumowanie), oraz [Video summary](#).

A filmowe podsumowanie wszystkich projektów z zakresu uczenia się przez całe życie opracowanych przez szkołę można znaleźć tutaj: [all Service Learning projects](#)

Jeśli chodzi o szkołę La Corolla, uczniowie uczestniczyli w konferencjach, tworzeniu plakatów na wystawę, produkcji filmu wideo lub kampanii w mediach społecznościowych, promując w ten sposób pracę grupową i autonomiczną. Dzięki projektowi uczniowie wzmocnili swoje zaangażowanie w ochronę środowiska naturalnego, ponieważ prowadzili badania i promowali akcje uświadamiające.

I wreszcie, w odniesieniu do szkoły im. Antonia Hellína, kary dyscyplinarne dla uczniów zostały drastycznie zmniejszone, w kilku przypadkach o ponad 90%, a w innych spadły z ponad 90 nagan do mniej niż 20 w ciągu roku szkolnego. Ponadto absencja tych uczniów zmniejszyła się z ponad 60% do mniej niż 25%.

Polska

Pilotaż modelu edukacyjnego i jednostek lekcyjnych zrealizowano w Szkole Podstawowej im. Króla Stefana Batorego w okresie od października do grudnia 2021 roku. Jest to szkoła zaangażowana w projekt od samego początku. W procesie pilotażu uczestniczyli uczniowie klas I-VIII (15 klas, łącznie 286 uczniów), nauczyciele, wychowawcy (łącznie 18 nauczycieli). Pilotaż był realizowany pod opieką dwóch głównych edukatorów: N. Lesiak i W. Plich - Patory. Ze względu na sytuację szkoły zaangażowani edukatorzy zdecydowali się na realizację jednostki edukacyjnej "MY JAKO OBYWATELE ŚWIATA" w całej szkole. Zaangażowali w nią wszystkich uczniów i nauczycieli. Efektem końcowym był kiermasz kulturalny obejmujący plakaty, prezentacje PowerPoint, poczęstunek, przedstawienia, wystawy itp.

W każdej klasie przeprowadzono zajęcia zgodnie z planem ustalonym w jednostce edukacyjnej. Proces edukacyjny składał się z kilku spotkań, podczas których realizowano tematy ustalone w jednostce, aż do przekształcenia go w uczenie się przez pracę i imprezę końcową.

Każda klasa rozpoczęła proces edukacyjny od zastanowienia się, co to znaczy i czym jest OBYWATELSTWO GLOBALNE - poprzez dyskusje, mapę myśli. Uczniowie analizowali przepływ towarów na świecie i zastanawiali się nad globalizacją, koncentrując się na kwestiach społecznych, ekonomicznych, kulturowych i środowiskowych. Pracowali także nad globalnym zróżnicowaniem, procesem globalizacji itp.

Wszystkie zadania były dostosowane do wieku uczniów i ich możliwości.

W ramach uczenia się przez służbę, jako działanie końcowe, uczniowie postanowili zorganizować targi kulturalne dla społeczności szkolnej i lokalnej. Do przygotowania kiermaszu wykorzystali treści i wiedzę zdobytą we wcześniejszych etapach oraz poszukiwali nowych informacji i materiałów.

Praca nad imprezą końcową wyglądała następująco:

Każda klasa (15 klas: I-VIII) wybrała jeden kraj i miała za zadanie przygotować swoje stoisko (modele, muzyka, wystrój, jedzenie) z informacjami o danym kraju według określonych zagadnień. Klasy,

prowadzone przez wychowawców oraz przy pomocy i zaangażowaniu rodziców, zostały podzielone na mniejsze grupy.

Uczniowie mieli za zadanie wykorzystać wiedzę zdobytą podczas indywidualnych zajęć w szkole do przekazania informacji o jednym kraju pozostałym członkom społeczności szkolnej i lokalnej.

Kraj został wybrany w drodze losowania. Wybrano następujące kraje: Hawaje, USA, Brazylia, Egipt, Indie, Irlandia, Wielka Brytania, Francja, Hiszpania, Dania, Szwajcaria, Austria, Grecja, Japonia, Australia.

Każda klasa miała wybrać co najmniej 5 zagadnień:

1. Geografia - położenie, ludność, krajobraz, mapa polityczna
2. Biologia - fauna i flora danego obszaru
3. Edukacja obywatelska i historia - najważniejsze wydarzenia historyczne i polityczne kształtujące obecny obraz kraju, uwarunkowania polityczne i społeczne
4. Muzyka, sztuki plastyczne - muzyka, sztuka charakterystyczna dla danego kraju, festiwale, święta (piosenkarze, artyści, taniec)
5. Technika - architektura, tradycyjne stroje i kuchnia, Boże Narodzenie lub analogiczne święta
6. Technologia informacyjna - nowe technologie, osiągnięcia w dziedzinie cyfryzacji, gry komputerowe, film
7. Matematyka, fizyka, chemia - przemysł, inżynieria (wybitne osiągnięcia)
8. Religia - wierzenia danego kraju
9. Język obcy - jakie języki są używane (dobrze jest umieć to przedstawić, np. napisy w języku ojczystym)
10. Język narodowy (polski) - wykazanie się umiejętnością wyszukiwania i korzystania ze źródeł, redagowania informacji

Jednym z założeń projektu było udostępnienie kiermaszu rodzicom i społeczności lokalnej, dlatego chcieliśmy zaprezentować produkty naszej pracy podczas konsultacji szkolnych. Ze względu na pandemię targi odbywały się w klasach lub uczniowie przesyłali prezentacje multimedialne.

Powstała jedna zbiorcza prezentacja zawierająca efekty pracy wszystkich uczniów. (prezentacja jest dostępna pod linkiem: https://www.canva.com/design/DAEzLXE7CBI/VoPfwneN_18n85rTuYaYHA/view?utm_content=DAEzLXE7CBI&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton)

Główne efekty dla uczniów:

- Efektywne uczenie się poprzez aktywne zaangażowanie i doświadczenie
- Zainteresowanie problemami społecznymi i globalnymi, wzrost świadomości
- Budowanie empatii i tolerancji wobec innych narodowości i kultur
- Zwiększanie świadomości ekologicznej i zrównoważonego rozwoju
- Rozwój umiejętności i kompetencji mających wpływ na dorosłe życie
- Nacisk na postawę obywatelską
- Rozwój osobisty, poszerzanie horyzontów, podnoszenie poczucia własnej wartości
- Przyczynianie się do tego, by świat był lepszy i bardziej sprawiedliwy
- Umiejętność przejrzystego i przekonującego przedstawiania własnych opinii

- Bycie zorganizowanym i branie odpowiedzialności;
- Odgrywanie ważnej roli w zespole

Główne efekty dla szkoły:

- Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez udział w projekcie międzynarodowym
- Poprawa jakości nauczania i zaangażowania uczniów w proces uczenia się
- Zmniejszenie ryzyka wystąpienia problemów wychowawczych w klasie, dzięki lepszej komunikacji oraz rozwijaniu postaw i kompetencji współpracy w grupie i społeczności lokalnej.
- Rozwijanie świadomości problemów lokalnych i globalnych wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i pracowników szkoły
- Promocja działań szkoły w środowisku lokalnym

Większość uczniów była zmotywowana do udziału w projekcie ze względu na ciekawy temat i nową formę uczenia się. Nieliczni uczniowie niechętnie podejmowali współpracę, ale w końcu wszyscy zaangażowali się w projekt.

Po rozmowach z uczniami podczas targów zdecydowana większość polubiła tę formę nauki. Uznali ją za ciekawszą od tradycyjnej. Mieli możliwość wskazania, z jakich obszarów wiedzy korzystali, przygotowując projekt. Mogli opowiedzieć i twórczo zaprezentować to, czego nauczyli się podczas realizacji projektu. Dzięki formie projektu uczniowie mogli pokazać się w zupełnie innej odsłonie, zaprezentować swoje umiejętności miękkie (tj. zarządzanie czasem, zarządzanie zespołem, współpraca w grupie, autoprezentacja, prezentacja efektów swojej pracy).

Portugalia

W pilotażu Modelu Edukacyjnego Prospect wzięło udział 7 klas ze szkoły partnerskiej AEVA Instituto Duarte de Lemos, reprezentowanych przez 134 uczniów w wieku od 4 do 14 lat oraz 14 specjalistów z dziedziny edukacji. Obejmował on 42 sesje w ramach obszarów Zrównoważonego Rozwoju Środowiskowego i Równości Płci. W pilotażu wzięli udział nauczyciele przedszkoli, szkół podstawowych oraz nauczyciele przedmiotów ścisłych, obywatelskich, historii i informatyki.

Nauczyciele zostali zapoznani z czterema jednostkami edukacyjnymi - zrównoważonym rozwojem środowiska, imigracją, równością płci i globalnym obywatelstwem - i choć uznali wszystkie obszary za interesujące, znaczące i przydatne, wybrali zrównoważony rozwój środowiska i równość płci do przetestowania w tej początkowej fazie. Okres realizacji projektu trwał od października 2021 r. do stycznia 2022 r. i pozwolił na kontynuowanie korzystania z jednostek lekcyjnych przez cały rok szkolny, także w innych obszarach, które nie zostały wybrane do fazy pilotażowej.

Jeśli chodzi o zrównoważony rozwój środowiskowy, przeprowadzone działania koncentrowały się na ochronie lasów, zanieczyszczeniu środowiska i dbałości o przyrodę, zmianach klimatycznych, obiegu wody, racjonalnym korzystaniu z wody, zdrowych nawykach żywieniowych, ochronie środowiska, w sensie promowania poczucia odpowiedzialności i szacunku dla wspólnego domu.

Temat równości płci został podjęty przez uczniów klasy 9. i wzbudził ich entuzjazm i motywację, a mianowicie poprzez podjęcie tematu przemocy domowej i praw kobiet w historii.

INFORMACJA ZWROTNA

- Dzieci były bardzo entuzjastycznie nastawione do wszystkich działań w ramach jednostki edukacyjnej: aktywnie uczestniczyły w zajęciach, rozumiały, jak ważna jest ochrona przyrody, i potrafiły postawić się na jej miejscu. Potrafiły nawiązać kontakt ze środowiskiem naturalnym i poczuć empatię wobec przyrody, a tym samym uświadomić sobie potrzebę jej ochrony.
- Dzieci wykazywały entuzjazm i zaangażowanie na wszystkich etapach projektu. Z powodu braku czasu pozostało nam do wykonania tylko jedno zadanie, które chcielibyśmy zrealizować w dalszej części roku szkolnego. Na prośbę dzieci jednym ze sposobów pomocy naszym lasom mogłoby być zasadzenie kilku drzew. Nie zostało to jeszcze zrobione, ale nadal zamierzamy to zrobić.
- Oburzenie i świadomość interwencji, jaką wykazali się uczniowie, na przykład podczas analizy raportu "Co by było, gdybyśmy rozmawiali" lub aktywnego udziału w zajęciach doświadczalnych na temat właściwości wody, dowiodły skuteczności zastosowania tego modelu uczenia się.
- Oczekiwania uczestników zostały spełnione, podobnie jak oczekiwania nauczyciela, który zamierza kontynuować projekt z uczniami, czyli przetestować inne działania i tematy (jednostki dydaktyczne).
- Nie było oporów przed wdrożeniem propozycji metodycznych.

Zastosowanie metodologii Service-Learning poprzez aktywne i angażujące strategie pozwoliło uczniom uświadomić sobie, jak ważne są wyżej wymienione tematy dla zwiększenia ich umiejętności w zakresie globalnego obywatelstwa oraz jak ważna jest ich świadomość i rola w promowaniu zagadnień związanych z każdym z tematów. Uczniowie poczują, że mają do odegrania pewną rolę i są potrzebni, by zmienić to, co dzieje się źle w społeczeństwie i na naszej planecie.

Ponadto wizyty edukacyjne na świeżym powietrzu i porównanie z rzeczywistością pozaszkolną okazały się bardzo motywujące i pomogły uczniom rozwinąć nową świadomość..

Bułgaria

Pod koniec 2021 roku zakończyło się pilotażowe testowanie modelu edukacyjnego w ramach projektu PROSPECT w dzielnicy Pernik. W pilotażowym testowaniu modelu edukacyjnego wzięło udział ponad 100 uczniów i 20 nauczycieli z V SU "P. R. Slaveykov ", Pernik, VI Sofia University" St. Cyril and Methodius "w mieście Pernik i Sofia University" St. St. Cyril and Methodius "w mieście Radomir.

W V SU "P. R. Slaveykov" w mieście Pernik, jednostka edukacyjna "My jako dzieci świata" została pilotowana z udziałem 21 uczniów z IX klasy i 5 nauczycieli. Uczestnicy wykazali się dużym zainteresowaniem i aktywnością w realizacji tematu. Zdobyli kompetencje dotyczące globalizacji i związanych z nią zmian społecznych, gospodarczych i środowiskowych, a także osobiste postawy wobec składników globalizacji.

W VI SU "św. Cyryla i Metodego" w mieście Pernik przeprowadzono pilotaż trzech jednostek lekcyjnych:

- "Zielony ogród dla zdrowego życia" z udziałem 19 uczniów z klasy IIb i 4 nauczycieli. Uczniowie i nauczyciele wykazali duże zainteresowanie zajęciami związanymi z tematem projektu. Uczniowie wykazali się zdobytą wiedzą na temat zdrowego stylu życia, zdrowego odżywiania oraz korzyści płynących z ćwiczeń fizycznych i uprawiania sportu. Pracowali samodzielnie, wykazując się kreatywnością, starannością i skupieniem. Rodzice wspierali działania uczniów i chętnie brali czynny

udział w niektórych zajęciach praktycznych. Nauczyciele są zadowoleni z wyników pracy z uczniami nad tym tematem. Ich zdaniem zajęcia są niezwykle interesujące i przydatne dla uczniów.

- "Ty i ja ... dzieci o równych prawach!". Z udziałem 16 uczniów z klasy Ib i 4 nauczycieli. Uczniowie zaangażowali się z wielkim zainteresowaniem i aktywnie uczestniczyli w różnych działaniach. Zdobyli wiedzę związaną z prawami człowieka i dobrem wspólnym - proszenie o pomoc i oferowanie pomocy, rozpoznawanie problemów i emocji, skuteczna komunikacja, troska, współpraca. Rodzice wspierali działania uczniów i chętnie brali czynny udział w zajęciach praktycznych dotyczących tematyki projektu. Nauczyciele wykazali się kreatywnością w prezentowaniu informacji i są zadowoleni z rezultatów osiągniętych w pracy z uczniami.

- "Prawa człowieka" z udziałem 26 uczniów z klasy IXa i 3 nauczycieli. Uczniowie wykazali duże zainteresowanie i z chęcią oraz entuzjazmem pracowali nad tematem projektu. Zdobyli wiedzę i nabyli umiejętności związane z prawami człowieka. Przeprowadzono ciekawe, innowacyjne lekcje, w których uczniowie byli głównymi aktorami i wykazali się aktywnością obywatelską. Nauczyciele są zadowoleni z rezultatów osiągniętych w pracy z uczniami nad tym tematem.

W Uniwersytecie Sofijskim "Św. Cyryla i Metodego" w mieście Radomir w jednostce edukacyjnej "Co jest?" wzięło udział 40 uczniów siódmej klasy i 5 nauczycieli. Uczniowie wykazali się dużym zainteresowaniem i aktywnością w pracy nad tym tematem. Uczniowie nabyli kompetencje w zakresie analizy reklam żywności; zagrożeń związanych ze spożywaniem żywności paczkowanej; społecznych i środowiskowych kosztów przemian związanych z marketingiem i sprzedażą prowadzoną przez międzynarodowe koncerny spożywcze; znaczenia odpowiedzialnej i krytycznej konsumpcji dla własnego zdrowia i dobrego stanu środowiska; budowania poczucia współodpowiedzialności. Nauczyciele są zadowoleni z rezultatów, jakie osiągnęli w pracy z uczniami nad tym tematem.

W pilotażowych jednostkach uczestniczyli uczniowie ze wszystkich etapów edukacji szkolnej.

Szkolenie pilotażowe pozwoliło uczniom stać się głównymi aktorami w procesie identyfikacji, planowania, a zwłaszcza realizacji działań mających na celu rozwiązanie zaobserwowanego problemu, co sprzyja rozwojowi obywateli aktywnie zaangażowanych w przyszłość społeczeństwa.

9. Informacja zwrotna od Zainteresowanych Stron oraz Wydarzenia Podsumowujące (Multiplier Events)

W dalszej części rozdziału omówimy informacje zwrotne uzyskane od komitetów interesariuszy oraz wydarzenia o charakterze multiplikatywnym, które miały miejsce w trakcie realizacji projektu. Ogólnie rzecz biorąc, informacje zwrotne uzyskane podczas wyżej wymienionych wydarzeń były bardzo pozytywne, a uczestnicy zgodzili się, że należy rozważyć włączenie tych metodologii i narzędzi uczenia się przez służbę do programów nauczania wszystkich dyscyplin. Realizacja projektu Prospect poprawia relacje między społecznością lokalną a ważnymi tematami globalnymi oraz uczniami i studentami, a nawet stażystami.

Krajowe Informacje Zwrotne

Francja

Największą zaletą tego przykładu jest połączenie wielu aktorów, którzy rozmawiają na jeden temat. Liczba zmian, jakie ta praca wniosła do klasy, jest znacząca.

Wszyscy uczniowie mówią, że bardzo podoba im się atmosfera panująca podczas wycieczek w ramach projektu, ponieważ uczą się, "dobrze się bawiąc".

Doceniają to, że nie są oceniani. Podobała im się praca na świeżym powietrzu i zrozumienie wpływu, jaki mogą wywierać na najbliższe otoczenie. Niezależnie od wieku i płci, każdy ma prawo wyrazić swoją opinię.

"Połączenie przyrody i zabawy to dobra kombinacja. Ten projekt nauczył mnie przede wszystkim, że trzeba trzymać się wszystkiego, bo nie zawsze łatwo jest osiągnąć cel. Nigdy nie przypuszczałam, że ten projekt będzie trwał tak długo. Dowiedziałem się też, że klasa jest w stanie robić dobre rzeczy. Ten projekt "ożywił" klasę. Myślę, że wszyscy ci, którzy wcześniej przeszkadzali, w końcu zrozumieli, że nie ma sensu nic nie robić; dając z siebie trochę, można dokonać wielkich rzeczy".

Materiały dydaktyczne uzyskane podczas Koła Naukowego oraz wiedza i umiejętności zostaną wykorzystane w pracy ze stażystami i posłużą jako inspiracja do tworzenia innowacji. Jedna z dyrektorek wykorzystwała poznaną koncepcję do zgłoszenia nowego projektu w swojej okolicy.

Podczas dwóch ostatnich spotkań trenerzy dużo zastanawiali się nad konkretnymi działaniami, jak i gdzie wdrożyć te nowe pomysły w AFORMAC. Znaleźli różne przykłady uczenia się przez służbę, które już realizowali, nie określając ich ilościowo. Wielu trenerów i niektórzy dyrektorzy będą wykorzystywać koncepcję uczenia się przez pracę, aby zwiększyć wpływ społeczny. Pojawiły się nowe pomysły, z jakimi organizacjami należy się skontaktować, aby wdrożyć ten temat w obszarze działań. Większość uczestników chciała ulepszyć program społeczny w AFORMAC. Nawet w przypadku naszego kursu dla imigrantów może on szybko doprowadzić do zdobycia pierwszego doświadczenia w pracy w dziedzinie użyteczności społecznej z wykorzystaniem uczenia się przez usługi. Trenerzy, ze względu na te kręgi i wiedzę na temat service learning, zaproponują nowe działania i staże z wykorzystaniem service learning. Postrzegali oni uczenie się przez usługę jako okazję do wprowadzenia bardziej konkretnych i użytecznych treści i działań do kursów oraz dla uczestników, ponieważ dzięki uczeniu się przez usługę będą oni mogli wykorzystać swoje siły, aby pomóc i wywrzeć pozytywny wpływ w dziedzinach społecznych.

Okazało się, że wiele osób wykorzystuje koncepcję uczenia się i usług użyteczności społecznej w swoich kursach i szkoleniach, nie wiedząc o tym. Byłoby interesujące, gdyby istniało narzędzie pozwalające zaprojektować i zakwalifikować te już istniejące podejścia.

Włochy

Końcowe spotkanie krajowe odbyło się 24 lutego online, ponieważ utrzymujące się restrykcje wynikające z pandemii Covid nie pozwoliły na przeprowadzenie zajęć bezpośrednich.

Włoscy partnerzy zaprezentowali, w jaki sposób metodologia Service Learning może być stosowana w ramach zajęć programowych w celu rozwijania i doskonalenia umiejętności uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa. Zaprezentowano model edukacyjny PROSPECT oraz wyniki pilotażu jednostek edukacyjnych w dwóch szkołach. Włoscy partnerzy mieli okazję zaprezentować produkty wykonane przez uczniów zaangażowanych w eksperymenty z jednostkami edukacyjnymi oraz ich wpływ na społeczność lokalną.

Zaproszenie do udziału w wydarzeniu otrzymali przede wszystkim dyrektorzy i nauczyciele lokalnych szkół, a także przedstawiciele Służb Edukacyjnych Regionu Umbria (regionalnej instytucji publicznej) oraz Regionalnego Biura Szkolnego. W spotkaniu wzięło udział 23 uczestników z Uniwersytetu w Perugii (Wydział Nauk o Edukacji), Ministerstwa Edukacji, Uniwersytetu i Badań Naukowych, stowarzyszeń zajmujących się działalnością edukacyjną w szkole oraz szkół podstawowych i średnich (oprócz partnerów szkoły). Wydarzenie było promowane za pośrednictwem mediów społecznościowych trzech włoskich partnerów, a także za pośrednictwem mediów lokalnych.

Uczestnicy wykazali duże zainteresowanie prezentowanymi produktami projektu PROSPECT, a w szczególności docenili zastosowanie metodologii Service Learning podczas zajęć programowych w celu stymulowania umiejętności dzieci w zakresie globalnego obywatelstwa.

Service Learning został doceniony jako podejście do poruszania "gorących" tematów o znaczeniu globalnym, zaczynając od kontekstu lokalnego, najbliższego codziennemu życiu uczniów.

Nauczyciele Cimarelli, Turelli i Schippa podkreślili również, że jednostki edukacyjne modelu edukacyjnego PROSPECT będą dalej testowane w ich klasach z udziałem innych kolegów, nawet po zakończeniu projektu.

Hiszpania

Opinie szkół, które wzięły udział w pilotażu, były bardzo pozytywne, ponieważ były one już przyzwyczajone do pracy z metodologią Service Learning i wykazały duże zainteresowanie platformą Moodle oraz samym projektem. Jednym z wyzwań, przed jakimi stanęli w tym roku, były ograniczenia COVID 19, które dotknęły ich wszystkich i spowodowały konieczność zmiany niektórych zajęć prezentacyjnych na format online. Była to jednak także okazja do doskonalenia umiejętności informatycznych oraz wzmocnienia odporności.

Każda szkoła miała swoją specyfikę, ponieważ niektóre z nich były szkołami podstawowymi, a inne - szkołami średnimi. W związku z tym ich cele podczas stosowania metodologii service learning były nieco inne. Na przykład w pracy z uczniami szkoły podstawowej chodziło raczej o wzmocnienie ich

umiejętności pracy w grupie, współpracy, podejmowania decyzji, komunikacji i angażowania ich w działania, które ich interesują, aby mogli się uczyć i pomagać innym ludziom.

W przypadku szkoły średniej chodziło raczej o zmianę zachowania niektórych uczniów, którzy postanowili nie chodzić na lekcje lub byli wyzywający wobec nauczycieli. Następnie, stosując metodologię uczenia się przez usługi, zaangażowali się w działania, które przyniosły korzyści ośrodkowi edukacyjnemu, takie jak malowanie, naprawa czy sprzątanie. Rezultaty były zdumiewające, ponieważ uczniowie zaczęli częściej uczęszczać na zajęcia i z większym szacunkiem odnosić się do nauczycieli i kolegów z klasy.

Jeśli chodzi o spotkanie podsumowujące (ME), wszyscy uczestnicy wykazali duże zainteresowanie projektem Prospect, ponieważ dzielili jego cele i wartości. Szczególnie wysoko ocenili platformę Moodle oraz wyniki pilotażu, a także uznali stronę internetową za użyteczną w poszukiwaniu informacji i pomysłów, by spróbować zastosować metodologię usług edukacyjnych w swoich szkołach.

Zadawali szczegółowe pytania dotyczące realizacji projektu w szkołach. Głównie dotyczyły one udziału uczniów i ich roli w podejmowaniu decyzji o tym, jakie działania mają być realizowane, a także wpływu, jaki mają one na nich.

Chcieli poznać inne szkoły, które zastosowały tę metodologię, dowiedzieć się, jaki wpływ wywarła ona na wyniki w nauce uczniów, a także poznać zaangażowanie nauczycieli w jej rozwój. Stwierdzili, że połączenie metodologii service learning ze wskaźnikami akademickimi, które uczniowie muszą osiągnąć każdego roku, stanowi wyzwanie.

Docenili także fakt, że projekt ten był realizowany w różnych krajach europejskich, co podkreśla znaczenie rozpowszechniania tego rodzaju metodologii na całym kontynencie i w UE.

Polska

W Polsce zorganizowaliśmy dwa Multiplier Events, biorąc pod uwagę aktualną sytuację pandemiczną w naszym kraju. Zorganizowaliśmy spotkania w dwóch różnych instytucjach. Pierwsze spotkanie odbyło się 9 lutego 2022 roku w Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi w Centrum Kreatywności i Przedsiębiorczości (Centrum Szkoleniowe). Jednostka ta jest ośrodkiem szkoleniowym dla pedagogów, trenerów i koncentruje się na rozwijaniu kompetencji społecznych i emocjonalnych wśród młodzieży. W ME wzięli udział kierownik Centrum oraz trenerzy (w sumie 5 osób). Temat projektu był dla nich bardzo interesujący, ponieważ uczenie się przez usługi jest dla nich nową metodologią. Drugie spotkanie odbyło się 11 lutego 2022 r. w Sportowej Szkole Podstawowej nr 3 im. J. Jaworskiego w Aleksandrowie Łódzkim. W ME wzięło udział 17 nauczycieli różnych przedmiotów. Łącznie w obu ME wzięło udział 22 uczestników. Oba spotkania miały podobną strukturę. Na początku przedstawiliśmy główną ideę i główne cele projektu oraz partnerstwa. Następnie omówiliśmy metodologię service learning i edukacji obywatelskiej - dlaczego te dwa elementy są ze sobą powiązane i dlaczego należy je wdrażać w szkołach; jakie są praktyczne metody uczenia się w ramach service learningu; określenie kluczowych osobistych efektów service learningu dla uczniów; service learning a krytyczne myślenie i rozwiązywanie problemów. Po omówieniu metodologii przedstawiliśmy rezultaty projektu, takie jak katalog dobrych praktyk, wyniki badania w kręgu, model pedagogiczny z jednostkami edukacyjnymi, wyniki pilotażu modelu pedagogicznego w

szkole, platformę z zasobami edukacyjnymi i rekomendacje. Uczestnicy w obu grupach byli bardzo zainteresowani projektem i jego rezultatami. Znaleźli wiele inspiracji do swojej pracy. Po zaprezentowaniu rezultatów projektu uczestnicy aktywnie dyskutowali o możliwości wdrożenia uczenia się przez usługi i wykorzystania materiałów projektu w swoim miejscu pracy. Oczywiście łatwo jest wdrożyć te działania w szkole podstawowej z uczniami. Ale również trenerzy z Centrum Szkoleniowego wyjaśnili, jak mogą wykorzystać rezultaty projektu - może to być wartość dodana dla uczestników ich szkoleń i kursów - wielu z nich to edukatorzy, nauczyciele i mogą oni wykorzystać tę metodologię w swojej codziennej pracy. Ponadto Centrum Szkoleniowe jest jednostką Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej, w skład której wchodzi Wydział Pedagogiczny. Na zakończenie spotkań uczestnicy otrzymali materiały. Po spotkaniach materiały dotyczące projektu zostały przesłane uczestnikom także pocztą elektroniczną.

Portugalia

Informacje zwrotne uzyskane w ramach krajowych przedsięwzięć o charakterze upowszechniającym (ME) są bardzo pozytywne. Odbyły się one w lutym 2022 roku w 3 szkołach w regionie Aveiro - Escola Profissional de Agricultura e Desenvolvimento Rural de Vagos, Instituto Duarte de Lemos oraz Agrupamento de Escolas da Gafanha da Nazaré. Nauczyciele wykazali duże zainteresowanie i ciekawość tym, co powstało w ramach projektu, zadawali wiele pytań dotyczących jego koncepcji, treści i pilotażowych informacji zwrotnych oraz wyrazili chęć zastosowania go w swoich klasach/uczniów/rzeczywistości. Jedynym zmartwieniem nauczycieli był czas, tzn. pełna zgodność z programem nauczania - muszą nauczać wszystkich treści podanych przez system oświaty - ale zaczęli się zastanawiać, w jaki sposób mogą włączyć te tematy i strategie do swoich programów. Entuzjizm, udział i zainteresowanie wszystkich uczestników były naprawdę widoczne i utwierdziły nas w przekonaniu, że projekt Prospect może naprawdę coś zmienić w życiu szkolnym nauczycieli i uczniów oraz w ich nauce.

Bułgaria

Informacje zwrotne od uczestników są niezwykle pozytywne. Wszyscy uczestnicy wyrażają swoje poparcie i chęć wykorzystania rezultatów projektu w swojej pracy.

Szkolenie obywatelskie, zdaniem uczestników, pozwoli uczniom w pełni uczestniczyć w życiu publicznym opierając się na zrozumieniu idei i struktur społecznych i politycznych, ale przede wszystkim nauczy uczniów aktywnego i demokratycznego uczestnictwa. Kształcenie obywatelskie obejmuje zrozumienie roli i zakresu odpowiedzialności decydentów politycznych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym, europejskim i międzynarodowym (w tym politycznej i gospodarczej roli Unii Europejskiej).

Uczestnicy chwalili oferowane lekcje, ponieważ obejmowały one znajomość takich pojęć, jak demokracja i obywatelstwo. Obejmują one także umiejętność wyrażania solidarności poprzez wyrażanie zainteresowania, pomoc w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej na poziomie lokalnym lub w szerszym kontekście. Rozwijają poczucie przynależności do społeczności lokalnej, kraju, Unii Europejskiej, Europy i świata.

Zwraca się uwagę, że demokracja, aby odnieść sukces, potrzebuje społeczeństwa obywatelskiego.

Społeczeństwo obywatelskie to społeczeństwo demokratyczne, aktywne w życiu publicznym, świadome swojego celu, które potrafi się zorganizować, aby osiągnąć cele gospodarcze, polityczne i społeczne.

Aby brać aktywny udział w ciągle zmieniającym się świecie, aby świadomie go zmieniać, uczniowie muszą stać się obywatelami uzbrojonymi w niezbędne umiejętności, a nie tylko w wiedzę.

Uczestnicy zgadzają się, że potrzebne jest szkolenie nauczycieli w zakresie edukacji obywatelskiej.

System edukacji nie wspiera w wystarczającym stopniu nauczycieli prowadzących edukację obywatelską. Tylko w nielicznych przypadkach programy doskonalenia nauczycieli edukacji obywatelskiej są prowadzone jako część odrębnego programu rządowego lub programu wdrażania edukacji obywatelskiej. Najczęściej szkolenie nauczycieli w tym zakresie ogranicza się do niezależnie organizowanych kursów, seminariów i konferencji prowadzonych przez organizacje pozarządowe, instytuty edukacyjne i stowarzyszenia zawodowe.

Nauczyciele szkół podstawowych potrzebują bardziej ogólnych szkoleń, a nauczyciele szkół średnich - szkoleń "przedmiotowych". Dlatego należy rozważyć wprowadzenie różnych form szkolenia dla tych grup, zarówno na poziomie edukacyjnym, jak i szkoleniowym.

10. Przyszła eksploatacja i utrzymanie wyników projektu

Ostatnia część podsumuje działania w przyszłości. Coraz więcej szkół i ośrodków szkoleniowych będzie stosować metodologię service-learning lub podobną w celu zwiększenia użyteczności społecznej. Będzie to stymulować otwartość umysłu uczniów i umiejętność pracy zespołowej. Ważnym aspektem tego projektu jest zaprezentowanie metodologii nauczycielom i zachęcenie ich do wdrożenia jej w swoich długoterminowych projektach lub programach nauczania. Dzięki temu edukacja stanie się bardziej atrakcyjna dla uczniów, a także wyjdzie poza środowisko formalne, tworząc więzi między edukacją w klasie a społecznością lokalną. Po zakończeniu projektu Prospekt konieczna jest dalsza praca z nauczycielami nad metodologią i rozpowszechnianie idei service-learningu we wszystkich obszarach edukacji. Zaczęliśmy już adaptować tę metodologię w szkoleniach VET, jest ona już znana na uniwersytetach i zaczyna być rozpowszechniana w szkołach i przedszkolach.

Konkretne propozycje eksploatacji i utrzymania wyników projektu na poziomie krajowym

Francja

Projekt Prospect może przynieść korzyści na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Na poziomie lokalnym projekt może przynieść korzyści lokalnym stowarzyszeniom i podmiotom, a także na poziomie politycznym - radom miejskim, gminom i syndykatom. Na poziomie regionalnym projekt był realizowany w ramach programu mającego na celu niwelowanie długotrwałego bezrobocia we wszystkich grupach wiekowych. W tym przypadku projekt okazał się bardzo przydatny, a metodologia uczenia się przez usługi okazała się świetna do zapewnienia podnoszenia kwalifikacji grupy docelowej na poziomie regionalnym. Pilotaż odbył się w 4 różnych miejscach w tym samym regionie. Oczywiście, z projektu mogą skorzystać władze regionalne, takie jak centra ds. bezrobocia i komisje regionalne na szczeblu politycznym.

Na poziomie krajowym metodologią zainteresował się krajowy syndykat szkoleniowy Vet, który może stworzyć możliwość dalszej integracji nauczania przez usługi w innych ośrodkach szkoleniowych.

Osengo jest bardzo zainteresowane pracą z nowymi, innowacyjnymi podejściami w szkoleniach i nauczaniu. Dla nas jest bardzo ważne, aby wyjść poza typowe zadania instytucji finansujących. Uważamy, że w przypadku nowych metodologii szczególnie ważne jest rozejrzenie się za programami nauczania i metodami stosowanymi w szkołach średnich i niższych oraz na uniwersytetach, aby dostosować je do zakresu szkolenia weterynaryjnego.

W trakcie poszukiwań i eksperymentów dowiedzieliśmy się wiele o nauczaniu przez służbę (Service-learning) dzięki innym, bardziej doświadczonym partnerom w zakresie szkolnictwa. Z niecierpliwością czekamy na możliwość wdrożenia tej metodologii do niektórych z naszych istniejących szkoleń oraz uwzględnienia jej w naszych propozycjach w lokalnych i regionalnych konkursach na szkolenia.

Zdecydowanie chcielibyśmy, aby inne ośrodki VET włączyły tę metodologię, ponieważ tworzy ona pozytywne schematy uczenia się dla uczestników szkoleń.

Włochy

Możliwe działania w zakresie wykorzystania i trwałości projektu dotyczą głównie dwóch aspektów:

1. Włączenia propozycji nauczania do programów szkolnych szkół biorących udział w projekcie.

2. Podnoszenia świadomości organów odpowiedzialnych za planowanie szkolnych programów nauczania, takich jak Regionalne Urzędy Szkolne w naszym kraju.

Jeśli chodzi o pierwsze działanie, to fundamentalne znaczenie ma zapewnienie propozycji nauczania związanych z globalnymi kompetencjami obywatelskimi w ramach szkolnego programu nauczania, a tym samym zagwarantowanie uprzywilejowanej koncentracji na kwestiach globalnych na przestrzeni lat. Bardzo ważne jest także wdrażanie kompetencji obywatelskich w ramach celów kompetencyjnych określonych w przepisach krajowych i wytycznych dotyczących programów szkolnych, aby zapewnić rozwój globalnych kompetencji obywatelskich u naszych uczniów.

Jeśli chodzi o potrzebę podnoszenia świadomości instytucji odpowiedzialnych za wybór tematów do szkolnego programu nauczania, we Włoszech wytyczne są zwykle wydawane przez Ministerstwo Edukacji i są takie same dla wszystkich szkół wszystkich klas. Każda szkoła ma jednak pewien stopień autonomii, jeśli chodzi o stosowanie innowacyjnych metodologii i włączanie do programu nauczania projektów międzyprzedmiotowych. Dzięki okresowym ewaluacjom, które szkoły partnerskie przesyłają do organów ministerialnych, zachęcamy do włączania metodologii Service Learning jako podejścia edukacyjnego do rozwijania u uczniów globalnych kompetencji obywatelskich, zwłaszcza w przedmiocie Edukacja Obywatelska, który została niedawno ponownie wprowadzony przez Ministerstwo Edukacji jako część programu nauczania.

Wreszcie, innym działaniem, które może zostać podjęte w celu zapewnienia trwałości projektu, jest opracowanie nowych projektów opartych na metodologii Service Learning, skierowanych do innych grup docelowych, takich jak uczniowie szkół średnich lub uczniowie szkół zawodowych.

Hiszpania

Szkoły, które wzięły udział w projekcie pilotażowym, są przywiązane do metodologii service learning i będą ją stosować w kolejnych latach. Ponadto dysponują siecią, w ramach której mogą dzielić się swoimi doświadczeniami z innymi szkołami. W związku z tym metodologia uczenia się przez usługi zyskuje w Hiszpanii na popularności, a inne szkoły zaangażowane w projekt, np. te, które mają najlepsze praktyki, lub te, które uczestniczą w kołach naukowych, będą mogły kontynuować pracę z tą metodologią. Ponadto, dzięki platformie Moodle, wiele szkół będzie miało dostęp do jednostek lekcyjnych i będzie mogło stosować tę metodologię w praktyce w swoich ośrodkach edukacyjnych.

Strona projektu na Facebooku, wraz z oficjalną stroną projektu oraz stronami internetowymi i profilami partnerów na Facebooku, będzie udostępniać cele i rezultaty projektu, dzięki czemu będzie on dostępny dla większej liczby odbiorców. Ponadto projekt i jego rezultaty zostaną udostępnione innym szkołom, które nie mogły wziąć w nim udziału ze względu na okoliczności (ograniczenia COVID 19, nadmierne obciążenie nauczycieli i uczniów pracą, brak czasu...), ale które wykazały zainteresowanie projektem i chęć włączenia tej metodologii do swojego programu nauczania.

Wszystkie produkty projektu powinny zostać umieszczone na europejskiej platformie rezultatów (katalog dobrych praktyk, model edukacyjny i platforma online w Moodle), aby inni partnerzy zainteresowani tą metodologią mieli szansę uzyskać do niej dostęp i przetestować ją lub zaczerpnąć pomysły z tych rezultatów.

Filmy i zdjęcia z pilotażu oraz linki do nich byłyby bardzo przydatne do rozpowszechniania na stronie internetowej projektu oraz na profilu na Facebooku. Mówi się, że obraz wart jest tysiąca słów, więc udostępnienie zdjęć przedstawiających zastosowanie metodologii service learning lub filmów

wyjaśniających, w jaki sposób szkoły ją wdrożyły i jaka była rola uczniów, nauczycieli, cele, które chcieli osiągnąć, trudności, jakie napotkali, narzędzia, których użyli, odstępstwa od zaplanowanych działań, sposób dostosowania się do ograniczeń COVID 19, końcowe rezultaty, poziom zadowolenia itp. byłyby naprawdę pomocne i inspirujące dla innych, aby zachęcić ich do stosowania tej metodologii.

Fakt, że strona na Facebooku i oficjalna strona projektu, a także oficjalne strony partnerów i ich profile na portalach społecznościowych są dostępne dla wszystkich bez ograniczeń, zwiększa oddziaływanie i szansę na to, że inne szkoły dowiedzą się o projekcie i jego rezultatach.

Polska

Projekt Prospect ma duży potencjał do dalszego upowszechniania w WSBiNoZ. Uczelnia kształci zarówno studentów pierwszego, jak i drugiego stopnia pedagogiki i psychologii. Prowadzimy również studia podyplomowe dla nauczycieli i wychowawców. Rezultaty projektu są i będą prezentowane studentom WSBINOZ. Informacje o projekcie są zamieszczane na stronie internetowej WSBINOZ wraz z informacją, gdzie są zamieszczane wyniki i jak można je znaleźć. Rezultaty projektu Prospect stanowią dodatkową wartość dla studentów WSBINOZ, mogą oni wykorzystać je w swojej dalszej pracy z uczniami i studentami na każdym poziomie edukacji.

Dużym obszarem działalności WSBINOZ jest organizacja konferencji, imprez upowszechniających i spotkań, webinarium o różnej tematyce i adresowanych do różnych grup docelowych. Wyniki projektu Prospect z pewnością wpiszą się w wiele z organizowanych wydarzeń i będą mogły być podczas nich upowszechniane wśród szerokiego grona odbiorców.

Przy WSBINOZ działa również Rada Pracodawców. Celem Rady jest współpraca z Uczelnią w zakresie modelowania procesów kształcenia, opiniowania programów studiów i treści zajęć w taki sposób, aby odpowiadały one potrzebom rynku pracy. Misją Rady jest integrowanie środowiska naukowego ze sferą praktyki gospodarczej, doskonalenie procesów edukacyjnych i podnoszenie standardów kształcenia. Idea projektu Prospect i jego rezultaty mogą być również wykorzystane przez Radę do promowania wśród młodzieży przedsiębiorczości i uczenia się przez usługi.

W WSBiNoZ prowadzimy również warsztaty dla młodzieży z zewnątrz, np. we współpracy ze szkołami podstawowymi i innymi organizacjami dla młodzieży i dzieci. Idea projektu Prospect może być również włączona w te działania.

Mamy również podpisaną umowę o współpracy w ramach projektu Prospect ze Szkołą Podstawową im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie, w której rezultaty projektu zostały już wdrożone w szkole i będą wykorzystywane w przyszłości.

WSBINOZ prowadzi szeroką współpracę z wieloma szkołami z województwa łódzkiego, z którymi dzieli się rezultatami projektów. Podczas spotkań w szkołach z Dyrektorami i Pedagogami, Wychowawcami omawiamy różne możliwości kształcenia, w tym rezultaty projektów edukacyjnych, takich jak projekt Prospect.

Często też organizujemy spotkania z nauczycielami, wychowawcami przy okazji realizacji innych projektów edukacyjnych. Wykorzystujemy te spotkania do przekazywania wiedzy z kilku projektów, które dotyczą danego tematu, tak aby przekazywanie wiedzy było jak najbardziej atrakcyjne.

Projekt ma też potencjał, by stać się punktem wyjścia do nowych, innych projektów w przyszłości, tak jak to miało miejsce wcześniej.

Portugalia

Nasze propozycje dotyczące wykorzystania i podtrzymania wyników projektu koncentrują się głównie na dwóch aspektach:

- Włączenie modelu edukacyjnego do szkolnego programu nauczania;
- Władze polityczne odpowiedzialne za edukację szkolną i szkolenia w systemie szkolnym na poziomie regionalnym i krajowym do usystematyzowania metodologii Service-Learning w celu poprawy umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa oraz kompetencji kluczowych.

Fundamentalne znaczenie ma zapewnienie propozycji nauczania związanych z globalnymi kompetencjami obywatelskimi w ramach szkolnego programu nauczania, a tym samym zagwarantowanie uprzywilejowanej koncentracji na kwestiach globalnych na przestrzeni lat. Dla zapewnienia rozwoju globalnych kompetencji obywatelskich u naszych uczniów bardzo ważne jest także wdrażanie kompetencji obywatelskich w ramach celów kompetencyjnych określonych w przepisach krajowych i wytycznych dotyczących programów szkolnych.

Bułgaria

Regionalny Departament Edukacji - Pernik (RDE - Pernik) będzie nadal zachęcał i wspierał włączanie dobrych praktyk obywatelskich do procesu edukacyjnego, ponieważ edukacja obywatelska nie jest warunkiem koniecznym dla dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, ale dodatkowym podejściem do nauczania i uczenia się w szkole.

Pilotażowe praktyki projektu, które charakteryzują się czymś nowym, innowacyjnym, wprowadzają nowatorskie rozwiązania do tematu kształcenia obywateli, zdolnych do krytycznego działania i stawiania czoła nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa, zostaną zaprezentowane innym szkołom w terenie.

RDE - Pernik będzie zachęcał i wspierał szkolenia nauczycieli w tej dziedzinie w celu doskonalenia ich umiejętności w zakresie edukacji obywatelskiej.

RDE - Pernik podzieli się wynikami projektu podczas regularnych spotkań z nauczycielami i przedstawicielami władz regionalnych.

ITPIO podzieli się wynikami projektu podczas warsztatów na temat innych projektów; wykorzysta je jako podstawę do nowych pomysłów na projekty, rozwijając je i pomnażając.

11. Ogólne Wnioski i Zalecenia

Wnioski

Uczestnicy z różnych krajów partnerskich są zgodni, że metodologia:

1. Zachęca do bardziej elastycznego i niekonwencjonalnego myślenia - sprawdzenia, co się robi z innej perspektywy - oraz rozwija kreatywność, gdy dotyczy bardziej dynamicznych i partycypacyjnych działań;
2. Rozwija i doskonali kompetencje, umiejętności i wartości: tolerancję i równość, radzenie sobie ze stresem, zrównoważony rozwój, poszanowanie podstawowych praw i wolności, empatię, komunikację interpersonalną, inteligencję emocjonalną, ekologię i przyrodę, edukację prawną i obywatelską, autonomię, pewność siebie, krytyczne myślenie, pracę zespołową. Znajduje to odzwierciedlenie w poczuciu przydatności i wartości uczestników, a tym samym zwiększa ich poczucie własnej wartości i uczestnictwa;
3. Umożliwia różnym grupom docelowym, w tym osobom ze środowisk zagrożonych wykluczeniem, stworzenie poczucia przynależności, ponieważ daje możliwość modulowania/dostosowania działań do ich potrzeb. Żyjąc w społeczeństwie demokratycznym, w którym codziennie zachodzą wielkie zmiany socjologiczne, nauczyciele powinni doceniać znaczenie środowiska, w którym żyją uczniowie, a jest to możliwe dzięki osiągnięciu odpowiedniego poziomu kulturowego przez wszystkich zainteresowanych;
4. Pomaga w rozwijaniu krytycznego i refleksyjnego podejścia do społeczeństwa lokalnego, narodowego i globalnego oraz wzmacnia świadomy wkład i odpowiedzialność jego bohaterów za ich dobrobyt i przyszłe pokolenia. Przynosi korzyści długofalowe;
5. Częściowo wykorzystuje metody skoncentrowane na nauczycielu, umożliwiając na przykład dostosowanie ich do aktualnej sytuacji;
6. Zwraca większą uwagę na różnorodność (np. różnorodność funkcjonalną, dysleksję itp.) oraz uwzględnia różne sposoby uczenia się i różne rodzaje inteligencji;
7. Pozwala uczestnikom uczyć się na podstawie doświadczeń i przekładać je na doświadczenie.

Podczas sesji z partnerami poruszono kilka kwestii związanych z wdrażaniem metodologii w konkretnym kontekście:

1. Ważne jest, by pracować w sieci organizacji, które mogą połączyć siły, by realizować takie podejście, a także by zaangażować innych profesjonalistów, nie tylko z instytucji edukacyjnych, których można zaprosić do udziału we wdrażaniu praktyki. Jednocześnie inne instytucje, rodziny i osoby prywatne mogą wziąć udział w projekcie, podnosząc świadomość i wpływ na społeczność lokalną. Taka sieć pozwala także na alokację zasobów - ludzi, funduszy, czasu - przez każdą z zaangażowanych stron. Gwarantuje to maksymalne korzyści dla szkoły/społeczności wiejskiej i daje możliwość poszerzenia wiedzy na temat kontekstu, w którym funkcjonuje.

2. W praktyce zawsze bierze się pod uwagę potrzeby i życzenia grupy docelowej, ponieważ to oni są bohaterami takich działań, a metodologia wymaga udziału i zaangażowania uczniów;
3. Potrzeba ponownego zdefiniowania ścieżek edukacyjnych w oparciu o potrzeby uczniów i społeczeństwa, ponieważ na razie metodologia ta może być stosowana jedynie jako uzupełnienie. Tradycyjne metodologie nie są dostosowane do dzisiejszej rzeczywistości oraz do nowego profilu uczniów i rynku pracy. Pozwala to na włączenie narzędzi informatycznych;
4. Nauczyciele muszą mieć wsparcie instytucji edukacyjnej i niektórych swoich rówieśników, a przed wdrożeniem metodyki powinni mieć możliwość odbycia szkolenia na jej temat;
5. Prowadzona jest ciągła ewaluacja - formatywna, oceniająca, wspólna i samodzielna - co nadaje jej znaczenie w kontekście edukacji formalnej.

Wyzwania

Wymieniono kilka wyzwań, a większość z nich była wspólna dla uczestników kół naukowych w partnerstwie. Są one następujące:

1. Metodologia ta nie jest uznawana w oficjalnych krajowych programach nauczania i dlatego zależy od nieformalnych kwalifikacji. Ważne byłoby powiązanie kompetencji przekrojowych ze ścieżką certyfikacji i opracowanie ram, które ułatwiłyby kwalifikowanie kompetencji w zakresie tych doświadczeń, ale także ich projektowanie. Pomogłoby to także w uzyskaniu większej akceptacji i uznania ze strony tradycyjnych instytucji, które byłyby w stanie dostosować się do nowego profilu ucznia, ponieważ system ten byłby mniej nakazowy, zamknięty i scentralizowany. Wymagałoby to także mniejszej biurokracji;
2. W tradycyjnej edukacji uczeń nie jest bohaterem klasy, ponieważ klasa jest skoncentrowana na nauczycielu. Wyzwaniem jest także utrzymanie indywidualnego podejścia do ucznia oraz sposób, w jaki nauczyciele mogą to zagwarantować przy licznych klasach i niewielkiej ilości czasu na lekcjach;
3. Na początku stosowania tych metodologii pojawia się niepewność, która wynika z braku szkoleń dla nauczycieli w tym zakresie. W związku z tym konieczne jest rozwijanie nowych kompetencji - merytorycznych, pedagogicznych i psychologicznych - przez nauczycieli, aby łatwiej im było dostosować i wdrożyć metodykę w konkretnych kontekstach ich pracy w szkole. Aby wesprzeć proces wdrażania lub tworzenia nowych praktyk w szkole, należy przygotować dla nauczycieli odpowiednie materiały dydaktyczne, dostosowane do specyficznego kontekstu danego kraju, typu szkoły, wieku uczniów i przedmiotu nauczanego przez danego nauczyciela. Trudno jest też myśleć o grupie docelowej metodologii jako o osobach odpowiedzialnych za ich udział, a o zespole jako o mechanizmie wsparcia, na którym mogą polegać, jeśli potrzebują pomocy. W związku z tym metodologia ta wymaga od nauczycieli wyjścia ze swojej strefy komfortu i mogą oni nie być świadomi własnych ograniczeń w jej wdrażaniu. Wreszcie, do wdrożenia praktyk w ramach tej metodologii potrzebna jest silna motywacja nauczycieli oraz wysoka samoświadomość obywatelska;
4. W rozumieniu uczestników słabo zdefiniowane są także cele edukacyjne, co przekłada się na trudności w definiowaniu celów w ramach tej metodologii. Może to również skutkować koniecznością dostosowania idei projektu i metodologii Service Learning do niektórych przedmiotów, np. wychowania fizycznego, matematyki i fizyki;

5. Nauczyciele wskazali także na trudności ze znalezieniem środków finansowych na realizację takich projektów, ponieważ niektóre zajęcia wymagają dodatkowych materiałów lub urządzeń, a szkoły nie zawsze dysponują środkami finansowymi, by zapewnić to, co jest potrzebne;
6. Kolejną przeszkodą związaną z zasobami jest czas, ponieważ nauczyciele mają ograniczoną liczbę godzin na planowanie, przygotowanie i realizację projektów service-learningowych w ramach zajęć programowych. Wykorzystanie wymownych metod wynika z krótkiego czasu na realizację treści programowych. Istniały także ograniczenia w zakresie zasobów ludzkich i materialnych, jak w przypadku pracy w sieci, czasu i wprowadzania nowych metodologii w różnych kontekstach, w których pracują uczestnicy. Może to mieć związek z inną kwestią poruszoną przez edukatorów/nauczycieli, a mianowicie z brakiem możliwości wydłużenia czasu trwania tego typu zajęć w szkole. Rozłożenie ich na każdy rok szkolny stanowi przeszkodę, nawet jeśli wywierają one wpływ podczas realizacji;
7. Kolejnym wyzwaniem wymienianym jako problem jest zaangażowanie tylko kilku uczniów. Ponieważ nie jest to praktyka włączona do programu nauczania, niewielu uczniów może w niej uczestniczyć, jeśli jeden z nauczycieli nie przejmie inicjatywy w opracowaniu metodologii z uczniami. Uczestnicy wspomnieli także o trudnościach związanych z organizacją spotkań poza siedzibą szkoły;
8. Biorąc pod uwagę obecną globalną pandemię, nauczyciele obawiają się, że tego rodzaju działania nie będą mogły być realizowane, co może być czynnikiem demotywującym uczniów do nauki.

Zalecenia

W ramach trzech kół naukowych sformułowano kilka zaleceń:

1. Zapewnienie nauczycielom szkoleń z zakresu metodyki oraz, na przykład, inicjatywy obywatelskiej, aby zwiększyć ich motywację i kompetencje. Powinno się także uwzględniać wszystkie specyficzne cechy uczniów i środowiska uczenia się;
2. Włączenie metodologii service-learning do innych środowisk niż instytucja edukacyjna, takich jak szkolenia zawodowe i organizacje społeczne/trzeci sektor;
3. Wprowadzenie innych koncepcji, które mogą lepiej pasować do kontekstu uczestników kół naukowych. W przypadku Francji jest to na przykład koncepcja użyteczności społecznej;
4. Usystematyzowanie Service Learning jako metody uczenia się w systemie szkolnym na wszystkich poziomach edukacji;
5. Kroki w kierunku włączenia kompetencji przyszłości - czym są i jak można je włączyć do projektu z wykorzystaniem tej metodologii;
6. Określenie możliwych strategii gromadzenia zasobów ekonomicznych do realizacji działań;
7. Kiedy projektuje się jednostkę edukacyjną opartą na uczeniu się przez usługi, należy zacząć od koncepcji w skali makro, która następnie zostanie rozłożona na poszczególne działania. W związku z tym należy pamiętać o koncepcji GLOKALNEJ: zaczynając od tego, co globalne, należy przejść do tego, co lokalne, i odwrotnie.

Konkretne Krajowe Wnioski i Zalecenia

Francja

Zaleca się wykorzystanie procesu wdrażania, z udziałem wielu podmiotów i przy wsparciu lokalnych stowarzyszeń, do zaangażowania uczniów w pracę nad pamięcią historyczną. Siłą w tym przykładzie jest jedność. Bez tej jedności spójność grupy nie będzie skuteczna, a praca będzie niskiej jakości. Będzie to miało znaczący wpływ na wynik.

Na tym etapie pracy koła naukowego uczestnicy poruszyli jedynie kwestie metodologii usługi edukacyjnej. Po pierwszym podejściu pierwsze rekomendacje były następujące

- Wyjaśnić doświadczenia związane z usługą edukacyjną w kontekście kształcenia zawodowego
- Poszukiwanie innych przykładów w ramach AFORMAC, które są podobne do usługi edukacyjnej.
- Dodanie pojęcia użyteczności społecznej do pojęcia usług edukacyjnych
- Postęp w procesie integracji społecznej stażystów w uzupełnieniu do użyteczności społecznej
- Stworzenie powiązań między FLE a szkoleniami obywatelskimi, które sprzyjają takiemu podejściu.

Oprócz tych wstępnych uwag, wszyscy obecni podkreślali przydatność doświadczenia i przyszłych modułów dla szkolenia zawodowego. Sugerowali, że moduły powinny zostać zaadaptowane w taki sposób, aby ich treść mogła być dostosowana do szkolenia zawodowego, a nie tylko do warunków szkolnych. Wydaje nam się ważne, by zachować uogólnione treści związane z koncepcją usługi edukacyjnej i dodać do nich koncepcję użyteczności społecznej.

Po drugim kole naukowym uczestnicy, którzy brali już udział w pierwszym kole naukowym, mieli kilka zaleceń.

Zalecenia te dotyczyły wyjścia poza osłabioną grupę odbiorców i skierowania szkoleń VET do wszystkich rodzajów uczących się osób. W istocie, w takich przypadkach nacisk kładzie się obecnie głównie na osoby w niekorzystnej sytuacji. Wydaje się, że podejście do użyteczności społecznej i usługi edukacyjnej można zaadaptować dla każdego rodzaju odbiorców.

Doświadczenie Service-Learning w kontekście kształcenia zawodowego powinno być bardziej doceniane i sformalizowane, tak aby osoby prowadzące szkolenia wiedziały o metodologii i mogły nadać nazwę swoim działaniom.

Koncepcja użyteczności społecznej może być bardziej odpowiednia niż service learning, ponieważ w sektorze VET trenerzy są bardziej zaznajomieni z tymi terminami.

Trenerzy wskazali także na potrzebę wytycznych dotyczących kwalifikacji poza ramami instytucjonalnymi. Potrzebowaliby wytycznych do oceny umiejętności w sytuacji, gdy uczestnikom nie towarzyszy wykwalifikowany trener w ramach programu service-learning.

Podkreślali, że moduły powinny zostać zaadaptowane w taki sposób, aby ich treść mogła być dostosowana do kształcenia zawodowego, a nie tylko do warunków szkolnych. Wydaje nam się ważne, by zachować uogólnione treści dotyczące pojęcia usługi edukacyjnej i dodać do nich pojęcie użyteczności społecznej.

Większość zaleceń pozostała taka sama jak w pierwszych dwóch kołach naukowych. Instruktorzy zalecali wykorzystanie kursu języka francuskiego jako języka obcego oraz programów integracji społecznej w celu wdrożenia projektu Prospect oraz koncepcji uczenia się przez usługi.

Nalegali, by moduły zostały zaadaptowane w taki sposób, by ich treść mogła być dostosowana do kształcenia zawodowego, a nie tylko do warunków szkolnych. Wydaje nam się ważne, by zachować uogólnione treści dotyczące pojęcia usługi edukacyjnej i dodać do nich pojęcie użyteczności społecznej.

Włochy

Działania przeprowadzone w ramach projektu Prospect oraz produkty opracowane w ramach partnerstwa podkreśliły znaczenie działań mających na celu zapewnienie, by świat edukacji, a w szczególności szkoły, odgrywały kluczową rolę w podnoszeniu świadomości problemów dotyczących nasze społeczeństwo. W szczególności pilotażowe jednostki edukacyjne miały na celu wzmocnienie poczucia odpowiedzialności, ochrony i szacunku dla innych poprzez metodologię Service Learning, która sprzyja spójności między szkołą a społecznością lokalną, między sprawami lokalnymi a globalnymi i vice versa.

Wdrożenie modelu edukacyjnego PROSPECT opartego na tej metodologii miało na celu podniesienie świadomości przyszłych obywateli, którzy, choć na małą skalę, mogą przeciwdziałać siłom, często natury ekonomicznej, które sprawiają, że nasz świat choruje. Co ważniejsze, testowanie jednostek edukacyjnych wzmocni umiejętności w zakresie globalnego obywatelstwa u dzieci, które będą dorosłymi naszej przyszłości.

Ponadto wartość dodana tego projektu polega na włączeniu tematów o znaczeniu globalnym do normalnego programu szkolnego, w którym dyscypliny są narzędziami stymulującymi i ułatwiającymi uczniom zdobywanie wiedzy.

Biorąc pod uwagę znaczenie i wyniki testowania modelu edukacyjnego PROSPECT, zespół włoski przedstawił i będzie nadal przedstawiał powyższe uwagi w okresowych dokumentach ewaluacyjnych, które są przesyłane do odpowiednich organów ministerialnych. W ten sposób oczekuje się, że metodologia Service Learning oraz tematyka projektu ukierunkowana na zwiększanie kompetencji dzieci w zakresie globalnego obywatelstwa może zostać włączona do Krajowych Wskazań dla Szkół.

Hiszpania

Uważamy, że metodologia service learning jest bardzo przydatna dla szkół, a sam projekt, wraz z jego rezultatami, pomaga szkołom w jej stosowaniu. Istnieją jednak pewne trudności, które trudno przezwyciężyć, takie jak ograniczenia COVID 19 czy nadmierne obciążenie szkół pracą, które sprawiają, że czasami trudno jest zachęcić szkoły do udziału w projekcie, ponieważ są one bardzo obciążone swoimi planami nauczania i zasadami, których muszą przestrzegać ze względu na sytuację COVID 19.

Mimo to dobrze, że przynajmniej wiedzą o tej metodologii, że jest dostępna w Internecie, i że mogą ją sprawdzić i przetestować, gdy tylko uznają, że jest na to odpowiedni moment.

Polska

Narzędzia wypracowane w projekcie PROSPECT są ciekawym uzupełnieniem programu edukacyjnego realizowanego w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach. Narzędzia wypracowane w ramach projektu stanowią podstawę do podejmowania kompleksowych działań w ramach metodyki service learning. Należy podkreślić, że szczególną uwagę należy zwrócić na kształtowanie kompetencji społecznych w jednostkach edukacyjnych, co jest kluczowym elementem w kształtowaniu odpowiedzialnej postawy obywatelskiej wśród młodych ludzi.

Jako główny wniosek ogólny po realizacji projektu Prospect osoby zaangażowane w realizację działań stwierdziły, że mocnymi stronami są: praca w grupie, odpowiedzialność za zdobywanie informacji, jasno określony podział etapów realizacji projektu oraz działania na rzecz rozwoju osobistego oraz społeczności lokalnej i globalnej. Nauczyciele zaangażowani we wdrażanie service learning w szkole są jeszcze w trakcie stosowania tej metodologii. Bardzo ją docenili i uważają za ważną, potrzebną i ciekawą metodologię. Nadal kontynuują edukację poprzez service-learning, a także zwiększają świadomość uczniów i angażują ich w proces własnej edukacji. Zgodnie z zaleceniami edukatorów wdrażających tę metodykę w szkole w trakcie realizacji działań projektowych, metodyka service learning powinna być realizowana w ramach godzin wychowawczych, w ramach zajęć rozwijających, w ramach zajęć dodatkowych, w ramach zajęć świetlicowych. Zwrócili uwagę na główne rezultaty projektu, o których należy pamiętać przy planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/kontynuowanego szkolenia nauczycieli oraz przy opracowywaniu działań mających na celu doskonalenie umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa. Zwrócili uwagę na możliwość zaprezentowania efektów szerszemu gronu odbiorców, a także na możliwość modyfikacji formy działania bez wpływu na jego założenia i realizację. Silne aspekty service learning koncentrują się na potrzebie dużego zaangażowania uczniów w zdobywanie wiedzy, prezentowanie jej i dzielenie się nią w praktyce, uczniowie jako nauczyciele. W metodologii service learning może znaleźć się wiele instytucji, zależy to od tematyki przedsięwzięcia, ale też wiele instytucji/grup docelowych może skorzystać z tej metodologii, nie tylko szkoły i społeczności lokalne, ale też np. gminy, zakłady pracy, domy opieki, domy dziecka, schroniska dla zwierząt.

Model edukacyjny PROSPECT jest przystępnym, ciekawym i angażującym sposobem zdobywania wiedzy przez uczniów. Program realizowany w ramach projektu Prospect, uzupełniając działania skierowane do uczniów, ukierunkowane na rozwój kompetencji interpersonalnych, stanowi adekwatne i ciekawe narzędzie wspierające młodych ludzi.

Portugalia

Projekt Prospect miał na celu opracowanie i przetestowanie modelu edukacyjnego dla wszystkich poziomów szkół, od przedszkola po szkołę średnią I stopnia, skoncentrowanego na nauczaniu przez usługi (service-learning), jako kluczowym momencie przejścia od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do). W ten sposób szkoły w szczególności i edukacja w ogóle odgrywają kluczową rolę w podnoszeniu świadomości problemów, które dotyczą nasze społeczeństwo, a także świat. Opracowane i przetestowane jednostki dydaktyczne mają na celu

rozwijanie u uczniów globalnych kompetencji obywatelskich, zapewniając wykształcenie u nich umiejętności krytycznego myślenia i stawiania czoła nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.

Dzięki metodologii Service-Learning uczniowie mają możliwość "poruszania się" w ramach regularnego programu szkolnego, sprawdzając swoją wiedzę i umiejętności w rzeczywistym środowisku i służąc społeczności lokalnej, rozwiązując autentyczne problemy, rozwijając umiejętności oraz zwiększając poczucie tożsamości i przynależności do środowiska lokalnego. Wartością dodaną projektu jest także jego interdyscyplinarność, ponieważ wszystkie przedmioty szkolne są wezwane do połączenia wysiłków i wiedzy, stymulując różne doświadczenia i wiedzę w celu zwiększenia świadomości społeczności szkolnej i całej społeczności lokalnej na temat problemów społecznych oraz promując wśród wszystkich kluczowe umiejętności obywatelskie.

Bułgaria

W Bułgarii Rozporządzenie № 13 / 21.09.2016 o edukacji obywatelskiej, zdrowotnej, środowiskowej i międzykulturowej, wydane przez Ministra Edukacji i Nauki, jest dokumentem normatywnym, który określa państwowy standard edukacyjny w zakresie edukacji obywatelskiej, zdrowotnej, środowiskowej i międzykulturowej. Standard ten określa charakter i cele, metody i formy realizacji, ramowe wymagania dotyczące efektów kształcenia w zakresie edukacji obywatelskiej, zdrowotnej, ekologicznej i międzykulturowej, a także politykę instytucjonalną wspierającą edukację obywatelską, zdrowotną, ekologiczną i międzykulturową.

W edukacji szkolnej edukacja obywatelska, zdrowotna, środowiskowa i międzykulturowa jest realizowana w procesie zdobywania wszystkich rodzajów wykształcenia szkolnego, a także w klasie, na zajęciach pozalekcyjnych w ramach całodziennej organizacji dnia szkolnego, w ogólnych działaniach wspierających rozwój osobisty.

Instytucje edukacyjne analizują potrzeby społeczności szkolnej i określają swoje priorytety związane z edukacją obywatelską, zdrowotną, ekologiczną i międzykulturową, które stanowią część strategii danej instytucji.

Polityka instytucjonalna znajduje odzwierciedlenie w programach edukacji obywatelskiej, zdrowotnej, ekologicznej i międzykulturowej, które są opracowywane i aktualizowane na poszczególne okresy i zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej placówce oświatowej.

Podczas seminariów z nauczycielami z okręgu Pernik w ramach projektu PROSPECT przedstawiono pomysł zastosowania nowych podejść do edukacji obywatelskiej. Uczestnicy określili jako przyszłe wyzwanie rozwój nowych umiejętności, które pozwolą im łatwiej adaptować i stosować metodologię i podejścia do edukacji obywatelskiej w konkretnych kontekstach ich pracy w szkole.

Podczas pilotażu jednostek lekcyjnych w ramach projektu stwierdzono zwiększoną aktywność uczniów, kształtowanie postaw i nastawienia wobec problemów globalnych oraz prowokowanie pomysłów na ich rozwiązanie, wysoką aktywność obywatelską i samoświadomość.

Szkolenie pilotażowe pozwoliło uczniom odgrywać główną rolę w określaniu, planowaniu, a zwłaszcza w realizacji działań mających na celu rozwiązanie zaobserwowanego problemu, sprzyjając rozwojowi obywateli aktywnie zaangażowanych w przyszłość społeczeństwa.

Nauczyciele są zadowoleni z rezultatów osiągniętych przez jednostki pilotażowe, ponieważ działania te są kontynuowane w czasie (po zakończeniu projektu i po zakończeniu roku szkolnego). Chętnie i z ochotą będą pracować nad innymi tematami zawartymi w projekcie.

Tematy z projektu PROSPECT mogą być włączone do lekcji każdego przedmiotu nauczanego w szkole. Uczestnicy podzielają potrzebę szkolenia nauczycieli w zakresie edukacji obywatelskiej.

System edukacji nie wspiera w wystarczającym stopniu nauczycieli prowadzących edukację obywatelską. Tylko w nielicznych przypadkach programy szkolenia nauczycieli w zakresie edukacji obywatelskiej są prowadzone jako część odrębnego programu rządowego lub programu wdrażania edukacji obywatelskiej. Najczęściej szkolenie nauczycieli w tym zakresie ogranicza się do niezależnie organizowanych kursów, seminariów i konferencji prowadzonych przez organizacje pozarządowe, instytuty edukacyjne i stowarzyszenia zawodowe.

Nauczyciele szkół podstawowych potrzebują bardziej ogólnych szkoleń, a nauczyciele szkół średnich - szkoleń "przedmiotowych". Dlatego należy rozważyć wprowadzenie różnych form szkolenia dla tych grup, zarówno na poziomie edukacyjnym, jak i szkoleniowym.

12. Raporty pilotażowe sporządzone przez partnerstwo Prospect

Poniższa część zawiera szczegółowe informacje zwrotne dotyczące pilotażowego wdrożenia projekt Prospect w każdym kraju oraz informacje zwrotne uzyskane w trakcie ich realizacji.

Pytania zadawane trenerom i koordynatorom wdrażającym projekty pilotażowe w poszczególnych krajach:

1. *Jakie aspekty Modelu Edukacyjnego PROSPECT uważasz za najlepsze?*
2. *Jakie aspekty, Twoim zdaniem, należy wzmocnić lub podejść do nich inaczej?*
3. *Jakie aspekty są obecnie częścią Twojej praktyki zawodowej?*
4. *Jakie działania i metody nauczania najbardziej ułatwiły to przyswojenie?*
5. *Jakie aspekty Twojej praktyki nadal wydają się odległe?*
6. *Propozycje dotyczące wdrażania modeli edukacji globalnej z wykorzystaniem metodologii Service-Learning w szkolnych programach nauczania.*
7. *Podkreśl główne rezultaty projektu, o których należy pamiętać przy planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/kontynuowanego szkolenia nauczycieli oraz przy opracowywaniu działań mających na celu doskonalenie umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa.*
8. *Jakie władze regionalne lub krajowe mogłyby skorzystać z projektu PROSPECT w Twoim kraju?*
9. *Co w metodologii Service-Learning pozwala na przejście od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do) w szkolnych programach nauczania?*
10. *Czy w stosunku do strategicznych celów i zainteresowań, które początkowo motywowały Twoją organizację do udziału w konsorcjum, są jakieś zmiany, które chciałbyś zobaczyć?*
11. *Inne uwagi*

Poniżej odpowiedzi z danego kraju:

Francja

Jakie aspekty modelu edukacyjnego PROSPECT uważasz za najlepsze?

Metodologia Service-Learning, którą zaproponował projekt Prospect, jest doskonałym sposobem na ponowną integrację osób bezrobotnych na rynku pracy. W naszym przypadku projekt Prospect był początkiem złożenia regionalnej propozycji do lokalnych rad w celu reintegracji długotrwale bezrobotnych za pomocą metodologii uczenia się przez usługi.

Ustrukturyzowana propozycja jednostek i wcześniejsze wyniki projektu były dla nas bardzo pomocne. Chcieliśmy lepiej zrozumieć metodologię uczenia się przez usługi i dostosować to, co już zostało zrobione, do uniwersum szkoleń VET. W miarę postępów projektu trudności z opracowaniem konkretnych jednostek dla sektora weterynaryjnego stały się oczywiste, nie mniej jednak byliśmy w stanie oprzeć się na projekcie Prospect i jego ustaleniach, aby zaproponować naszym stażystom nowy, innowacyjny sposób uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności i uczenia się czegoś.

Podsumowując, tym, co najlepiej sprawdziło się w projekcie Prospect, była dla nas metodologia uczenia się przez pracę oraz wybrane tematy pilotażowych jednostek edukacyjnych, które pozwoliły nam stworzyć nowe pomysły we współpracy z uczestnikami szkolenia i społecznością lokalną.

Jakie aspekty, Waszym zdaniem, należy wzmocnić lub podejść do nich w inny sposób?

Oczywiście jednostki pilotażowe zostały skonstruowane z myślą o wykorzystaniu w szkole z młodymi uczniami, więc musieliśmy dostosować ich treść lub wykorzystać tylko część wewnętrznego przekazu i metodologii w naszym pilotażu. Ogólnie rzecz biorąc, e-learning jest nadal trudnym tematem dla naszych grup docelowych, a także ze względu na problemy z połączeniem i brak sprzętu komputerowego wśród uczestników szkolenia.

Byłoby wspaniale mieć więcej uczestników i trenerów w fazie pilotażowej i testowej, ale ponieważ pilotaż był przewidziany na obszarze wiejskim i w różnych miejscach (małe miasta), musieliśmy stworzyć małe grupy, w których często był tylko jeden trener i 5-10 uczestników.

Jakie aspekty są obecnie częścią Twojej praktyki zawodowej?

Obecnie staramy się w większym stopniu angażować uczestników szkolenia w wybór działań, które chcieliby realizować podczas sesji dotyczących umiejętności społecznych lub przekrojowych. Cała grupa Aformac ma również nadzieję na przedstawienie w najbliższej przyszłości projektów wykorzystujących metodologię service-learning.

Trenerzy korzystają obecnie z e-learningu na wewnętrznej platformie do nauki języka francuskiego i matematyki, który powstał w tym samym czasie, co projekt Perspektywy.

Jakie działania i metody nauczania najbardziej ułatwiły to przyswajanie?

Trenerom podobało się stosowanie aktywnych metodologii i propozycji dydaktycznych, które promują pomoc w społeczności lokalnej i uczenie się przez służbę. Pozwala to uczestnikom na uczenie się w trakcie pracy, bez poczucia, że są w szkole. Dla osób bezrobotnych bardzo pomocne było rozwijanie kluczowych kompetencji w celu sensownego i rzeczywistego uczenia się oraz wskazywanie sposobów wykorzystania nabytych umiejętności.

Również praca nad integracją społeczną, imigracją, środowiskiem oraz współpraca z lokalnymi stowarzyszeniami i organizacjami stworzyły świetne ścieżki do uzyskania aprobaty.

Trenerzy musieli sami kontaktować się ze stowarzyszeniami i dlatego od początku byli zaangażowani w pracę w zespole, co dawało im dobre możliwości zrozumienia procesu uczenia się przez usługi i poczucie zaangażowania.

Jakie aspekty Twojej praktyki nadal wydają się odległe?

Na razie dla trenerów wciąż nie jest jasne, w jaki sposób mogliby włączyć metodologię service-learningu z projektu Prospect do swoich dotychczasowych szkoleń zgodnie z programem nauczania ustalonym na szczeblu państwowym. Znajdują się tam elementy obowiązkowe i nie ma zbyt wielu możliwości wyjścia poza zwykłą realizację. Trenerzy są jednak zainteresowani połączeniem tradycyjnego nauczania ze społecznością lokalną, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Propozycje wdrażania modeli edukacji globalnej uwzględniających metodologię Service-Learning w szkolnych programach nauczania.

Ponieważ nie wdrażaliśmy tego modelu w szkolnych programach nauczania, trudno jest nam udzielić jakichkolwiek wskazówek na ten temat.

Możemy zalecić wykorzystanie metodologii pochodzącej z poziomu szkoły lub uniwersytetu i dostosowanie jej do własnych potrzeb. W uczeniu się przez usługi chodzi raczej o samą ideę, metodologię i wykorzystywane tematy, które precyzują działania programowe, które należy realizować krok po kroku.

Najlepszą sugestią jest więc stworzenie własnego sposobu wykorzystania service learning w swoich działaniach i w pracy z grupą docelową: Service learning ma duże możliwości adaptacyjne.

Podkreślenie głównych rezultatów projektu, o których należy pamiętać przy planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/ciągłego szkolenia nauczycieli oraz przy opracowywaniu działań mających na celu poprawę umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa.

Główne wyniki to:

- Związek z migrantami
- Czystsze środowisko
- Nawiązanie kontaktu między młodymi i starszymi mieszkańcami miasta
- Nawiązanie kontaktu z lokalnymi stowarzyszeniami
- Edukacja w zakresie imigracji i kontaktów z tą społecznością
- Edukacja w zakresie globalnego obywatelstwa
- Edukacja w zakresie zrównoważonego środowiska i globalnego obywatelstwa
- Edukacja w zakresie redukcji odpadów

- Pozytywne doświadczenie dla osób długotrwale bezrobotnych
- Zadowolenie stażystów i kadry nauczycielskiej, ale także
 - o mieszkańców obiektu goszczącego
 - o uczniów szkół, nauczycieli, starszych mieszkańców domu spokojnej starości
 - o społeczności lokalnej
 - o stowarzyszenia uczestników
 - o ONG Czerwony Krzyż
- Stażyści mieli wiedzę na temat
 - o pomocy imigrantom
 - o działań międzypokoleniowych

- wyzwań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem
- dobrostanu zwierząt
- działalności Czerwonego Krzyża
-

Rezultaty uzyskane w wyniku realizacji tego projektu były następujące:

U uczestników szkolenia:

- wzrost zainteresowania nauką i integracją w środowisku lokalnym.
- rozwój kompetencji przekrojowych.
- szkolenie osób długotrwale bezrobotnych, które są zaangażowane w swoje środowisko, zdolnych do przekształcania świata i którzy nie są zainteresowani wyłącznie własnymi korzyściami osobistymi.
- rozwijanie i upowszechnianie pozytywnej wizji społecznej i solidarności.
- równe szanse dla wszystkich uczestników szkolenia.

U trenerów:

- Więcej szkoleń z zakresu uczenia się przez służbę.
- Pozytywne środowisko pracy.
- Tworzenie wspólnych projektów ze społecznością lokalną i ich realizacja.
- Szkolenie oparte na działaniach grupowych i wyborze tematu przez uczestnika.

Dla społeczności lokalnej

- Pozytywne środowisko i nowe możliwości zatrudnienia
- Zaangażowanie społeczności lokalnej i trenerów
- Większe upowszechnienie, co prowadzi do zwiększenia wiedzy lokalnej o tym, co robi się w centrum.
- Rozwój projektów innowacyjnych.

Jakie władze regionalne lub krajowe mogłyby skorzystać z projektu PROSPECT w Twoim kraju?

Projekt Prospect może przynieść korzyści na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Na poziomie lokalnym projekt może przynieść korzyści lokalnym stowarzyszeniom i podmiotom, a także na poziomie politycznym - radom miejskim, gminom i syndykatom. Na poziomie regionalnym projekt był realizowany w ramach programu mającego na celu niwelowanie długotrwałego bezrobocia we wszystkich grupach wiekowych. W tym przypadku projekt okazał się bardzo przydatny, a metodologia uczenia się przez usługi okazała się świetna do zapewnienia podnoszenia kwalifikacji grupy docelowej na poziomie regionalnym. Pilotaż odbył się w 4 różnych miejscach w tym samym regionie. Oczywiście, z projektu mogą skorzystać władze regionalne, takie jak centra ds. bezrobocia i komisje regionalne na szczeblu politycznym.

Na poziomie krajowym metodologią zainteresowało się Krajowe Stowarzyszenie Szkoleniowe VET, które może stworzyć możliwość dalszej integracji nauczania przez usługi w innych ośrodkach szkoleniowych.

Co w metodologii Service-Learning pozwala na przejście od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do) w szkolnych programach nauczania?

Metodologia service-learningu pozwala na uzyskanie pozytywnej dynamiki grupowej nawet wśród grupy docelowej i społeczności, która w normalnych warunkach byłaby mniej pozytywna i aktywna.

Tworzy ona również więzi pomiędzy wszystkimi uczestnikami (stażystami, trenerami, lokalnymi stowarzyszeniami i politykami).

Uczestnicy szkolenia mogą zaprezentować swoje umiejętności i rozwijać je w ramach grupowego treningu, co daje miejsce umiejętnościom, które nie zostałyby uwzględnione w przewidzianym programie nauczania.

Również w naszym przypadku osoby długotrwale bezrobotne poprawiły swój wizerunek, co pozwoliło im ponownie poczuć się częścią społeczeństwa i społeczności lokalnej.

Uczestnicy szkolenia sami byli głównymi aktorami, którzy umożliwili przejście od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do) i byli z tego dumni.

Czy w odniesieniu do strategicznych celów i interesów, które początkowo motywowały Waszą organizację do udziału w konsorcjum, są jakieś zmiany, które chcielibyście zobaczyć?

Osengo jest bardzo zainteresowane pracą z nowymi, innowacyjnymi podejściami w szkoleniach i nauczaniu. Dla nas jest bardzo ważne, by wychodzić poza typowe zadania instytucji finansujących. Uważamy, że w przypadku nowych metodologii szczególnie ważne jest rozejrzenie się za programami nauczania i metodami stosowanymi w szkołach średnich i niższych oraz na uniwersytetach, aby dostosować je do zakresu szkolenia VET.

W trakcie poszukiwań i eksperymentów dowiedzieliśmy się wiele o nauczaniu przez służbę (Service-learning) dzięki innym, bardziej doświadczonym partnerom w zakresie szkolnictwa. Z niecierpliwością czekamy na możliwość wdrożenia tej metodologii do niektórych z naszych istniejących szkoleń oraz uwzględnienia jej w naszych propozycjach w lokalnych i regionalnych konkursach na szkolenia.

Zdecydowanie chcielibyśmy, aby inne ośrodki VET włączyły tę metodologię, ponieważ tworzy ona pozytywne schematy uczenia się dla uczestników szkoleń.

Włochy

Jakie aspekty projektu Prospect uważasz za najlepsze?

Model edukacyjny Prospect skłania do refleksji nad znaczeniem, jakie należy nadać tradycyjnym przedmiotom szkolnym w nowoczesnym społeczeństwie opartym na wiedzy, w kontekście celu edukacyjnego, jakim jest rozwijanie w szkołach umiejętności globalnego obywatelstwa.

Wiedza jest jednym z elementów kompetencji, dlatego system edukacji ma zapewnić solidne przygotowanie dyscyplinarne, które umożliwi nabycie umiejętności poznawczych, wiedzy przydatnej do dobrego przygotowania podstawowego ucznia wkraczającego w dorosłe życie.

Dlatego konieczne jest, aby treści nauczania były przydatne do stosowania metod badawczych, analizy rzeczywistości, próbując stworzyć młodemu człowiekowi warunki do rozumienia samej rzeczywistości, argumentowania własnych opinii - na podstawie nabytej wiedzy dyscyplinarnej - oraz proponowania rozwiązań problemów, które dotyczą środowiska ludzkiego i fizycznego.

Wiedza o tym, jak być, to trzeci element kompetencji. Konkretnym przełożeniem wiedzy o tym, jak być, jest realizacja szkolnych programów nauczania, które w sposób analityczny i proaktywny podchodzą do głównych problemów dotyczących świat. Kwestie ekologii, płci, praw i obywatelstwa dla wszystkich stają się zatem pojemnikami, w których można uwydatnić i zweryfikować kompetencje.

Oprócz kompetencji europejskich, które zostały już przewidziane w Zaleceniach Rady Europy dotyczących kompetencji niezbędnych w **nowoczesnym społeczeństwie opartym na wiedzy**, **dodaje się jeszcze jedną: kompetencję** obywatelstwa globalnego, która obejmuje nie tylko aktywne uczestnictwo jednostek w życiu ich lokalnej społeczności, ale także skuteczny wkład w przejmowanie odpowiedzialności za problemy światowe w celu znalezienia możliwych rozwiązań, poczynając od codziennych działań, które każda osoba może wdrożyć.

Model Prospect umożliwił nam powiązanie programu nauczania z tematem globalnym, pokazując, w jaki sposób szkoły mogą realizować działania przygotowujące młodych ludzi do sprostania wyzwaniom przyszłości, bez kursów pozaszkolnych, ale raczej poprzez wykorzystanie zdobytej wiedzy do obserwacji, analizy danych, poszukiwania odpowiedzi i proponowania rozwiązań.

Wszystkie proponowane jednostki mają na celu rozwijanie umiejętności globalnego obywatelstwa, w nawiązaniu do dokumentów UNESCO i Agendy 2030. W przypadku dzieci w wieku do 11 lat tematy związane ze środowiskiem naturalnym, solidarnością i szacunkiem dla innych są bliższe doświadczeniom życiowym tej grupy wiekowej i dlatego lepiej je zorganizować jako jednostki pracy w szkole podstawowej. W rzeczywistości wspomniane zagadnienia są zauważalne i odczuwalne w odniesieniu do wiedzy i uczenia się, które mają miejsce w tym wieku.

Wreszcie, na podstawie naszych doświadczeń, aspekty, które najlepiej sprawdziły się w proponowanym modelu edukacyjnym, to

- aktywne zaangażowanie uczniów w każdą fazę procesu oraz w rozwój ich własnej nauki
- planowanie ścieżek, które mają być włączone do programu nauczania
- współpraca między nauczycielami, uczniami i społecznością lokalną

Jakie aspekty, Waszym zdaniem, należy wzmocnić lub podejść do nich w inny sposób?

Jednostki lekcyjne obejmowały główne "gorące" tematy badane i proponowane przez naukowców, badaczy, ekspertów i zwykłych ludzi, na przykład Gretę Thunberg i jej ruch.

Jak można się domyślać, szeroki zakres tematów utrudnia przełożenie ich na działania dydaktyczne, które można przeprowadzić w ramach zajęć szkolnych. Chodzi o zmianę metodologii i treści poprzez pracę nad modelem opracowanym w ramach projektu Prospect jako specyficzne szkolenie oparte na uczeniu się przez służbę, uwzględniające kontekst kulturowy różnych krajów, które uczestniczyły w tworzeniu tego modelu.

Chodzi więc o to, by nie dać się zwieść trudnościom, ale stawić czoła tym, które wynikają raczej z aspektów strategicznych/organizacyjnych niż poznawczych i relacyjnych.

Oczywiście, wśród głównych poruszanych kwestii - środowisko, płeć, prawa wszystkich i dla wszystkich, globalne obywatelstwo także dla osób z marginesu społecznego - nie brakowało wyzwań i trudności w realizacji.

Najbardziej złożone są kwestie związane z różnicami płci, nie dlatego, że uczniowie nie są w stanie dostrzec trudności związanych z różnorodnością ludzi, ale ze względu na ich doświadczenie życiowe, które często nie pozwala im skupić się na działaniach, które mogłyby je rozwiązać.

W tym przypadku proponuje się zróżnicowanie tego tematu w zależności od wieku uczniów, zaczynając od najmłodszych, by przyswoić im treści związane z ich sposobem życia z kolegami z klasy, z dziećmi niepełnosprawnymi lub dziećmi w trudnej sytuacji, poprzez ścieżki dydaktyczne zwracające uwagę na to, co mnie różni, aż do osiągnięcia świadomości różnorodności jako wartości dodanej. Z kolei w przypadku uczniów w wieku młodzieńczym temat ten można potraktować tak, by osiągnąć świadomość i potrzebę różnorodności płci jako szacunku dla innych w ogóle.

Temat zmian klimatycznych także oferuje interesujące spostrzeżenia, choć nie są one zbyt bliskie dzieciom, które otrzymują wiadomości z mediów, co sprawia, że są mniej świadome. Chodzi tu o zapewnienie dodatkowego czasu, by analiza istniejących sytuacji, ich przyczyn i konsekwencji mogła być przyswojona i nauczona w sposób świadomy.

Ponadto innym aspektem, który należy wzmocnić w ramach projektu, jest powiązanie i integracja ścieżki zawodowej z codziennymi zajęciami programowymi w klasie z różnych przedmiotów.

Mając na uwadze wykorzystanie modelu edukacyjnego w programie nauczania danej klasy, należy zwiększyć umiejętności nauczycieli w zakresie planowania zajęć przedmiotowych w odniesieniu do tego nowego podejścia.

Jakie aspekty są obecnie częścią Twojej praktyki zawodowej?

Zajmowanie się zagadnieniami o tak globalnym zasięgu doprowadziło do rewizji treści wybieranych do nauczania dyscyplinarnego oraz do refleksji nad stylami nauczania, które nie są już związane wyłącznie z podstawowymi propozycjami programowymi. U osób, które były zaangażowane w szkolenie i testowanie jednostek dydaktycznych, można zaobserwować ponowną ocenę statycznych systemów i procedur nauczania. W ten sposób w grę wchodzi profesjonalizm nauczyciela, umiejętność przeprogramowania treści ogólnych w celu zintegrowania ich z działaniami proponowanymi przez jednostki dydaktyczne.

Aspekty tego procesu ustawicznego kształcenia osób już pracujących w szkole, które przyczyniły się do poprawy sytuacji, są następujące:

- Projektowanie zajęć dydaktycznych o szerokim zakresie poprzez powiązanie ich z tematami uzupełniającymi wiedzę z danej dyscypliny, bez obawy o dodanie propozycji, która nie jest zgodna z programami danej dyscypliny.

- Przyjęcie jako tematów głównych problemów współczesnego świata, które jako jedyne mogą budować aktywną i świadomą postawę obywatelską, jeśli będą proponowane od najmłodszych lat.
- Zmodyfikowanie strategii metodycznych, wprowadzenie nowych narzędzi, takich jak debata, praca w grupach, prośba o wykorzystanie własnej wiedzy do aktywizacji działań, które mogą być komunikatywne.
- Analizowanie i ocena uczenie się nie tylko jako rezultaty działań dydaktycznych, ale jako oczekiwane cele uczenia się.

Ponadto projekt był dla nauczycieli bodźcem do stosowania strategii mających na celu bardziej aktywne angażowanie dzieci w procesy edukacyjne oraz uświadamianie im zachodzących w nich procesów metapoznawczych.

Innym aspektem, który staje się integralną częścią profesjonalizmu nauczycieli, jest umiejętność tworzenia ścieżek, których punktem wyjścia są rzeczywiste problemy bliskie uczniom, tak by miały one obiektywny wpływ na ich uczenie się i życie codzienne.

Jakie działania i metody nauczania najbardziej ułatwiły to przyswajanie?

Modele proponowanych jednostek lekcyjnych podkreślają "konstruktywną" operatywność wiedzy ucznia, formę podejścia do globalnego obywatelstwa, które rozpoczyna się od wstępnego planowania jednostki i dzielenia się z uczniami celami do osiągnięcia, zarówno z punktu widzenia treści, jak i motywacji, innymi słowy do uczestnictwa w społeczno-kulturowym i ekonomicznym życiu świata dorosłych.

Aktywne metody, związane z teoriami konstruktywizmu psychologiczno-pedagogicznego, pokazują, że nabyte umiejętności są bardziej solidne i otwierają na krytyczny umysł, zdolność do dyskusji i popierania pomysłów odpowiednimi argumentami.

Aby uzyskać efektywny i skuteczny rezultat pracy nad projektem, należy ocenić szereg aspektów, począwszy od tego, co oznacza "stworzenie środowiska uczenia się", a skończywszy na tym, jak zorganizować "treści i źródła dokumentacyjne".

Gdy mamy do czynienia z ważnymi i poważnymi kwestiami społecznymi, gospodarczymi i politycznymi, niezwykle istotne jest, by ciężko pracować nad propozycją projektu jednostki edukacyjnej, jasno określając, co należy do obowiązków nauczyciela, a co do obowiązków uczniów, jakie materiały wybrać i wykorzystać, jak zorganizować zajęcia, byśmy już "nauczyli się" łączyć indywidualne mocne strony i przekształcać je w działania zbiorowe. To także jest podstawowa kompetencja.

Jednostki dydaktyczne opracowane i przetestowane w projekcie Prospect trzymają się parametrów dobrej i solidnej kompetencji obywatelstwa globalnego.

Dlatego też metody operacyjne i laboratoryjne (w sensie działania poznawczego, a nie tylko eksperymentowania) były najbardziej skuteczne i motywujące.

Dbałość o przygotowanie środowiska uczenia się, tworzenie grup roboczych, stawianie wymagań stosownie do potencjału każdego ucznia sprzyjało włączeniu do projektu także uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Przede wszystkim staranne i szczegółowe planowanie wpłynęło korzystnie na atmosferę w klasie i zmniejszyło niepokój nauczycieli związanych z wykonywaniem zadań.

Jakie aspekty Twojej praktyki nadal wydają się odległe?

System projektowy jest złożony zarówno pod względem identyfikacji wszystkich aspektów, które go charakteryzują, jak i deklinacji kroków proceduralnych. Najtrudniejszy etap polega na ocenie formalnego uczenia się oraz nawyków i/lub postaw, które powstają w trakcie jego trwania i rozwijają wiedzę i postawy.

W tym przypadku ewaluacja przybiera zatem formę: oceny uczenia się przydatnego w rozwijaniu umiejętności obywatelskich; oceny świadomości makrotematów w zakresie zachowań proaktywnych; samooceny uczniów w procesie metarefleksji na temat jakości kursu oraz tego, w jakim stopniu przyjęli oni zachowania bardziej respektujące prawa wszystkich ludzi w różnych obszarach problemów globalnych.

W związku z tym nadal istnieją największe trudności:

- Określenie oceny procesów uczenia się, które są bardziej związane z interpretacją nauczyciela niż z jakimkolwiek oczywistym obiektywizmem.
- Zebranie różnych ocen w celu podsumowania wyników, roli podmiotów, modyfikacji nawyków życiowych lub zmian w postawach wobec innych.

Proponowane podejście edukacyjne, choć na niektórych etapach bliskie naszemu stylowi nauczania, wymaga jeszcze czasu, aby nasze propozycje edukacyjne oraz wiedza i uczenie się zdobyte przez dzieci mogły być skutecznie wykorzystane w "służbie" społeczności lokalnej. Aby to osiągnąć, konieczna jest zmiana paradygmatu związanego ze szkolnym programem nauczania, tak aby nastąpiła rzeczywista integracja modelu z programem nauczania.

Propozycje wdrażania modeli edukacji globalnej z wykorzystaniem metodologii service-learning w szkolnych programach nauczania.

- Zaangażowanie nauczycieli w szkolenia, które mogą im uświadomić, jak wykorzystać service learning jako nowe podejście w praktyce dydaktycznej.
- Planując swoje roczne działania, nauczyciele powinni uwzględnić wykorzystanie tego modelu w rozwijaniu określonych obszarów tematycznych.
- Projektowanie jednostek dydaktycznych wykorzystujących podejście service learning w planowaniu kursów edukacji obywatelskiej.
- Stworzenie produktu końcowego - plakatu, filmu wideo, broszury, który zostanie rozpowszechniony w mediach lub w środowisku lokalnym - bardziej stymuluje i motywuje uczniów oraz sprawia, że czują się oni bardziej zaangażowani w konstruowanie wiedzy, umiejętności bycia i działania, które są podstawą koncepcji kompetencji.
- Projektowanie jednostek edukacyjnych, które zawsze obejmują fazę sprawozdania dla społeczności, rodziny i terytorium. Może to także sprzyjać większej motywacji i osobistemu zaangażowaniu zarówno nauczycieli, jak i uczniów. Osiągnięcie szkolnych i globalnych kompetencji obywatelskich, które są ze sobą silnie powiązane, powinno stać się stałym elementem.

Podkreślenie głównych rezultatów projektu, o których należy pamiętać przy planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/ciągłego szkolenia nauczycieli oraz przy opracowywaniu działań mających na celu poprawę umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa.

Projekty europejskie charakteryzują się poszukiwaniem strategii, które mogą być wykorzystane przez organy polityczne i kulturalne zarządzające w dziedzinie edukacji.

Poniżej przedstawiamy nasze sugestie, które warto wziąć pod uwagę przy planowaniu polityki doskonalenia nauczycieli:

- Rozpowszechnianie dobrych praktyk wynikających z testowania doświadczeń edukacyjnych, takich jak PROSPECT, wśród organów ministerialnych i władz lokalnych. Pozwoli to na wspólną i formalnie zaakceptowaną refleksję nad wskazówkami i sugestiami wynikającymi z ewaluacji testowanych dobrych praktyk.
- Dzielenie się praktykami, ich procedurami, obszarami, metodologią i stylem nauczania wynikającymi z pilotażu modelu PROSPECT zarówno w fazie szkolenia wstępnego, jak i w trakcie ustawicznego kształcenia nauczycieli.
- Opracowanie we współpracy z uniwersytetem wstępnych projektów szkoleniowych, które mogą obejmować zarówno przyswajanie treści z zakresu globalnego obywatelstwa, w tym dokumentów międzynarodowych, jak i rozwijanie umiejętności metodologicznych i strategicznych w zakresie radzenia sobie z nimi w szkole.
- Opracowanie specjalnych, okresowych kursów umiejętności związanych z globalnym obywatelstwem, z udziałem przeszkolonych w tym zakresie wykładowców, poczynając od analizy przeprowadzonych dobrych praktyk, identyfikacji problemu wybranego na podstawie kontekstu odniesienia, zaprojektowania go zgodnie z modelem jednostek edukacyjnych opracowanym przez Prospect, a następnie podjęcia decyzji o włączeniu tych kursów do szkolnego programu nauczania.
- Szkoła powinna promować kursy doskonalące dla nauczycieli, których celem jest zwiększenie ich umiejętności planowania zajęć zapewniających ogólny rozwój uczniów, zarówno pod względem uczenia się, jak i nabywania umiejętności obywatelskich i społecznych.
- Testowany model edukacyjny, związany z nauczaniem poprzez służbę, musi być zintegrowany z planowaniem programów nauczania i stać się częścią tożsamości szkoły.
- Ważne jest, by uczniowie i nauczyciele odgrywali wiodącą rolę w tworzeniu odpowiedzi na problemy społeczności lokalnej i w planowaniu ścieżek edukacyjnych.

Jakie władze regionalne lub krajowe mogłyby skorzystać z projektu Prospect w Twoim kraju?

Agencje i władze odpowiedzialne za edukację i szkolenia zostały wybrane w odniesieniu do tematów poruszanych w pilotażu przyjętym przez szkoły ze względu na spójność ukierunkowanych treści, aktywne słuchanie, ponieważ są one bezpośrednio zaangażowane w podobne działania, a także w celu wzmocnienia programów pracy nowymi i innowacyjnymi pomysłami opracowanymi przez uczniów.

Z produktów projektu PROSPECT skorzystają w szczególności następujące instytucje:

- lokalne agencje zajmujące się ochroną środowiska, ochroną dziedzictwa materialnego i niematerialnego oraz stowarzyszenia zajmujące się równością płci i integracją migrantów;
- Władze lokalne, regionalne i gminne, które mogą włączyć propozycje projektu Prospect do swoich planów rozwoju i edukacji obywatelskiej;
- Regionalne biura szkolne ze względu na ich funkcję upowszechniania, zarówno w zakresie szkoleń, jak i ukierunkowywania nauczycieli na wartości obywatelskie;

- Wyniki testowanego projektu zostaną przesłane do urzędów ministerialnych zajmujących się ubóstwem edukacyjnym, aby mogły stać się przedmiotem wskazówek na poziomie krajowym.

Co w metodologii service-learningu pozwala na przejście od wiedzy (wiem) do umiejętności (wiem, jak być) i kompetencji (wiem, jak robić) w szkolnych programach nauczania?

We włoskiej tradycji szkolnej projekty są częścią programu nauczania od ponad 20 lat i nabrały charakteru projektów pozalekcyjnych, realizowanych w czasie zajęć lekcyjnych i popołudniowych, które stawały się dodatkowym wysiłkiem, skierowanym do uprzywilejowanych grup uczniów, ponieważ z różnych powodów chcieli oni zmierzyć się z dalszą drogą, wykraczającą poza tradycyjny model szkoły.

Testowanie metodologii service learning w ramach programu szkolnego sprawia, że propozycja dydaktyczna ewoluje, łączy się z wiedzą programową, stanowi inną wizję procesu nauczania/uczenia się, która prowadzi do uświadomienia sobie, co każdy człowiek może zrobić, by ulepszyć model życia, wizję bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego świata. Proces ten generuje kompetencje, a jeśli są one realizowane w wyznaczonym miejscu kształcenia, czyli w szkole, stają się wspólnym dziedzictwem wszystkich oraz czynnikiem refleksji i zmiany stylu życia.

Zatem łączenie wiedzy z umiejętnością działania w naturalny sposób sprzyja umiejętnościom uczenia się przez usługi, a tym samym ich odtwarzaniu w codziennych działaniach związanych z nauką, pracą i czasem wolnym.

Metodologia Service Learning pozwala na taką zmianę dzięki roli "decydenta", do której uczniowie są zapraszani, ich aktywnemu zaangażowaniu w życie, a w konsekwencji w społeczność, do której należą.

Wykorzystanie ich wiedzy i umiejętności pomaga im rozwinąć umiejętność obserwacji, zadawania pytań, znajdowania alternatywnych i kreatywnych rozwiązań bliskich, autentycznych i konkretnych sytuacji problemowych.

Ta ścieżka doprowadzi ich do rozwinięcia poczucia przynależności i tożsamości związanej z własną społecznością oraz do nabycia kluczowych kompetencji, które mogą wykorzystać zarówno w życiu społecznym, jak i zawodowym, stając się aktywnymi i świadomymi twórcami własnej przyszłości jako obywatele.

Czy w odniesieniu do strategicznych celów i interesów, które początkowo motywowały Waszą organizację do udziału w konsorcjum, są jakieś zmiany, które chcielibyście zobaczyć?

Proces szkolenia i testowania nie ujawnił żadnych punktów krytycznych, a zatem nie wymagał żadnych szczególnych modyfikacji. Jedyną przykrością jest wymuszona niemożność, z powodu pandemii COVID, utrzymywania częstych kontaktów w ramach partnerstwa, co jest szczególnie ważne zarówno dlatego, że bezpośrednia wymiana i konfrontacja są bardziej skuteczne i produktywne, jak i dlatego, że osobiste poznanie członków partnerstwa okazuje się korzystne dla lepszej współpracy i zrozumienia..

Inne komentarze

Sytuacja kryzysowa związana z pandemią stanowiła przeszkodę w realizacji jednostek edukacyjnych, ponieważ nie pozwoliła nam na przeprowadzenie zajęć w odpowiednim czasie i zabrakło ciągłości w realizacji wszystkich zaplanowanych i przewidzianych działań.

Dołożono jednak wszelkich starań, aby jednostki edukacyjne zostały przetestowane w taki sposób, by można było zastosować i ocenić metodologię uczenia się przez służbę w ramach zajęć programowych w klasach, które brały udział w projekcie.

Hiszpania

Jakie aspekty projektu Prospect uważasz za najlepsze?

- Staliśmy się o wiele lepsi w tworzeniu projektów opartych na rzeczywistych potrzebach uczniów, szkoły i środowiska. Łatwo jest nam tworzyć wizualizacje i programować z wyprzedzeniem.
- Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i ich nauczanie uczniów, tak by później stało się bardziej formatywnym i pedagogicznym wykorzystaniem TIK (technologii uczenia się i wiedzy), nadając znaczenie i podstawy TIK w naszym kontekście edukacyjnym.
- Poszukiwanie sojuszy i upowszechnianie projektów. Nie wiedzielibyśmy, jak pracować, gdybyśmy nie robili obu tych rzeczy.
- Podejście empiryczne w nauczaniu przez usługi, którego celem jest poprawa stanu środowiska w rzeczywisty sposób oraz możliwość oceny rezultatów nie tylko w klasie, ale także w sieci z "współuczestniczącymi" podmiotami i instytucjami, z którymi dzielimy cele i naukę.
- Zaangażowanie uczniów. Czują się ważni, ponieważ przestali być tymi złymi, a zaczęli udowodniać, że wiedzą, jak działać i są ważni w dynamice Szkoły.

Jakie aspekty, Waszym zdaniem, należałoby wzmocnić lub zmienić podejście?

- Wykorzystanie technologii w klasie. Jest to konieczne, aby dostosowywać się i ewoluować wraz z rozwojem społeczeństwa, w którym żyjemy. Wykorzystanie cięcia laserowego i drukarek 3D przyniosło wspaniałe rezultaty w podnoszeniu umiejętności, nie tylko cyfrowych, ale wszystkich, co znajduje odzwierciedlenie w różnych wpisach na blogu. To środowisko kulturowych, naturalnych i cyfrowych praktyk, których dzieci doświadczają w środowisku technologicznym i do których się odnoszą, można opisać jako TRIC (technologie + relacje + informacje + komunikacja).
- Często presja związana z obciążeniem merytorycznym/programowym nie pozwala nam cieszyć się tak bardzo, jak byśmy chcieli, ale z każdym rokiem coraz lepiej dostosowujemy treści w sposób przekrojowy.
- Zaangażowanie większej liczby pracowników dydaktycznych (choć jest to trudne ze względu na plan zajęć).
- Posiadanie stabilnego budżetu na zakup materiałów oraz uatrakcyjnienie i usprawnienie działań i zajęć itp.
- Zaangażowanie podmiotów lokalnych w upowszechnianie działań.

Jakie aspekty są obecnie częścią Twojej praktyki zawodowej?

- Tworzenie sojuszy i sieci, potrzebna jest cała społeczność edukacyjna.
- Rozwijanie umiejętności i wartości społecznych.
- Współpraca szkoły ze środowiskiem, sprzyjanie rozwojowi lokalnemu.
- Stosowanie wskaźników i instrumentów oceny opartych na kompetencjach.

Jakie działania i metody nauczania najbardziej ułatwiły to przyswajanie?

- Stosowanie aktywnych metodologii i propozycji dydaktycznych, które sprzyjają osiągnięciu sukcesów edukacyjnych przez wszystkich uczniów.
- Rozwijanie wszystkich kompetencji kluczowych potrzebnych do sensownego i rzeczywistego uczenia się.
- Umiejętności przedsiębiorcze mające na celu promowanie integracji edukacyjnej i społecznej.
- Nauka pracy w sieci i w zespole.
- Uczestnictwo obywatelskie i duch krytyki.
- Doświadczenie wartości moralnych.
- Świadomość tego, czego się nauczyliśmy i co jest niezbędne do podjęcia danego zadania/projektu.

Jakie aspekty Twojej praktyki wydają się jeszcze odległe?

- Możliwość oceny całego projektu jako takiego, a nie jego poszczególnych obszarów.
- Możliwość rozszerzenia projektu bez tak wielu trudności na szkołę średnią i wyższą.
- Rzeczywiste zaangażowanie rodzin w dynamikę formalnej edukacji ich dzieci. Trudno jest im uczestniczyć w zajęciach szkolnych. Chcą tylko wyników, przychodzą do szkoły tylko wtedy, kiedy są do tego zobowiązani (a i to nie zawsze).
- Aby władze polityczne uwierzyły, że w przypadku tych trudnych uczniów możliwy jest inny rodzaj edukacji, że praca z nimi musi być inna, jeśli chcemy, by czuli się pełnoprawnymi obywatelami.

Sugestie dotyczące wdrażania modeli edukacji globalnej z wykorzystaniem metodologii service-learning w szkolnych programach nauczania.

- Dostosuj projekty do rzeczywistego kontekstu każdego z ośrodków, nie próbuj wdrażać ich w obecnej formie.
- Postaraj się o współpracę i rekomendacje ze strony ośrodka realizującego projekt.
- Zaczynaj od prostych projektów o bardzo konkretnym celu lub celach.
- Przy niewielkich środkach można realizować dobre projekty o optymalnych rezultatach. Zasoby nie powinny warunkować programowania.
- Lepiej jest dążyć do jakości niż do ilości.
- Musi to być decyzja popierana przez dyrekcję szkoły i grono pedagogiczne.
- Niezbędne jest tworzenie sieci kontaktów i praca w społeczności lokalnej.
- Zaangażowanie dużej liczby nauczycieli, którzy sumują swoje dodatkowe godziny dydaktyczne, aby zapewnić większy zasięg tego typu nauczania. Praca z uczniami tego typu.
- Ułatwienie elastycznego podziału na grupy w pracy z uczniami tego typu.
- Zapewnienie stabilnych warunków lokalowych podczas realizacji działań i przedsięwzięć w ramach projektu.

Podkreślenie głównych rezultatów projektu, o których należy pamiętać przy planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/kontynuowanego szkolenia nauczycieli oraz przy opracowywaniu działań mających na celu poprawę umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa.

W UCZNIACH:

- Znaczący wzrost zainteresowania nauką i badaniami.
- Wysoki poziom rozwoju kompetencji kluczowych.
- Kształcenie uczniów odpowiedzialnych, zaangażowanych w swoje środowisko, zdolnych do przekształcania świata i dbających nie tylko o własne korzyści.
- Być dobrymi obywatelami z pozytywną wizją społeczną i solidarnością.
- Równe szanse dla wszystkich uczniów.
- Zmniejszenie liczby sankcji.
- Zmniejszenie odsetka nieobecności uczniów.
- Poprawa ocen uczniów biorących udział w projekcie.

U NAUCZYCIELI:

- Więcej szkoleń z zakresu cyfrowych narzędzi nauczania.
- Pozytywne środowisko pracy.
- Wspólne tworzenie projektów interdyscyplinarnych i ich realizacja.
- Dzielenie się zasobami.
- Lepsza organizacja i rozszerzenie zakresu działań grupowych.

W SZKOLE:

- Pozytywne środowisko nauczania/uczenia się.
- Zaangażowanie społeczności szkolnej.
- Większe upowszechnianie wiedzy, co prowadzi do zwiększenia wiedzy rodzin o tym, co robi się w placówce.
- Rozwój projektów innowacyjnych.
- Wsparcie finansowe i uznanie.

Jakie władze regionalne lub krajowe mogłyby odnieść korzyści z projektu Prospect w Twoim kraju?

Społeczeństwo skorzystałoby na wykształceniu kompetentnych obywateli, którzy byłiby w stanie zmieniać świat w sposób sprawiedliwy i zrównoważony, nie pozostawiając nikogo w tyle.

Co w metodologii service-learningu pozwala na przejście od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do) w programach szkolnych?

Service-learning to propozycja edukacyjna, która łączy w jednym projekcie procesy uczenia się i pracy społecznej. Na przykład uczniowie są szkoleni poprzez angażowanie się w rzeczywiste potrzeby szkoły w celu ich poprawy. Uczenie się odbywa się poprzez praktyczne doświadczenie w

ramach różnych działań i czynności. Chodzi o to, by uczniowie uczyli się, wykonując jednocześnie pracę na rzecz społeczności.

Dzięki metodologii service-learning uczniowie są bardzo zmotywowani, ponieważ każdego dnia widzą, że to, czego się uczą, jest do czegoś przydatne, a jednocześnie pomagają, współpracują, ulepszają, interweniują, tworzą...

Zauważa się zmianę w przedsiębiorczości uczniów, ich wyższy poziom socjalizacji i zaangażowania w środowisko społeczno-gospodarcze ich wiośki.

Dzięki różnym działaniom uczniowie rozwinęli umiejętności w zakresie współpracy na rzecz rozwoju, świadomości sytuacji dzieci-uchodźców, edukacji ekologicznej i STEAM.

Czy w odniesieniu do celów strategicznych i zainteresowań, które początkowo motywowały Waszą organizację do udziału w konsorcjum, są jakieś zmiany, które chcielibyście zobaczyć?

Euroaccion pracuje głównie nad innowacyjnymi podejściami w kontekście pozaformalnym, które przenosimy do formalnego kontekstu szkolnego. Uważamy jednak, że szkoła ma także do odegrania rolę w rozwijaniu i wdrażaniu innowacyjnych metodologii w pracy z uczniami, aby dać im nowe i lepsze możliwości uczenia się oraz ich własny proces uczenia się. Wierzyliśmy, że przystępując do tego projektu, będziemy mogli zapewnić szkołom wsparcie w tworzeniu lub ulepszaniu Service Learning w ich programach nauczania.

Jednocześnie Euroaccion wniósł do tego projektu perspektywę organizacji pozarządowej, która pracując z zewnątrz ma inne spojrzenie na potrzeby uczniów oraz na to, jak różne rodzaje uczenia się i inteligencji powinny być traktowane, a także na rolę, jaką odgrywa w nich społeczność lokalna.

Z obu tych powodów uważamy, że system szkolny musi przejść jeszcze pewien proces, aby zaakceptować i włączyć nowe metodologie. Mimo to projekt został zrealizowany najlepiej, jak to było możliwe, biorąc pod uwagę obecną sytuację na świecie i to, jak bardzo wszystkie szkoły biorące udział w projekcie były przeciążone.

Polska

Jakie aspekty projektu Prospect uważasz za najlepsze?

- praca w grupie,
- odpowiedzialność za zdobywanie informacji,
- jasno określony podział na etapy realizacji projektu,
- działania na rzecz rozwoju osobistego oraz społeczności lokalnej i globalnej.

Jakie aspekty Twoim zdaniem należałoby wzmocnić lub podejść do nich inaczej?

W tej chwili nie zauważamy takich aspektów

Jakie aspekty stanowią obecnie część Twojej praktyki zawodowej?

- kształcenie ustawiczne poprzez uczenie się przez usługi,
- zwiększanie świadomości uczniów i angażowanie ich w proces własnej edukacji.

Jakie działania i metody nauczania najbardziej ułatwiły to przyswojenie?

- koordynacja projektu,
- praca metodą projektu,
- pogłębianie własnej wiedzy

Jakie aspekty Twojej praktyki wydają się jeszcze odległe?

Nie ma takich aspektów

Propozycje wdrażania modeli edukacji globalnej uwzględniających metodologię service-learning w szkolnych programach nauczania.

- w ramach godzin wychowawczych,
- w ramach zajęć rozwijających,
- w ramach zajęć dodatkowych,

- w ramach zajęć świetlicowych

Podkreśl główne rezultaty projektu, o których należy pamiętać przy planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/ciągłego kształcenia nauczycieli oraz przy opracowywaniu działań mających na celu doskonalenie umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa.

- możliwość zaprezentowania efektów szerszemu gronu odbiorców,
- zapewnienie możliwości modyfikacji formy działania bez wpływu na jego założenia i realizację.

Jakie instytucje regionalne lub krajowe mogłyby skorzystać z projektu Prospect w Twoim kraju?

- szkoły,
- społeczności lokalne,
- gminy,
- zakłady pracy,
- domy opieki,
- domy dziecka,
- schroniska dla zwierząt

Co w metodologii service-learningu pozwala na przejście od wiedzy (wiem) do umiejętności (wiem, jak być) i kompetencji (wiem, jak robić) w szkolnych programach nauczania?

- potrzeba dużego zaangażowania uczniów w zdobywanie wiedzy,
- prezentowanie wiedzy i dzielenie się nią w praktyce,
- uczniowie jako nauczyciele

Czy w odniesieniu do strategicznych celów i zainteresowań, które początkowo motywowały Twoją organizację do udziału w konsorcjum, są jakieś zmiany, które chciałbyś zobaczyć?

Nie ma żadnych zmian.

Inne uwagi

Model edukacyjny PROSPECT jest przystępnym, interesującym i angażującym sposobem zdobywania wiedzy przez uczniów.

Portugalia

Jakie aspekty modelu edukacyjnego PROSPECT uważasz za najlepsze?

- Metodologia uczenia się przez służbę (Service-Learning)
- Przedmioty
- Praca oparta na współpracy i współdziałaniu
- Różnorodność działań
- Uczeń w centrum procesu uczenia się
- Wartości obywatelskie stojące za każdym działaniem
- Praktyczna przydatność tego, czego się uczymy

Jakie aspekty, Twoim zdaniem, należałoby wzmocnić lub podejść do nich inaczej?

Nic do odnotowania.

Jakie aspekty stanowią obecnie część Twojej praktyki zawodowej?

- Metodologia uczenia się przez służbę

Jakie działania i metody nauczania najbardziej ułatwiły to przyswojenie?

- Aktywne metody, podejście pedagogiczne i postawa społeczna wobec rówieśników, szkoły i społeczności lokalnej.
- Rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności miękkich.
- Aktywne zaangażowanie w życie społeczności lokalnej.
- Zaangażowanie we własny proces uczenia się
- Przydatność/praktyczność działań

Jakie aspekty Twojej praktyki nadal wydają się odległe?

Brak.

Sugestie dotyczące wdrażania modeli edukacji globalnej z wykorzystaniem metodologii Service-Learning w szkolnych programach nauczania.

Uczynienie Service-Learning częścią szkolnych programów nauczania, nadanie zajęciom i przedmiotom bardziej praktycznego charakteru poprzez aktywne zaangażowanie uczniów w każdy etap ich własnej nauki i poczucie przydatności w społeczności.

Podkreślenie głównych rezultatów projektu, o których należy pamiętać przy planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/kontynuowanego szkolenia nauczycieli oraz przy opracowywaniu działań mających na celu doskonalenie umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa.

- Rozwój kompetencji przekrojowych
- Promowanie umiejętności życiowych i miękkich
- Pozytywne środowisko pracy i nauki
- Tworzenie wspólnych działań/projektów ze społecznością lokalną
- Trener/nauczyciel jako osoba ułatwiająca uczenie się
- Uczestnik szkolenia/uczeń jako główny uczestnik procesu uczenia się
- Integracja społeczności szkolnej ze społecznością lokalną
- Uczenie się poprzez wspólną pracę

Jakie instytucje regionalne lub krajowe mogłyby odnieść korzyści z projektu PROSPECT w Twoim kraju?

- Szkoły wszystkich poziomów edukacyjnych
- Społeczności lokalne
- Stowarzyszenia non-profit działające na rzecz środowiska i ochrony kobiet
- Stowarzyszenia wspierające kobiety
- Schroniska dla zwierząt

Co w metodologii Service-Learning umożliwia przejście od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do) w szkolnych programach nauczania?

- Pozytywna dynamika grupy
- Dzielenie się umiejętnościami i kompetencjami oraz ich rozwijanie, dzięki czemu uczniowie czują, że są przydatni i mają wiele do zaoferowania
- Uczniowie jako główni aktorzy w procesie uczenia się, a nauczyciele jako facylitatorzy
- Zastosowanie teorii w praktyce - to, czego uczę się w klasie, przydaje się poza nią
- Dodatkowa motywacja, ponieważ uczniowie wiedzą, że to, czego się uczą, będzie miało praktyczne zastosowanie w prawdziwym życiu, a także dlatego, że czują się ważni, mogąc podzielić się swoją wiedzą z rodziną, przyjaciółmi, społecznością lokalną...

Czy w odniesieniu do strategicznych celów i zainteresowań, które początkowo motywowały Pana/Pani organizację do udziału w konsorcjum, są jakieś zmiany, które chciałby Pan/Pani zobaczyć?

Temat projektu jest bardzo interesujący i bardzo przydatny w przyszłości, więc nie ma nic, co naszym zdaniem powinno się zmienić.

Inne uwagi

Model edukacyjny PROSPECT jest bardzo interesującą metodologią, zawierającą ciekawe materiały i strategie, które mogą zwiększyć motywację uczniów i nauczycieli oraz poprawić przyswajanie wiedzy i wartości życiowych.

Bułgaria

Jakie aspekty projektu Prospect uważasz za najlepsze?

Aktualność tematów, praktyczne ukierunkowanie treści, aktywny udział uczniów, innowacyjne metody i podejścia.

Wszystkie tematy poruszane w projekcie są niezwykle ważne i okazały się przydatne w analizowaniu różnych sytuacji i określaniu podstawowych potrzeb dzieci. Pomagają one zwiększyć świadomość prawa do informacji, a także zastosować odpowiednie umiejętności, wartości, przekonania i postawy. Z ich pomocą uczniom udaje się budować osobistą i społeczną odpowiedzialność za pokojowy i zrównoważony świat, etycznie odpowiedzialne zachowania, motywację i chęć dbania o wspólne dobro.

Jak myślicie, które aspekty należy wzmocnić lub podejść do nich inaczej?

Podkreślenie promocji rezultatów osiągniętych przez uczestników. Potrzebne jest wsparcie całej szkoły i władz lokalnych, aby wyniki osiągnięte przez uczniów mogły być zaprezentowane społecznościom lokalnym. W ten sposób można pokazać rzeczywiste poparcie dla edukacji obywatelskiej w społecznościach lokalnych.

Jakie aspekty stanowią obecnie część Twojej praktyki zawodowej?

Aktywna dyskusja z uczniami na aktualne tematy.

Rola uczniów jako głównych aktorów w określaniu, planowaniu, a zwłaszcza w realizacji działań mających na celu rozwiązanie zaobserwowanego problemu.

Jakie działania i metody nauczania najbardziej ułatwiły to zadanie?

Udział uczniów we wstępnym przygotowaniu, zbieranie i prezentowanie informacji, dyskusje, kwestionariusze treści i informacje zwrotne.

Każda metoda nauczania i każde działanie w ramach projektu przyczyniło się do łatwiejszego i ciekawszego przyswojenia treści nauczania. Dowodem na to są osiągnięcia uczniów.

Jakie aspekty Twojej praktyki nadal wydają się odległe?

Efektywna informacja zwrotna od uczniów.

Sugestie dotyczące wdrażania modeli edukacji globalnej z wykorzystaniem metodologii service-learning w szkolnych programach nauczania.

Powiązanie treści programowych z zagadnieniami globalnymi i ich omawianie na każdych zajęciach.

Podkreślenie głównych rezultatów projektu, o których należy pamiętać przy planowaniu polityki dotyczącej wstępnego/kontynuowanego szkolenia nauczycieli oraz przy opracowywaniu działań mających na celu doskonalenie umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa.

Zwiększona aktywność uczniów, kształtowanie postaw i nastawienia do problemów globalnych oraz prowokowanie pomysłów na ich rozwiązanie, wysoka aktywność obywatelska i samoświadomość.

Rezultaty projektu są widoczne i niezwykle przydatne w planowaniu polityki i opracowywaniu działań mających na celu doskonalenie umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie globalnego obywatelstwa.

Określono podstawowe potrzeby uczniów i przeanalizowano sytuacje, w których ich potrzeby nie są zaspokajane. Zdobywana jest wiedza związana z rozwojem globalnej edukacji obywatelskiej - prośenie o pomoc i oferowanie pomocy, przestrzeganie praw człowieka, rozpoznawanie emocji, skuteczna komunikacja, wyrażanie troski, współpraca itp.

Uczniowie mają okazję wcielić się w rolę kluczowych aktorów. Młodzi ludzie w praktyce wykazują się odpowiedzialnością osobistą i społeczną oraz etycznym i odpowiedzialnym zachowaniem. Wykazują się motywacją i troską o dobro wspólne, różnymi umiejętnościami, wartościami, przekonaniem i postawami.

Jakie władze regionalne lub krajowe mogłyby skorzystać z projektu Prospect w Twoim kraju?

Z projektu może skorzystać Ministerstwo Edukacji i Nauki (MES), Regionalne Wydziały Edukacji (RDU) oraz wszystkie instytucje edukacyjne w kraju pracujące z dziećmi.

Co w metodologii service-learningu pozwala na przejście od wiedzy (know) do umiejętności (know how to be) i kompetencji (know how to do) w szkolnych programach nauczania?

Praktyczne ukierunkowanie treści, udział uczniów, praca nad konkretnymi problemami.

Różne metody stosowane w działaniach projektowych pozwalają uczniom płynnie przechodzić od zdobywania wiedzy do jej praktycznego zastosowania - praktyczne zadania edukacyjne poprzez wykonywanie, pracę zespołową, odgrywanie ról, analizę grupową i indywidualną.

Czy w odniesieniu do strategicznych celów i zainteresowań, które początkowo motywowały Waszą organizację do udziału w konsorcjum, są jakieś zmiany, które chcielibyście zobaczyć?

Nie mamy żadnych zaleceń.